ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ 7 ވަނަ ޖަލްސާ

٥ رَجَبُ ١٤٤٢

17 ފެބުރުއަރީ 2021

(ބުދަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 09:03

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 12:10

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް، ރައީސް މުޙައްމަދު ނަޝީދު)

2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ހަތްވަނަ ޖަލްސާ

17 ފެބްރުއަރީ 2021 (ބުދަ ދުވަސް)

---

1. ހަމްދު ސަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ޙާޟިރީ އިއްވުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދަކީ 17 ފެބްރުއަރީ 2021 ވީ ބުދަ ދުވަސް. 1442 ވަނަ އަހަރުގެ ރަޖަބު މަހުން 5 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ހިތަނުވާ ނަކަތުން 4 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދެ މިތިބީ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ހަތްވަނަ ޖަލްސާގައި. މި މި ވަގުތު މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 32 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި ހަތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އަދި ކަރަންޓީނުގައި ތިން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިއަދުގެ އެޖެންޑާއަކީ އދ/7/1/2021.

4. ތަޢުޒިއްޔާ ވާހަކަދެއްކުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

ތަޢުޒިޔާ ފާސްކުރުން. ތަޢުޒިޔާ ނަންބަރު 1/1/2020 އިން ފެށިގެން 3/1/2020 އަށް، އެއީ 3 ޖަލްސާގެ ތަޢުޒިޔާ. އެއީ 2021 ވަނަ އަހަރުގެ ފުރަތަމަ ދައުރުގެ ފުރަތަމަ ޖަލްސާއިން ފެށިގެން 3 ވަނަ ޖަލްސާގެ ނިޔަލަށް ހުރި ތަޢުޒިޔާތައް. މި ތަޢުޒިޔާތައް މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި ޝާއިޢުކުރުމަށްފަހު އެއްވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު އިޢުތިރާޒެއް ހުށަހަޅުއްވާފައިނުވާތީ، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 218 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މި ތަޢުޒިޔާތަކަކީ ރިޔާސަތުން ގަބޫލުކުރާ ތަޢުޒިޔާތަކެއް ކަމުގައި އިޢުލާންކުރަން.

5. ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 5- ރިޔާސަތުން އަންގާ އެންގުން. އިއްޔެގައި އަޅުގަނޑާ ބައްދަލުކުރައްވައިފި އެފް.އޭ.އެމްގެ ފަރާތުން އޭޝިއަން ފުޓްބޯޅަ ފެޑެރޭޝަންގެ އެގްޒެކެޓިވް ކޮމިޓީގެ އިންތިޚާބުގައި ބައިވެރިވެވަޑައިގެންނެވި އަންހެން ބޭފުޅެއް. މާހަން މުޙައްމަދު. އެ ބޭފުޅާގެ އެ އިންތިޚާބު ކުރިއަށްދިޔަ ގޮތް ދުށް ގޮތުން ހިތްވަރުދީފައިވާ ވަނީ އޭޝިއަން ފުޓްބޯޅަ ކޮންފެޑެރޭޝަނުން ހުށަހަޅާފަ. އަދި އެ އޭއެފްސީ ކޮންގްރެސްގައި އަލުން އަސްލަކާ އެ އިންތިޚާބުގެ ބޭއްވުމަކީ ކައުންސިލްގެ ބޭސްފަރާތްތަކުން، އިންތިޚާބުގެ ކަންތައްތައް ދިޔަ ގޮތް ގުޅޭ ގޮތުން ކަންބޮޑުވުން ހުރި ކަންތަކެއް ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށްދެއްވި. މާހަން މުބާރަކުގެ އެއްގޮތް ބޭނު އެއް ސަރުކާރެއް، އެއާ ތަޢާރުފުކުރި އެމް.ޑީ.އެމް؛ އެ ތަރުގެ ފަރިޝް އާލާގެ އިންތިޚާބަށް، އެކަން އިންތިޚާބުވެވުނު ކަމަށް ހުރިހާ ކަމެއް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް އެމް.ޑީ.އެމްގެ ފަރާތުން އެގްޒެކެޓިވް ކޮމިޓީގެ ބޭފުޅަކު. އަދި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް، އެކަމާ ދޭތެރޭ އަޅުގަނޑުމެން ވަރަށް ގިނަ ކަމެތީ ހަމަޔަށް އެ ބޭފުޅާ އަދާކުރެއްވި މަސައްކަތް ވަރަށް މުހިއްމު. އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގެ ނަމުގައި، އިރުޝާދީ މަޖިލީހުން ރައީސް ހިތްވަރުދެމުން ދެއްވާ ބާރުލުމަށް ޝުކުރުވެރިވަމުން. އަޅުގަނޑު އެމް.ޑީ.އެމްގެ ބޭފުޅުންނަށް ޝުކުރު ދަންނަވަމުން ތަހުނިޔާ ވެސް ދަންނަވަން.

6. ސުވާލު

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އެޖެންޑާ އައިޓަމް 6- އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކުގައި މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު އަސްލަމް އެބަ އިންނެވި. ހައުސިންގ މިނިސްޓަރާ ސުވާލުކުރައްވަނީ ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް. ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ވިލިމާލެ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ސަރުކާރުގެ ބިޔާވަހިކަމުގެ ވައުދުގެ ދަށުން، ރަށްރަށުގައި ހުރި އަމިއްލަ ގޯތިގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް އިމާރާތްކުރުމަށް އެދޭ ފަރާތްތައް ދަރަނިގެ މަގުން 2019 ވަނަ އަހަރު ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީގެ އެންޑޯޒްމަންޓް ލިބުނު ކައުންސިލްތަކުން ހުޅުވައިލި ފުރުޞަތުގައި ގިނަ ބަޔަކު އެކަމަށް އެދި ސަބްމިޓް ކުރަނީ. ނަމަވެސް، އެ މަސައްކަތާ ގުޅޭ އިތުރު މަޢުލޫމާތެއް ރައްޔިތުންނަށް ނުލިބި ލަސްވަނީ ކީއްވެތޯ؟ އަދި ބިޔާވަހިކަމުގެ ވައުދުގެ ދަށުން އިމާރާތްކުރުމަށް ހުރި ގޯތިތަކުގައި ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމުގެ މަސައްކަތް ފެށޭނީ ކޮން ތާރީޚަކުންތޯ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. މަރުޙަބާ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރައްވާ ސުވާލުގައި ބުނެފައިވޭ؛ 2019 ވަނަ އަހަރު ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ވަނީ ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ރަށްރަށުގައި އެ ވިލާރުގާ އަމިއްލަ ގޯތިގައި ގެދޮރު ނެތި ތިބި ފަރާތްތަކުގެ ގ އަދަދު ބޭނުންވެފައި ތިބި ޕްރޮފައިލް މަސައްކަތްތަކެއް ކުރިން. އެގޮތުގައި ރާއްޖެ ފުރަގަސްކުރުވިފައި އެބަޔާ، މުޅި ހައުސިންގެ ހާލަތު ބަލައިލުމަށް ކުރެވުނު ސާރވޭ ގެ ފުރިހަމަ ދެކުނު ... އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ކަމަކީ. ދެން އެކަމު އެ މަސައްކަތްތަކުގެ ބޭނުމަކީ 2019 ވަނަ އަހަރުގައި އެސެސްމަންޓްގެ ޕްރޮސެސްކޮށްގެން ދާނެ އެކި ޖާގައިގައި ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކުގެ މަސައްކަތާ ގުޅޭ ގޮތުން، އެ މަސައްކަތްތަކާއި ގުޅޭ ކޮންމެ ކަމެއް، ގުޅޭގޮތުން ބޭނުންވާ ކަމަށް. އިންޓަރވިއުކޮށް އެކުލަވާލެވިފައިވާ، ސަރުކާރުން ކުރާ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ކުރަމުންދާ ކަމެއް. 2020 ވަނަ އަހަރު ފެށުނު އަލަށްވެސް މިހުން އެއްވެސް ޕްރޮޖެކްޓެއް އެކަމުގައި ކުރިއަށްގެންދާ ގޮތް ނެތި. މަޢުލޫމާތު

ސަލާމަތްކޮށްދީ، މިއިން އެއްވެސް ޚާޞީއަކުން ހުރަހަރާޅައިވާ ފައިނޭންސަށް ޖަރީމާސާއަކީ އެއީ ސަރުކާރަކުން އެ މަސައްކަތް
އެޑްމިރަލް ކަރުވާން އަޅެއް ކަމުގައި، އެ ޙަޤީޤަތުގައި ހުރި އެއްޗަކަށް ނުވި. ދެން އެހެން ނުވި ސަލާމަތީއަށް، އެ
ބޭފުޅުންނަށް ހުރަސްއެޅުން ސަލާމަތީއަށް ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑުމެން ނޫނީ. ވެދާން ފަހަރެއްގައި ދުނިޔޭގައި ދިމާވެފައި
އޮތް ހާލަތުގައި އެ ބޭފުޅުންނަށް ލިބޭ ގޮތުގައި ވައިސާ ހުރަސް އުނދަގޫވެ ކަމަށް. އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި
އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ހާލަތު ހުރި ގޮތުން ސަރުކާރަށް އެއަށް ވުރެ ހަރުދަ ޖަރީމާސާގައި ލާރި ނެގުމަށް ދަތިވާނީ
އެ ޖަރީމާސާ ވެއްޓުމުގެ؛ ކަމުގެ ގޮތުން އިތުރުވެސް، އެ ޖަރީމާސާ ވެއްޓުމާއި މި ދެންނެވި ހ ފިޔަވަޅުތަކަށް ވެސް ކުރިއަށް
ނުގެންދެވިފައި އޮތީ. ކުރިއަށް ދާން ގޮތް ގޮސް ބާރު ގޮތުން ހުއްޓުމުގެ މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުމާއި، ސަރުކާރުގެ ފިކުރީ
ހުރި ގޮތް އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ
އެކި ކަންކަންތަކުގައި ގެންދާ އުޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދާ ފިޔަވަޅުތައް ވަންޖެހޭ ސަލާމަތީއަށްޓަކައި
ފިޔަވަޅުތައް. އޭގެ މާނައަކީ، ސަރުކާރުން ލޯނުގެ ނަގައިގެން ކުރެވޭ އެއްކަމަކީ މިއަދު، އެ ލޯނު ނަގައިގެން ކުރި
ހަރަދުތަކެއް އަނބުރާ ދިނުމުގެ ޒިންމާ. އެ ގޮތް ފިޔަވަޅުތައް ކަނޑައެޅުމުގައި ޖުމުލަ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި ދައްކާ ގާރިން
އަނބުރާ ދިނުމުގެ ޒިންމާ އެ ނަގާ ލޯނު. އަދި ޖެނެރަލް ބަޖެޓް އަދާކުރާ ފައިސާ، އެ ޖެނެރަލް ބަޖެޓްކަން ވެސް
ދިނުމުގެ ޒިންމާ އެ ކުރި ހަރަދު. މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑުމެން ހިންގާފައި ހުރި ބައެއް ފިޔަވަޅުތަކަށް ހިންގާފައި އެބަހުރި
މި ގޮތުން ދަރަނި ދައްކަން ޖެހޭ ގޮތަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގޮތުގައި ކަންކަން ހިނގާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިކަން ހުރި
އުޅުމަށް ކަމަށް ވަނީ ފުރަތަމަ ޖެނެރަލް ބަޖެޓް ނުލިބޭނެ. އަދި އެއަރޕޯޓް ބޯޓް އަޅުގަނޑުމެން އަޅައިލި ކަމަށް ވަނީ
ރައްޔިތުންނަކަށް އެ ދަރަނި ނުދައްކާނެ ބޭނުންވާ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މިކަން ސަރުކާރު ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ވެސް
އުނދަގޫ ވަރަށް ގިނައިން. ދެއްކި އަދާވެއް ދަރަނި އޮތީ ހަމައަށްގެއްލިކަން. އެއީ ހަމަހަމަ ވާހަކަ ވަރަށް ދަރުސްކުރާ
އަޅުވެކަން. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންސޯޝިއަމްސަން ރަޖީ ހުރި ގޮތް ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް އުނގެނިގެންދާނެ.
އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކޮށްދޭން ގޮތުގައި ކުރިން ދެންނެވި ހ ފިޔަވަޅުތަކެއް ސަލާމަތީގެ ޖަރީމާ، އެ އެހެން ޖަރީމާ
ރަޖީ ސަލާމަ ހުރިހާއަށް ބާރުހުރަން އަދާކު. އޭގެ އަޅުގަނޑު ގެއްލިގެން ނުކުރިން، އިނގޭ ދިވެހިރާއްޖޭގެ
ކޮންސޯޝިއަމްސަން ހުރި ގޮތް ގޮތަށް ކޮށްދޭނެ ގޮތްވަނީ އެކަމަށް ފަހަށް ފާލާ ކަމަކަށް. އެކަން ކުރިއަށް
ނުދިޔުމުގެ އެއް ސަލާމަތް ކަމުގައި، އިތުރު ސަލާމަތީ ކަމުގައި އެކަން ވެގެންދިޔުމަށް ވަރަށް އެކަށީގެންވާ ކަމެއް. ދެން
މިކަން ކުރުމަށް ޖާގައި ސަރުކާރުގެ މިލްކުގެ ވިސްނުމަކީ، ރަށްރަށުގެ ބަޔާވެރިކަން ކުރިއަށްގެންދިޔުމުގައި ރަށުގެ
ދައުލަތް އޮންނަން އެބަ ޖެހޭ. ރަށުގެ ކައުންސިލުގެ ދައުލަތް އޮންނަންޖެހޭ. ރަށުން ޖެހޭ ހޭދަކުރާނެ ފާރިއަކުން
ރަށުގެ ބަޔާވެރިކަމަށް އެބަ އަންނަންޖެހޭ. އަދި އާންމު ފުރުޞަތުކަން، އެ ގޮތުގެ ވެރިފަރާތަކަށް ވެސް އެކަން ކުރުމުގެ
ޖަންގާވެއް އޮންނަންޖެހޭ. އެގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީއަކަށް އަޅުގަނޑު ވާން ހުރަހަރާވެއި، ރާއްޖޭގެ މިހުން

ދިރިއުޅޭ ތަންތަނުގެ ތެރެއިން ބިން ބޮޑު، އާބާދީ މަދު، ނޫނީ ސަރުކާރުން ބިން ހިއްސާކުރައި އަދި މި ވަގުތު އާބާދުންވާ ހުރި ބިން ހުރި ތަންތަނުގެ މިހެން ދިރިއުޅުމަށް ކަނޑައެޅޭ ބިން އެއީ، ބިމުގެ 33%ގެ 33% އެއީ، އަތޮޅުތަކުން ކައުންސިލްތަކަށް ވިޔަފާރި އުސޫލުން ބިން ވިއްކައި، އަދި ބިން ދިގު މުއްދަތަކަށް އެއީ 50 ޕަސެންޓް 49؛ 99 އަހަރަށް ދިވެހި ނޫން ފަރާތްތަކަށް ވެސް، ކުއްޔަށް ދިނުމުގެ ފުރުޞަތުވެސް ހުޅުވައިލުމުގެ ގޮތުން. ބިމުގެ ވިޔަފާރިކުރުމަށް އަތޮޅުތަކުން ހިސާބުތަކާއި ޖަގާފައި 25 ތަނެއްގެ މިދިޔަގޮތަށް ހިސާބުތަކާއި ޖަގާފައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުގެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް އަތޮޅުތަކު ވާނީ ހުރަހަކާ. މަޝްރޫޢުގެ ޕްރޮޖެކްޓް ވަރަށް ތަނަވަސްކަން ބަދަލުކޮށް ކަމެއް ކަމަކަށް.
އަތޮޅުތަކުން މަސައްކަތްކުރަމުން މި ގެންދަނީ؛ މި ދެންނެވި 25 ތަން އަތޮޅުތަކު އަތޮޅުގައި އުފައްދާ. ދެން މި ކަމުގައި ކައުންސިލްތަކަށް މި ވަގުތަކު ހުރަހެއް ވެސް ނެތް، ގާނޫނީ ހުރަހެއް ވެސް ނެތް މި ދެންނެވި ބިންތައް ކުރައްވަންޏާމުގެ. ލިބޭ ފައިދާ؛ ޖުމުލަ 25 ތަނުން 1.3 ބިލިއަން ރުފިޔާ. އަތޮޅުތަކުން ލިބިން ކޮންމެ ތަނަކަށް ބޭސް ވެލިއުއެއް ވާނީ ކަނޑައަޅާފައިވާ. އެ ބޭސް ވެލިއުއަށް ބެލިޔާ ވެސް އެ ބޭސް ވެލިއު އަތޮޅުތަކުން ހުރިހާ ވަރަށް ކުރި އަގުތަކުގައި އަސާސީ ޖާގައި ހުރިހާ. އެއީ އަތޮޅުތަކުންނަށް މި ވަގުތު ލިބޭން ހުރި މަދުއްދަލުތަކުގެ މުއްސަނދި ބިންކޮށް. އެއްވެސް ތަނެއްގެ އަގުހުރީ 500 މިލިއަނުން ފެށިގެން ތަނެއްގައި؛ ދިރި ތަންތަނުގައި ހުރިހާ ގޮތްގޮތަށް 200 ރުފިޔާއަށް އަގުބޮޑުކަން ދަށްވުން އަތޮޅަށް، ބޭސް ވެލިއު ކަނޑައެޅިފަ. އެ އަތޮޅުގައި ވެސް ފުރަތަމަ ފަހަރަށް ހުށަހެޅުމާ ފަހަރެއްގައި މިކަން މާލީގައި ދެއްކިން މާއްދާ ބޭރުކޮށް ލިބިން އެއީ އެންމެ އެކަށީގެންވާ ކަމެއް އަތޮޅުގައި އަތޮޅުތަކުގެ ދެކެނީ. އަތޮޅުތަކުގެ ބޭސް ބެލުމުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ ބޭސް ވެލިއުގެ ޖުމުލަ 1.3 ބިލިއަން ރުފިޔާ މި ދެންނެވި 25 ތަނުގެ ވިއްކަނުލުމުގެ ބިމުގެ ވެލިއު އެބަހުރި ކަމަށް އަތޮޅުތަކުން ފެންނަނީ.
ކައުންސިލްތަކުން ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމަކީ، ކައުންސިލްތަކުން އެ ތަރައްޤީން ބިން ވިއްކައިގެން ލިބޭ ފައިދާ އެއީ، ހުރިހާ ކައުންސިލްތަކުން، އެ ތަނުގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުމަށް އުފެއްދުންތަކާ ގުޅިގެން ސިޔާސީ މަރުހަލާ ގޮތުގައި ބޭންކުތަކާ ހާލަތެއްގައި ވެސް އިދާރީގެ ގޮތުގައި ބޭންކުތަކާ ކުރޮސް. އެހެންނަމަވެސް، ތަނުގައި ހުރި އިމާރާތްތަކުގެ ބޭނުންތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި ކައުންސިލް ދެމެހެއްޓެނިވި ތަރައްޤީއެއް ގޮތުން ބޭނުމާއި، ކައުންސިލުގައި، އާންމު ގޮތުގައި ފެހިފަރާތާ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން އުފެއްދުންތެރިކަމަށް. ދެން މާލީގައި މިކަން ކަމާ ގުޅޭ، މިހާރު ގޮސް މިހާރު އަރިމަތީ 20 އަހަރަށް ކުރެވޭ ބޭންކަށް ގޮސް ދެމެހެއްޓެނިވި ފާރަލައި ހުރި ނަފާވުން. މިކަން ތަންތަނުގައި ވެސް ކުރެވޭނެ. ތަންތަނުގައި ކުރެވޭ ކައުންސިލްގެ އިންވެސްޓްމަންޓް އައިސްގެން. ދެން ރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރަށެއް ރައްޔިތުންގެ އުޅުމަށް އަތޮޅުތަކުންނަށް ފައިދާއެއް ވަޒީފާ ފަހިކުރަނީ ވަރަށްބޮޑު ނިޒާމުތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، ބަޔަކު ޖެހޭނީ ހުރިހާ ކަމެއްގައި ސަރުކާރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރަމުން ގެންދެވޭ. ސަރުކާރުގެ؛ އަތޮޅުތަކުގެ ލާރިގެ ފައިދާ ހާސިލު މިއިންވެސްޓް އިސްތިރާތީޖީ ތަރައްޤީކުރުމުގެ ހަރުދަނާ މިއާ ހާސިލުކުރެވޭ އަރައިގަތުމަށްޓަކައި. ކޮންމެ ބޭފުޅަކީ

މިންވަރަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަރުކާރުން؛ އިންޖިނިއަރިންގް ޑިޒައިން ސަރުކާރުން ލޯން ނަގައިގެން ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް ކުރަމުން ގެންދަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ހައުސިންގއަކީ މާކެޓުގައި ވިޔަފާރި ހިނގާ ޕްރޮޑަކްޓެއް. ބައެއް ތަންތަނުގެ ވިޔަފާރި ހިނގާ ތަންތަނުގައި ވެއްޖެއްޔާ މާކެޓު މެކޭނިޒަމްސްގަނޑު އެކަން ކުރަންޖެހޭނީ. އެހެންނޫނިއްޔާ، އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިއީ ސަސްޓެއިނަބަލް ކަމަކަށް ނުވާނެ. ސަރުކާރަށް ލޯން ނަގާފައި، ގެދޮރު އަޅާފައި އަލަށް ދިރާ ޚަރަދު ނުލިބޭނެ ގޮތަކަށް އެކަން ކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ، އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ސަސްޓެއިނަބަލް ކަމަކީ ސޯޝިއަލްކަން ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީގެ މިކަމުގައި މިހާރު ސިޔާސަތު ހުރި ގޮތް މި ދަންނަވައިލީ. ކައުންސިލުތަކަށް މިގައި ޝާމިލުކޮށްގެން ރަށުގެ ބިމުން ކުރެވޭ ވިޔަފާރިން ލިބޭ ލާރި އެއީ ހުރިބަޔަކަށް ރަށުގެ ހައުސިންގއަށް ހަމަ ޖާގަކޮށްގެން ހަދައިދިނުމަށް ޓެކްސް ހާރުބަޔަކަށް ހަރުދަނާ ޒިންމާއެއް ކަމަށް ފެނޭތީ. ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު އިތުރު ސުވާލުގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވާލައިލަނީ. ފުރަތަމަ މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރަށް. ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

<u>ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަފީޤު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މި ސުވާލު ދަންނަވާލުމުގެ މައިގަނޑު ބޭނުމަކީ، އަޅުގަނޑު ސުވާލުގައި އިސްޓްރެޓެޖިކް ޕްލޭނެއް ތަރައްޤީގެ އެކްޝަން ޕްލޭނުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ، ހަމަ ތަފާތުން ވެސް ހުރި އަތޮޅުތަކުގެ މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހެޅިފައިވާ؛ ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ހުށަހެޅިފައިވާ ސުވާލުތަކުގައި އެ ދާއިރާތަކަށް ގެދޮރު ބޭނުންވާ ކަންކަމާ ގުޅޭ ގޮތުން. ހަމަ ތަރައްޤީ ފުރުޞަތު ނ. އަތޮޅު ހަމަހަމަ ފުރުޞަތު ދެނީތަ. ނ. އަތޮޅަށް އެކީ އެއް ރޯސް ހައުސިންގ ޔުނިޓްކަމާ، ކޮންމެ ދާއިރާއަކަށް ވީބައި 250 ހައުސިންގ ޔުނިޓް ކަމަށް ވެސް މިދެވޭ. އެހެން އެކަން އޮތީ، ވަރަށް ބޮޑު ސަރުކާރުގެ މަޢްލޫމާތު ބާވަތަށް އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޖެކްޓް ބަރޯސާ އެގޮތަށް އެ އެއްކޮށް ދެއްކީ. އެހެންނަމަވެސް، މިދިޔަ މަސް އަންނައިރު އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ، ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ވެސް ރައްޔިތުގަ ބިޑްތަކަށް ރައްޔިތުންނަށް ހުރަސް ނެތި ސަރުކާރު ލަފާކުރާ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެނެގަން ކުރާ ސުވާލަކީ، ރައްޔިތުން ހެއްދެވި ޕްލޮޓްތަކަށް ވަނީ ކިހިނެއްތޯއޭ؟

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދައްކަވައިން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، މި ދަނޑިވަޅަކީ އަޅުގަނޑު މިކަން ވަރަށް ސާފުކޮށް ދަންނަވާލަންޖެހޭ ދަނޑިވަޅެއް ކަމުގައި. ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން ކުރައްވާފައި އޮތް މަސައްކަތަކީ، ހައުސިންގ ނީޑް އެސެސްމަންޓް ބޭނުން ކުރުވާން މައުލޫމާތު ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ދެން މި ވަގުތު ހައުސިންގ މިނިސްޓްރީން އިތުރަށް ވެރިފިކޭޝަނަކަށް ބަލައި ކުރާ މަސައްކަތެއް ކުރަނީ، ހައުސިންގ ނީޑް އެސެސްމަންޓެއް ހެދުނީ. އަޅުގަނޑު ބުނިން ދަންނަވާލަން، މިޔަދު ރަށްރަށުން މިހާ ގ ސަރުކާރުން އަލުގައި ދާދި މި އުޅެނީ. އެ ވިސްނުން ބޭރަށް ނަގުން ވަރަށް މުހިންމު އަސްލު. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކައަކީ، ހައުސިންގއަކީ ކޮސްޓެއްގައި ކުރާ ކަމެއް. އެ ކޯސްޓް ދަށްކުރުމަށް ހަރަދުވާނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ ގޮތަށް އެ ވާހަކަ ދެކެފައި އޮތް ކަމުގައި ވަންޏާ، އެ ވިސްނުމުގައި މި ތިބީ، މިފަދަ ހަރަދަކަށް މިހާރު އެއް ހާސް ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެއްބަސްވީ. އެއީ ސަރުކާރުން އަގުގައި ހަރަދުގެ މިންވަރު ދޫކުރި އެއްކަހަލަގެ ގޮތުގައި އެ ވިސްނުމުގައި ކަމަށް ވަންޏާ، އެ ވިސްނުން އެއީ ހަރަދުގެ ވިސްނުމެއް ނޫން. އެ ވިސްނުން ދެއްވުން ވެސް އެއީ ހަރަދުގެ ވާހަކައެއް ނޫން. މިހާރު ކުރެވޭނީ ވެރިފިކޭޝަން މަސައްކަތެއް. އާގައި މަސައްކަތެއް އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން ކުރިން ދެންނެވި އެކްސަސައިޒް ހިނގައިދިޔައިރު ވެސް މުހިންމަން ވަރަށް ބޮޑަށް އޮޅުން އަސްލުގައި ޕޮއިންޓް މި ވަނީ. ރަނގަޅު މުހިންމަން ވިސްނުން، ދެން އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިކަން ކުރާ ގޮތުގައި ހުރި މައްސަލައެއް. ވަރަށް ސާފުކޮށް ނުބެލެވޭ ކަމެއް ކުރަން އަޅާލާ އިރަށް ހިލޭގައި އޮތީ ކުރިޔަށް ވެސް، އެއީ ކަންކުރި ގޮތުން މި އުޅެނީ މި ރަނގަޅު މިހާ ގ ދަކާ. އެހެން ވިސްނުމާ މިހިސާބުން މިކަން މި އަހަރަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ސާފުކޮށް މި ދަންނަވަނީ، އެޗްޑީސީން ނޫނީ ބޭނުން ހިނގާނީ. އެޗްޑީސީން އަނެކަރް ނުކުރާނެ. މި އުޅޭނީ މިހާރު ގެއްލު ދޭނެ ނޫން މުއްސިނިޔާ. ރަނގަޅުގައި ޖިހާދު ބެލުމަށް ކުރުވުން ކަމެއް. ދެން މި ވަގުތު ކުރިޔަށް ވެރިފިކޭޝަން މަސައްކަތެކޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދައްކަވައިން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުގެ ވާހަކަފުޅުތަކުން އަޅުގަނޑަށް ޔަޤީންކަރަވަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ސިފަ ސާފުކޮށް އެ ވިދާޅުވާ ނުކުތާތައް ޖާގަދެމުންދާނަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ އާޒިމަށް.

ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ އާޒިމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް. މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ދަތިއުނދަގޫ، ބޮޑު ކަމަކަށް ވެފައި އޮތީ ހިޔާވަހިކަމުގެ މައްސަލަ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް ވިދާޅުވެދެއްވައިފި، މިހާރު ހުރި ދަތިއުނދަގުލުތަކުގެ ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ބޭނުންވަނީ އެބައި ކަނޑައެޅިފައި މާލޭގެ ރައްޔިތުންނަށް ހިޔާވަހިކަމުގެ ފުރުޞަތު ލިބޭނީ ކޮންއިރަކުންތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ރައްޔިތުންނަށް އިމާރާތް ދިނުމަށް ޓަކައި ސަރުކާރުން ވިޔަސް، ދައުލަތުން ވިޔަސް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސަރުކާރަކުން ނޫނީ ދައުލަތަކުން ލިބިދޭން ޖެހޭ ކަމަކަށް ވަނީނަމަ، އެ ލިބިދިނުން އަސާސީކޮށް ވަރަށް މުހިއްމު ކަމެއް. އެއީ ރައްޔިތުންގެ އިތުބާރު ދެމެހެއްޓުމަށް ޓަކައި. އެނގިވަޑައިގެންނެވޭތޯ، ކުރީގެ ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުގައި 2011 ވަނަ އަހަރު ގެދޮރުވެރި ދިރިއުޅޭ ރައްޔިތުން ފޯމު އެއްސަ ޒަރޫރީކަމާ ގުޅިގެން ވިސްނާފައި ނޫނީ ނިމިގެންނުދާކަމެއް. ހަމަ އެ އަހަރު މާލޭގެ ބިޔާވެރިކަމުން ބޭނުންކުރަމުން ރައްޔިތުންނަށް މާލޭގެ ބިން ހިއްސާކޮށްދީފައި ހުރި ފުރުޞަތު، ބިންކަމުން ފައިދާ ނަގާ ވަރަށް ބޮޑު ބޭނުމެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ ފުރަތަމަ ދިރިއުޅުން ހިފަހައްޓާ ހިއްސާކުރުމަށް. ހަމަ މިހާރުވެސް، ދެން 7000 ފްލެޓުގެ މައްސަލައިގައި ކުރިމަތިވެފައިވާ އެއްޗަކީ ދިރިއުޅުމަށް ރައްޔިތުންނަށް. އެ ދިރިއުޅުމާ ދެކޭގޮތުގައި ފެށީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި ކުރެވޭނެ ކަންތައް. އެހެންވީމާ، މިހާރަކީ ކަނޑައެޅި ސަރުކާރުން މިހާރު އެންމެ ފަހުން، ނިމިދިޔަ ފްލެޓުގެ މައްސަލައިގައި ދިރުން ދިރިއުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ކޮބައިތޯ އެއް ހިސާބަކުން ފެށިގެން، ނޫނީ އިތުބާރު ދައުލަތުން ދިނުމަށް އެއް ދިރުން ދަފްތަރަކަށް އެއް ކަނޑައަޅާފައިވޭތޯ؟ ދެން އެއް ސުވާލަކީ، 23000 މީހުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި 7000 ފްލެޓަށް ކުރިމަތިލާފައިވާއިރު 7000 މީހުންނަށް ފްލެޓް ދިނުމުގެ މި ދިރުން. ދެން ކިހިނެއް މީހުންނަށް ކަނޑައެޅޭ ހަމަޖެހިފައި؟ ކޮންއިރަކުން، ކަން އެއްބަޔާ އެއް އެ ފަރާތްތަކަށް ބޭނުންކުރާ ދިނުމަށްޓަކައި ފެށޭނީ؟ ޝުކުރިއްޔާ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުހައްމަދު އަސްލަމް</u>

<u>ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރެއްވި ފަދައިން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން، ސަރުކާރުން ރައްޔިތަކަށް ޖެހުމުގެ ދިޔައި ގޮތް ކަމަށް ވަންޏާ، އެ ޖެހުމަކީ އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑު ބިލަނދާވެން ކޮށްދެއި އޮތް ކަމެއް ނޫނޭ ހިއްސާދެއި އެއީ ދުވަސްތަކުގެ ކަމެއް ނޫން ކަމަށް. ރައްޔިތުން އިންސްޕެކްޓްކޮށްދެއި އެއީ ރަށަށް އޮންނަ ސަރުކާރުން ދީ ޖެހުމެއް ދޭނީ. ދެން އާއިލާތަކަށް މިހާރު ގުޅިގެން ހައްލުވައި، ސަރުކާރުގެ މުވައްޒަފުން ގުޅިގެން ހަމަޖައްސައި ހުރި ކަމެއް ކުރަން ވަންޏާ އަދި ސިޔާސީ ބޭނުމަކު ގުޅިގެން ހަމަޖައްސައި އޮތް ކަމަށް ވަންޏާ އެއާ ބެހޭ ގޮތުން ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭނީ ވަކި ގޮތަކަށް. އެއީ ވަކި ކަމެއް ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދެކެންޖެހޭނީ. ދެން މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ޚިޔާލުގައި އޮތް މައްސަލަ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވައިފި ހަމަ އެކިއެކި މައްސަލަތައް. އެހެންވީމާ، ކުރު ގޮތަކަށް އެ ޖަވާބުގައި ދަންނަވާނީ، ކުރިމަތިވި ހުރިހާ ފާހަގަކުރެވުނު ތަނުގައިން، އާބާދީއަށް ރަސްމީ ހައުސިންގ 23000 ޔުނިޓް ކުރިމަތިލެވުނު ހައުސިންގ ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ހަމަޖެހިވަޑައިގަތީ 19000 ޔުނިޓް. އެއީ އެ ޔުނިޓުގެ ފުޅާކަމަށް ހަރަކާތްތެރި އެއްބާރުލުމެއް ދެވުން. އެހެންވީމާ، ދިނަ ޔުނިޓުތަކުން؛ 95% އަދަދު ދިނަ ޔުނިޓުތަކުން އެހެންވީމާ އެ ވަނީ އަސްލުގައި ހަމަ ރަނގަޅަށް ފޯރު ފުރޭ. އެހެންވީމާ، އެ ހައުސިންގ ޔުނިޓުގެ ބަޔާއިން މިސްރާބަކީ ފުލެޓް، 7000 ފުލެޓުގެ ނަމުގައި މަޝްރޫޢު ފުލެޓްތަކުގައި އާބާދީތަކުން 50% އަދަދު މަދިން ވާކަށް ތިބުން ހައުސިންގެ ފޯމު އެބަހުރި، އަދުވެސް އެބަހުރި އަޅުގަނޑު އަހާލީ. މިކާރުން ހިއާ ކަމަށް ވަންޏާ ކުޅެއް އަޅުގަނޑު ދެކޭނީ ބަލައިލަން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އިސްލާމީ. އެހެންނަމަވެސް، އަދުވެސް އެބަހުރި. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް އަޅުގަނޑު މި ރިޕޯޓު އަރުވަފާނަން. އަޅުގަނޑު އަދުގައި އެބައޮތް. އެހެންވީމާ، އާބާދީތަކުން ޖެހުން ދިޔައި؛ ދެން އަދުން އެސެސްމަންޓް ހުރިއްޔާ ކުރީގައި ޖެބޯއަޅައި ހުރި ބައެއް ފާހަގަކުރެވިއްޖެ މިހާރު ފައިނަލް ޖިސްޓުގައި ހިމެނިފައެއް ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އެސެސްމަންޓް ކުރީގައި ހުށަހެޅި ބަޔާން ހަމައަށްވާ ޖެހުން ދިޔައި ކުރި ގޮތުގައި ރަނގަޅަށް ނުބައި އެއީ، އެހެން ކަމެއް ގޮތުގައި ބަލާނެދޭ ބެލުމެއް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި ބަރަން ކުރިމަތިލި ޔުނިޓުގެ ބޯޑުއިން ހުސްޕޮޅުސްތަކުގެ 19000 ޔުނިޓުގައި، އެއީ މާޒީގައި ދިރިއުޅޭ ދިމާ ރައްޔިތުންގެ ބޯޑުއިން ބޮޑެތި ހާލަތްތަކުގެ ނިޔާ އެއް ބަލައިގެ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުގެ ވިސްނުމުގެ ނަތީ؛ އަޅުގަނޑުމެން ދެން ކުރިއަށް އަންނަން ހުރި ފުރުޞަތުތައް އެބަހުރި. ކުރިއަށްދާ އެއްބާރުލުންތަކުގެ އަދުވެސް ވޯޓު އެބަހުރި އަޅުގަނޑު އަބަދުވެސް. މިހާރު އޮންނަ ގެއްލުމުގައި ހިނގާ އެއްބާރުލުންތަކާއި، އެކިފަހަރުގައި ސަރުކާރުން ހިނގާ އެއްބާރުލުންތަކުގެ އަދުވެސް ވޯޓު އެބަހުރި. އެ ފުލެޓްތަކުގައި ދިރިއުޅުމަށް ފުރުސަތު ދިރިއުޅުމުގައި އެބައޮތް ކުރި ހަރުދަނާކަން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންސިޔުލަން ދޫކުރަން. އެއީ ކިޔަވާ އެ ބޮޑުކުރަން ބައިވަރުވުމުގެ ފުރުސަތު ދޫކުރަން. މިހެން ދަރަނިވާތީ އެބަ

ދަންނަވަން އުނދަގޫ؛ މިގޮ މިސާލަކަށް 1 އަހަރު ފަހުން އާއިލާއެއްގެ ބޭފުޅުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ވަރަށް ބޮޑަށް ބަދަލު ވެސް ވެދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު އެ މިހާރަށް ބަދަލުވިއޮތްއާއި، އެ މިހާ މި ވަގުތު ބޭނުންވާތީ ބެލުމަކީ، އެ މިހާރަކީ ހުރި މިހާރުގެ ގޮތުގައި ބަލައިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދަނީ. ދެން މިހާރު މި ވަގުތު އެންމެ ފަހުން މި ދިރާ 6720 ފުޓުގެ އިވެލުއޭޝަން ކްރައިޓީރިއާ ހުރި ގޮތަށް ފަހަރެއްގައި ނުހުރެދާނެ. ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް ކަންކަން ބަދަލުވެދާނެ. އެކަމަކު، އެއީ މިހާރު 7620 ފުޓުބަން ކުރިމަތިލީ ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން ފުލެޓް ނުލިބި ހުރި ފަރާތްތަކެއް އޮޅިގެން ބޯޑިވިޔަންދީފައި ނޫން. ސަރުކާރަށް ވިސްނޭ، އެއީ ހައުސިންގ ނުޖެ އޮތް ބައެއް ކަމުގައި. އެ މީހުން ތަރުގެން، އެ މީހުންނަށް ތިބި ބައެއް ކަމަށް ބަލައިގެން ކުރިއަށްދާ މަސްއޫލިއްޔަތު އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްގެންދަނީ. ދެން މިކަން ކުރުމުގައި، މި ދެންނެވި ކަމަކަ ތަފްސީލު ތަރުތީބުކުރުމުގައި އަޅުގަނޑު ޖެހޭ އަދި ހަމަ އެކަން ވިޔަފާރިކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން މި ލިސްޓުގެ ފައިނަލް ލިބުނު އިއްޔެގައި. ދެން އަޅުގަނޑުމެން ހަމަޖެ، ފައިނަލް ލިސްޓުގައި ހުރި އެއްގޮތެއްގެ ތެރޭގައި ވެސް އެބަހުރި އަދި ފުލެޓް ހަމަޖެހުނުގުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑު ބަލަހައްޓަ ކަންތައްތަކެއް ގޮތުގައި، ފުލެޓް ކޮމިޓީން ކަނަވަރުކުރަހއްޓަ ކަންތައްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ފާހަގަކުރެވިފައި ހުރި ކަންތައްތަކެއް. އެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަހއްޓަ. އެއީ ލިބުނު މިހާރުގެ އެހެން ތަނެއްގައި އެހެން ފުލެޓެއް ލިބިފައި އޮތުމަކީ އަޅުގަނޑު ކަނަވަރުކުރަހއްޓަ މިގެ ކުރިން އޮރެގެ ނަމުގައި ތަރިކަ ލިބިފައި އޮތް ތަނެއް ތަނެއް، އޮތް ދުނިޔަވީ ތަނެއް. އާރަށް ފާރުބަ ތަނެއްގެ ފާހަގަކުރެ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އާހަރަށް ތަރިކަ ލިބިފައި އޮތް. އެހެންވީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އެބަހުރި އަޅުގަނޑު ކަނަވަރުކުރަހއްޓަ. އެހެންވީމާ، އެ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑު ކަނަވަރުކުރަމުން ގެންދަނީ. ކުރު ގޮތަކަށް ދަންނަވަން އޮތީ، އެ ދިރުމަކީ ސަރުކާރުން ކުރަނީ؛ ކަންމަ ސަރުކާރުން ދިރޭގައި އޮތްކަމުގައި ވިއަސް، ސަރުކާރުން ދިރުމެއް ދިރޭގައި އޮތްވީ އިރު، އާދަމުގެ ކަލަން ނޫން. އެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ހަމަ ބަލައިގަންނާނަމު. އޭގައި މަސްއޫލިއްޔަތު އުޅޭ ކަލަން ވަގުތީ ކަލަން ކަނޑައޭގައި އޮތް ފައިސާކަން އޭގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ދިމާވޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު؛ އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާ ގޮތުގައި 5 ވަނަ ފަހަރަށް ތިޔަކަން ފާހަގަކުރައްވާ އިނގޭތޯ. އެހެންނަމަވެސް، އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުގެ މިނިސްޓްރީން ފެނިފައި މާލޭގައި ލިބުން ދިމާއީ ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ވިދާޅުވުމުގައި އެބަހުރި، އެ ލިބުން އާސާހަރަ ލިބިގައި އޮތީ ގޮތުންނާ. އަޅުގަނޑު މިހާރު؛ އަޅުގަނޑު އެއްޗިހިކަންތަކަކީ ކަމެއް ވަކި ގޮތަކަށް ހިމެނިގައި އޮތުގައި، އޮތޯތަކަށް ފޮޓޯތަކަށް އެ ކަންކަން ހިނގާނެ ކަމަށް. އަޅުގަނޑަށް ކަނޑައެޅިގެން އެނގޭ، އަޅުގަނޑަށް އަޅުން ހިފި، ތަފުސީލު ފެންނަ ކަންކަމަށް ނުބުން އަޅުގަނޑަށް

ހުށަހަޅާ ކަންކަމެއް ނެތް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުސަތުއަރުވަނީ ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދަށް.

<u>ގެމަނަފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރު. އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، އަތޮޅުތެރޭގައި ހިންގަން ރާވާފައި ހުރި ބިނާކުރުމުގެ މަޝްރޫޢުތަކަކީ ކޮބައިތޯ މި ސަރުކާރުގެ ކުރިއަށް އޮތް ދުވަސްކޮޅުގައި؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، މިނިސްޓަރު ދެންމެ ވަރަށް ފާހަގަކުރެއްވި ރިކްލެމޭޝަން ބިން ބޭނުން ރަށްރަށުން ހަމަޖައްސަވާ މަޝްރޫޢުތައް ކުރިއަށްގެންދަވާ ގޮތް. ބިން ހޯދަ ރަށްރަށުން ކަނޑައެޅުއްވީ މިކަން ކުރިއަށްގެންދަވާން މިނިސްޓަރުގެ ވިސްނުމަކީ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކޮންމެ ރަށަކީ އަދި އާބާދީ ބޮޑު، އެތަންގައި އިކޮނޮމީއެއް ލިބިގެންވާ ބިން ވިޔަސް ނުވަތަ ރަށްރަށުގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. އެއީ ކަންމަތީގައި އިންސާފުވެރިކޮށް އެ ރަށެއްގައި އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމެއް ހުރުން. އެ ރަށުގެ ޖީ.ޑީ.ޕީ ދަށްވެގެން ނުވާނެ. ވިޔަސް ބިމުގެ ނުޖެހިގެން. އެހެންނަމަވެސް، ތަރައްޤީގެ އާބާދީއެއް އޮތުމަށް ރަނގަޅު އިޤްތިޞާދީ އެއް ކަމަށް ވާނަމަ އެރަށެއްގެ ބިމުގެ ބޭނުން ބޮޑު އެއް ކަމަށް ވާނަމަ އެރަށެއްގައި ހައުސިންގ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ ސާފުކޮށް މި ދަންނަވަނީ، ހައުސިންގއާ ގުޅުންހުރި ގޮތުން އެއްޗެހި. ގެއްލިފައި، ވާހަކަ ދެއްކިފައި ދިޔައީ ބަލާ އޮއްވައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ގެންގުޅެނީ ޕޮލިސީއެއް، ގެންގުޅެނީ ހަމަ ދަރުމަވެރިކަމާ ގުޅުން ހުރި. ފައިސާގެ ވަޒީފާ އެއްވެސް ހުޅު ތަޢުލީމީ ފެނޑާއިނގުނު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޕޮލިސީތަކެއް މި މަޝްވަރާގައި މި ވާހަކަދައްކާ، އަޅުގަނޑު ކުރިއަށްގެންދަނީ، އިތުރަށް މި އަހަރު، މާލޭގެ ކުރިއަށްގެންދާ މަޝްރޫޢުތަކުގެ 15% އަދި އެއް ބަރާބަރަށް ކަމުގައި ވިއަސް؛ މާލޭގެ ފަށް އަޅުގަނޑު ޕޮލިސީއަކީ ފެށި އަންނަނީ، 15% އަށްވުރެ އިތުރުކޮށް ގޮތެއް މާލޭގެ ހުރި ހައުސިންގ ޔުނިޓްތައް

ކައުންސިލު ހައުސިންގެ ގޮތުގައި ބޭނުންވާ ކަމަށް ކައުންސިލަށް ފެންނަ ކަމަށް ވަނީ ނިންމުނެވެ. ކައުންސިލަށް ނިންމުމުގެ އެއްވެސް މައްސަލައެއް ނެތް. އެއީ ކައުންސިލުގެ ޑިރެކްޓަރޖެނެރަލްގެ ގޮތުގައި އަބަދުވެސް ހުންނާނީ. އެއީ ރަށުގައި މަޑުމަޑު ވިޔަފާރިކުރުމަށް ބޭނުމީ ކައުންސިލުގެ ޑިރެކްޓަރޖެނެރަލްގެ ގޮތުގައި ހުންނާނެ ވަރަށްވެސް. ހަމަ އެކަމަށް މާލޭގައި، ހުޅުމާލޭގައި އަދި ހައުސިންގެ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހައުސިންގެ ޚިދުމަތްދޭ ފެށޭ 15% އަޅުގަނޑުމެން އެއީ ކައުންސިލު ހައުސިންގެ ގޮތުގައި ރިޔާސީކުރާނަން. އެއީ ޚާއްސަ ސަބަބެއް. އެއީ މިހާރަށް ދާއިމީ ގޮތެއްގައި އަމިއްލަފާން ވަނީ ނުހުރި އެއްވެސްއިރަކު. އެއީ މަޝްވަރާވެރިކުރުމަށް ބޭނުމީ ކައުންސިލުގެ ޚިދުމަތް މީހުން، މީހުން ބޭރުފަރާތްތަކަށް ފޯރުކުރަން ބޭނުމީ ވެއްދުން ވަނީ. އެ ވަނީވަނީ މިހާރު؛ އެއީ އެހެންމީހާ ފުރުސަތުތަކެއް ނުހުންނަ ފުރާތަމަ ވަނަނަނޖެހޭ ވަނީ. އެވަނީ އެ މިހާ އަމިއްލަ ކުރުމަކަށް ވަރަކަށް ދާ ކަމަށް ވަނީ އެ މިހާގެ ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ބަދަލުވުމުގެ އެ މިހާ މަސައްކަތްކުރާނެ ކާނު، ދިރިއުޅުމުގެ ހާލަތު ބަދަލުވެގެން ދުވަސް ޖެހުނީ ސަޤާފަތް ދަންޖެހޭ. ދުވަސް ގަސްވާނީ ދިގު މުއްދަތެއް ޚާލި ދަތުރުކުރުމަށް ގަނޑަ ވަގުތު ކުރުމުގައި ވިއްސަ، ޚާއްސަކަން ގަނޑަ ވަގުތު ކުރުމުގައި ވިއްސަ. އެހެންނަމަވެސް، ކައުންސިލު ހައުސިންގެ އެއީ، އެންމެ މިކަމުގައި ނުފޫޒާނ، މަޖުމޫއީގޮތުން ފަހަރުވަނަކަށް ހުށަހަޅާ އެއްޗަކީ. ދުވަސް ހުށަހަޅާ އެޖެންޑާ، މިޒޭ އިސްކަމު، ދުވަސް އެ މިހާރަށް ގަނޑަ ބޭނުން އަޅުގަނޑަށް ގަސްވެސް އެއްޗަކީ ވާހަކައެއް. އެހެންނަމަވެސް، އެއީ މިހާރުގެ ވިސްނުމަކީ. މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ކިޔަންދެ ފަހަރަކު ވަކިކުރިކަމަށް ދައްކައިދީން. މިގޮތަށް ރަނގަޅުކުރަމުގައި ޖާގަދޭ އަދުލުއިންސާފު ރަނގަޅުކުރުމައި އެކަން ހިނގާނެ. ޝުކުރިއްޔާ ޝުކުރިއްޔާ. ބޭރު ފަސްޓުނުގެ ކައުންސިލު ހައުސިންގެ އެއީ ޝަރުޢީކުރުމަކީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ދާންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޢަބްދުﷲ.

<u>ދާންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ ވަޒީރު. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ކުރި ސަރުކާރުގައި ފުރުޞަތުއް އިއްޔާންކުރުވިގެން ދިރާސާކުރު 18 އަހަރުގައި 40 އަހަރާ ދެމެދުގެ ކުޑަކުދިންގެ ތަޢުލީމު، އެއީ ތިން ސަރުކާރުތަކާ ފުރުޞަ އެ ކުޑަކުދިންނަށް ކަނޑައެޅިގެންދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، ދާއިމީ ދިރާސާ އިއްޔާންވާގޮތުގެ އެ ފުރުޞަތު ވީ ގޮތުގެ ނޫނީ ގޮތް. އެހެންނަމަވެސް، އެ ފުރުޞަތު ވީ ގޮތް ސަރުކާރުތަކުން ނެޑީމަ؟ ދުވަސް ދުވަސް ސުވާލަކީ، މިއަދުގެ މަޢުލޫމާތު ސަވާލު ގުޅޭ ގޮތުން މިނިސްޓަރ ދުވާލި ޖަވާބުގައި އަޅުގަނޑުމެން ޖަވާބު ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ސަރުކާރަށް ބޭނުންވީ،

އެ ރަނގަޅުކުރުމަށް އޮޅު ފުރުޞަތު ލިބުމަކީ ޗީ ފަރާތްތަކުގެ އެ ވާހަކަ ގެނެސް ދިން އިތުރު އެއްވެސް ކަމެއް ކުރިއަށް ނުދާނެތޯއޭ، ދާނެތޯއޭ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް</u>

<u>ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކޮވިޑާ ގުޅިގެން މި އެކްސަސަރީޒް ހިންގުމުގައި މި ދެންނެވި އޮތޯރިޓީތައް އަލަށް ކަމަށް އަދިވެސް ގަބޫލުކުރަން. އެ ރަށްތަކުގެ ހައުސިންގ ސިޓީ އެ އައިޑެންޓިފައިކުރެވުނު އަދިވެސް ފެންނަން. މިހާރު ގެއްލި އަލައިގަނެވިފައިވާ ލަނޑުދަނޑިތަކުގެ އަޕްރޫވަލް ދިނުމަށް ދަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ރަށުގެ މިޒަރ މިހާރު، އެގޮތަށް ޔުނިޓް ބިނާކުރުމުގައި މިހާރު، އެކަމާ ގުޅިގެން. ފްރެކްޝަނަލް މުވްމެންޓް މިނިސްޓްރީން. ހަމަ ނުހިންގޭނެ. ކޮންމެ ރަށެއްގައި، 6000 ގެ އަދަދު އެ މިހާރުގެ ގޮތުގައި ގެ އަދަދު 6000 ގެ އަދަދު އެބައޮތް ރިކުއެސްޓް އައިސްފަ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު؛ އިއްޒަތްތެރި ބައެއް މެންބަރުންނާ އަދިވެސް ހިލޭ ދެމުން އެދޭ މަޖިލިސްތަކަށް، އިއްޒަތްތެރި ބައެއް މެންބަރުން އަރިހުގައި ބައެއް ވަޒީރު ބޭފުޅުން އޮޅި ވަރަށް ބޮޑު ކަމަށް މި ވާހަކަ އެއްކޮށް ގޮތަށްވެސް ޖާގަޔާއި، އެކުލެވިގެނެއް، ދެން އެ ބޭފުޅުން މަސްއޫލިއްޔަތު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް. ދެން މިތާ އެބަތިބި ބައެއް ރާއްޖޭގެ މެންބަރުން ފެށޭ. ދެން އެ ބޭފުޅުން ވެސް ގޮތަކަށް ފުރުޞަތުގެ އުފާވެރިއެއް. ދެން އެބައޮތް ދިއުމުގައި އޮތް ކަމެއް މިއީ. މިހާރު ރަނގަޅުވާނެ އިޖުރާއަތުތަކެއް. ހުށަހެޅި ފަރާތެއްގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

<u>ހުށަހެޅި ފަރާތެއްގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ކުރިން ގެދޮރުނުލިބި ފަރާތްތަކުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރެއްވި ސުވާލާ ގުޅިގެން މިނިސްޓަރ ދެއްކީ ޖަވާބު އަދިވެސް ކަމަކީ އޭގެ ސާފުކުރުމެއް. ކުރީ ސަރުކާރުން ފުރުޞަތު ލިބޭނެ ކަމަށް ލިޔުން ދެއްވާފައިވާ

ފަރާތްތަކަށް މި ސަރުކާރުން ދެން އަންނަ ސްޕީޑުއްގެ ދަށުން ނަމަވެސް ފުލުޖެ ދެއްވާނެކަމުގެ ޔަގީންކަން މިނިސްޓަރ ދެއްވާފާނަންތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ލާމަރުކަޒީ ގާނޫނުގެ ދަށުން ރަށްރަށުގެ އިޤްތިޞާދު ކަނޑައެޅުއްވިއިރުގައި މިނިސްޓަރުގެ ބެއްލެވުމުގެ ދަށުން އެކަން ހިނގޭ. އިޤްތިޞާދު ކަނޑައެޅިފައި ހުރި ރަށުގެ ޒިންމާދާރުން ފުރިގެން އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރ. ގާނޫނުގައި ވަރަށް ސާފުކޮށް ބުނޭ ރަށްތަކުގެ އުރަފުރުން ފުރިގެން ކަޑަން 700 މީޓަރު ކަނޑައަޅަންޖެހޭނީ. މިއީ ވަރަށް ބޮޑު ގޮންޖެހުމެއް ވަރަށް ގިނަ ރަށްރަށަށް ގެއްލިގެންދާ ކަމެއް. މިކަން އިސްލާހުކުރައްވަން ނުވަތަ މިކަން ހިނގާފައި އޮތީ މިނިސްޓަރު އިސްލާހުކުރައްވަންތޯ؟ ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ޖަވާބުދެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ޖަވާބުދެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ތިން އަޅުގަނޑުމެން ކަރަމުރުކުރާތީ، ޔަޤީންކަމާ އެކީގައި މި ވަގުތު ލިޔުމުން އެއީ ކޮންމެ މީހަކަށް ފުލުޖެއް ދޭނެކަމުގެ ނުދެންނެވޭނެ. އެ މީހުން ދެން އަންނަ ސްޕީޑްގައި އެ މީހުންގެ ހާލަތަށް ބަލައި، އެ މީހުން އުޅޭ އަތޮޅުވަރިހުގައި ތިބި ބައެއްގެ ގޮތުގައި އެ މީހުންނަށް އެ ފުލުޖޭގެ ދެނެވޭ. އެހެންނަމަވެސް، މިގެ 2 އަހަރު ފަހުން، 1 އަހަރު ފަހުން ހަމަ މުޅިން އެހެން ގޮތަކަށްގައި އުޅެން މީހަކު ހުރިގޮތް. އެހެންވީމާ، އެތަކަށް ކޮޅު ކޮންމެ މީހަކު ދޭނީ މީހާ އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރާނެ ދެންނެވޭނެ މިކަން ހިނގާފައި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ ވަރަކަ؛ އެކަމަކު މި ދެންނެވީ އެ ސްޕީޑުގައި ބައިވެރިކޮށްދޭނެކަމެއް. ދެން ދެވަނަ ސުވާލަކީ، އިޤްތިޞާދު ކައުންސިލްތަކުގެ މައްސަލަތަކުގައި އުޅަނދުތަކުގައި ގާނޫނީގޮތުން ވާހަކަ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިހާރު ގެޖެހޭނެގޮތުގައި އޮތް ހުރި ރަށްރަށުގެ ވެސް އިޤްތިޞާދު. ދެން އެކަން ކުރަނީ އެގޮތް ގޮތް އެއީ ގާނޫނާ އެއްގޮތަށް ނޫން ކަމަށް ދަނޑުވާ ގޮތަކަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ތިޔަކަން ފާހަގަކުރައްވައިގެން. އަޅުގަނޑު މި ސުވާލަށް ޖަވާބުދެއްވީމުގެ ކުރީގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ އަޅުގަނޑު އިތުރަށް ބަލައިލަން ޖެހޭނެ ކަމަށް ހުރިހާ ގާނޫނާ ކަމެއް ކުރުމުގައި އޮތީ، ނޫނީ ގާނޫނާ އެއްގޮތަށްތޯ އެކަން ކުރެވިފައި އޮތީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ޖަވާބުދެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު؛ ގާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެއްސެވީ 18 އާއި 40އާ ދެމެދުގެ 300 ފުރުޞަތު، ކިހިނެއްތޯއޭ ވީ؟

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް</u>
<u>ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. 18 އަހަރާއި 40 އަހަރާ ދެމެދުގެ ކައިވެނިކޮށްގެން އުޅޭ ފަރާތްތަކަށް ހުޅުމާލޭގެ 805 ފުރުޞަތު އޮންނާނެ ދާއިމީ ޙިއްސާގައި މިހާރުވެސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒު ޢަބްދުﷲ.

<u>ނޮޅިވަރަމް ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ނާޝިޒު ޢަބްދުﷲ ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ރައްޔިތުންގެ އެކި ދަރަޖަތަކުގެ ބޭނުން ފުރިހަމަކުރުމުގައި އެންމެހައި އެކި ވަރަށް. ރައްޔިތުންގެ ދަރަޖަތަކުގައި ޚާއްޞަ ހޯދަން ވަރަށް ދަތިވާ ފުރަތަމަ ކަމަކީ. ދެވަނަ ކަމަކީ، ކުރިން ވެސް ސަރުކާރުން ނިންމާފައި އޮތީ ފުރުޞަތު އަދި ދީގެން ބޭނުންކުރާ ތަރުތީބު ކަމުގައި. އެހެންވެއްޖެއްޔާ، މިހާރުވެސް ހިލޭ އަގު ވާހަކައެއް ނޫން މިދައުލަތުގެ. 3 ވަނަ ކަމަކީ، ފުރުސަތުތަކުގެ އެއްބަސްވުމާ ހަމަ ތަނގައި ހުރި ބުރަތަކަށް މަސައްކަތްކުރެވޭ ގޮތެއްސަ ކިހިނެއްތޯއޭ އެ ބުރަތަކަށް ހެދީ؟ ވިސްނާލީމާތޯ؟ އެހެން ދިމާން ފޯރިކޮށްދޭ ދެމެހެއްޓެނި ބަލައިގަންނަ ގޮތަށް ވި ފުރުސަތު ޖެހޭގޮތުގެ އަގު މިހާ ބޮޑު...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އާދެ! އާދެ! ރިޔާސަތުން ބަލަހައްޓާނަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި ތަނގައި ދެކޭ ސުވާލު ކުރަން ޓައިމް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރަށް ދަންނަވާލަން ސުވާލަށް ޖަވާބުދެއްވީމަ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމަށް.

<u>ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މި ތަންގައި ކުރައްވާން މި ޖެހެނީ މިތަނަށް ހުށަހެޅި ސުވާލާ ގުޅޭ ސުވާލު. އަޅުގަނޑު އެބަދަން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ދާއިރާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ސާފުކުރަން ވަޒީރު ވަޑައިގެން އިންނެވީމާ ގުޅޭ ސުވާލުތަކާއި، އަދި ބަޔައް އެހެން މަޢުލޫމާތު ލިބޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސާފުކުރައްވާ. އެހެންނަމަވެސް، މި ތަންގައި ނުގުޅޭ ސުވާލު ކުރުމުގެ ފުރުޞަތެއް އަޅުގަނޑަށް ނުދެވޭނެ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތު އަރުވަނީ، ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލު އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ހިޔާ މަޝްރޫޢުގެ ފްލެޓުތަކަށް ދައްކަންޖެހޭ ޑައުންޕޭމަންޓުގެ އަދަދެއް އޮވޭތޯ. ރޭޓަކަށް އެ އަދަދު ކަނޑައެޅިފައިވޭތޯ؟ އަދި މަހުން މަހަށް ދައްކަންޖެހޭ ސިވިލް އަދަދެއް ވެސް މިހާރު ކަނޑައެޅިފައި ވޭތޯ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ސިނާމާލޭ، މާލެ ހިޔާ ފްލެޓުޖެހި މިހާރު ހަމަ ބޮޑަށް ފެއްޓިޔަ ހިސާބަށް ގޮސް، ބިރުގަނެ ފެވިފައި އޮތް ދީ ތަން. މިތަނަށް އޮތް ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތަކީ ކޮބައިތޯ؟ ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިނާމާލޭ ހިޔާ ފްލެޓުތަކާ މެ ދެންނެވިފައިން ވަރަށް ޖަމާންވެފައި ހުރި ބައެއް. ދެން މިނިސްޓްރީގެ ބޮޑުވެރިން ދަރުބާރުގެ ނޫން ސިޔާ ހުންނަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބައެއް ޕްރޮޖެކްޓްތައް ނަގުން އިމާރާތްކުރަންޖެހޭ. އެއީ ރިޓެއިންޑް ހަޒަރޑް ބަޖެޓުން ބައެއް ގޮތްގޮތަށް އަނބުރާ ދޫކޮށްލަން ނޫން. ހަމަޖެހުމާއި، އެ ބައެއް އަންނަ ފުރަތަމަ އެބައިން ގެރިއަށް، ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކޮމްޕެނީތަކުގެ ސަމާލުކަމާއި ކުރެވޭ ހިންގި ބައެއް. މި ވަގުތު އެކި ދުވަސްވަރު ބަދަލުވެގެންދިޔަ އެކޮންޓްރެކްޓުގެ ބައިވެރި ތިރީހަރި ބޮޑެތި ކުރިއަރުވާގައި ވީދާ. އެހެންވީމާ، ކޮންސްޓްރަކްޝަން ކުންފުނިތަކުގެ ގޮތުގައި ހުރި ބަދަލުތައް ބަލައި ކޮންޓްރެކްޓު ދޫކޮށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ނޫން.

އުނދަގޫވާން ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. އެތާގެ ޖަމްޢިއްޔާ ހުރި އިންސާފް މި ވަގުތު ލިބޭނެ އެއްބަސްވުމުގެ ތެރެއިން އެތަނުން މިހެން ވެކްސިނޭޝަނަށް ތަރުތީބުގައި އަދުން ވެކްސިނުކުރުމުގެ ކަންތައް ކުރިއަށްގެންދެވޭނީ. އެކަން ވެކްސިނޭޝަނާ ކަމަށް ވަންޏާ މި ވަގުތު ވެކްސިނޭޝަނުކުރަނީ، އެތަނުގެ ޖަމްޢިއްޔާ އޮންނަނީ ޒަރޫރީކަމުގެ އެ މީހުންގެ ޕްރައޯރިޓީ ސެކްޓަރގައި އެ މީހުން ކުރީ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި ހުރިކަމަށް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ. ދެން ކުރެއްވި ސްކޫލަކީ، ކިޔަވައިދޭމީހާ ހިނގާ ފުރޮޓޯކޯލުގެ އަދި މަސްއޫލީ؛ އީ.އެމް.އަހަރުގެ ގޮތުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ޕްރޮގްރާމް ކިޔަވައިދޭމީހާ؟ އެބައްޔާ؛ އަޅުގަނޑު އަތޮޅުގައި ޖެހެވޭނެ ނުން. އެބައްޔާ 4 އޮފިސަރުން އެބަހުރި. އެ އޮފިސަރުގެ ތެރެއިން އެންމެ ކުޑަކޮށް އޮތް އޮފިސަރުގެ ތެރެއިގައި އަޅުގަނޑު ހަނދާންވަނީ އެންމެ 7000 ރުފިޔާ މަހަކު ދައްކާނެ ކޮންމެހެން. އެއީ ޖުމްލަ ފޮތެއްގެ ކޮންމެވެސް މިންވަރެއް ދައްކާލައި، ދުވަސް މަހުން މަހަށް 20 އަހަރުދުވަހު، 25 އަހަރުދުވަހު؟ 20 އަހަރުން ދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ ދައްކާ ވަރެއް. ދުވަސް އެއްޗެއް ޖުމްލަ ފޮތެއްގެ ނުދައްކާ ދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ ޖެހޭ ވަރެއް އެބައްޔާ. އެކަމަކު ދައްކައިގެން، ހަމަ ފުރި ފޮތެއް ކަމަށް ވަންޏާ ވާ ގޮތް ވެސް އެބައްޔާ ސަރުކާރު ފެންނަން. އެހެންވިޔަ، އެ އަޅުތަކުން ހުރި ކަނޑައެޅޭ. އަޅުގަނޑު އަދި ޖެހޭ އެހެންނަކަށްވެސް، މި 4 އޮފިސަރު އެއީ ފައިނޭންޝަލް ކޮންޓްރެކްޓު. އެމް.ޑީ.ސީ އަޅުގަނޑަށް އެބައްޔާ އެ ފޮތެއްގެ ތެރެއިން ދިރޭ. އެ ފޮތްތަކުގައި 7000 އެއީ އެންމެ ދަށް ވަގުތު. އިޤްތިޞާދީ ކަރުދާސް؛ އަޅުގަނޑާ ބައި ވަގުތު މި މަޖިލީހުގައި އެދިއްޖެ ސަބަބު ކުރުވިއްޔާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ އިޖުރާއަތު އެހެން، އިޤްތިޞާދީ ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ވަޒީރު. ކުރިއަށްގެންދަވާ!

މިނިސްޓަރު ޢާލީ ނާޝަރަލް ޕްރޮސިކިއުޝަން، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް

ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. ރައްދުތެރިންގެ މަޖިލީހުގެ މި ފްލޮއަރ މި ތަނުގައި އެއްވެސް ވާހަކައެއް ދައްކައިގެން އޭގެތެރެއިން އެކަމުގެ ސަބަބުން ގާނޫނީ އެއްވެސް ފިޔަވަޅެއް އޭ މިހާރުގެ މަސައްކަތް ބާޔާ ތަނަވަސް ވާ ހިނދު، މިހުންނާ ބައި ޖަމްޢިއްޔާ މި ތަނުގައި؛ އަދި އަޅުގަނޑު ހާޒިރުކޮށް ވާހަކަދެއްކުމަށް އެކަމަށް ބޭސްފެނަސް ވާހަކައެއް ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުގެ ދާއިރާ ބޭސްފެނަސް އެއީ ބޭސްފެނަސް ވާހަކައެއް ކަމަށް. އިޤްތިޞާދީ ފުރަތަމަ، އަޅުގަނޑާ ބައި ޖަމްޢިއްޔާ ތަނުގައި ހުރި ރައްޔިތުން ނަގައިގެން އަރިހަށް ވިއްކާލީ ކަމަށް ބާވާ ވާހަކައިގެ އެއް ވެސް ބަރީއަވެއް ނެތި އެކިފަރާތްތަކުގެ، އަދިއްޔަ ހިތާމަކަން ދެއްކީ ވާހަކައެއް. ފެހިސްކާމާރާ އެއަރޕޯޓް އަދާ ސަރަހައްދުގައި ހުރި، އެއްގޮތް

ބިން ސާފުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓްރާންސްޕޯޓުން އިޖާޒަތު ކޮށް، އެތަނުގައި ހުރި ރުކާއި ގަސް، ރަނގަޅު އަގާ ތަންގައި، އެތަން އަމިއްލަ ހަރުމުދަލަށް ނަގައިގެން ގެންދިޔަ އެ ބިން ސާފުކުރަމުން ބަލާފައި ހުރިކަން ކުރި އިޖާރާތަށް ބަލާފަ ކުރިމަތިލީއިރުގައި އެބަލާފަ ހޮވި. އެހެނަސް އެ ކޮންޓްރެކްޓުގައި އޮތީ އެ ނުހި ރަށްތަކާއި ގަސްތަކަކީ އެއްލަވާ އެއްކޮށްސަރު ނުވެ ކޮންމެވެސް ތަނެއްގައި އިންތިޒާމްގެ އެއްޗެއްސާދޭ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅައި ނިމިފައި އޮތް ކޮންޓްރެކްޓްގެ ދަށުން ހިނގަމުންދާ ކަމެއް ކަމަށް. ދެވޭއިރުން މިހާރު ޖޫން ވާހަކަ؛ ޖީއައިޖީއާ ޖޫން ވާހަކަ؛ ކޮންމެ ފަހަރަކު ވެސް، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ ބޭނުމާ ޖީއެޗް ވެސް އަޅުގަނޑަށް ދެއްކިގޮތް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިނގޭތޯ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ ބޭނުމާ ޖީއެޗް މާލޭގެ ރައްޔިތުންގެ އިރު އަޅުގަނޑަކަށް މަޤާމް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެ ވާހަކަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މި ފްލޯގައި ދެއްކީކަން އަޅުގަނޑު ނެތިން. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ވާހަކަދައްކަވާތީ! އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނާ ވާހަކަދެއްކެވީމާ! އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް ހަމަ މި މާލޭގައި ބޭނުންވާ ތިބި މީހުން. މާ ރިޔާސަތުން ބަޔަކަށްގެން ރިޔާސަތު ބެއްލެވުން ކަމަށް، ހަމަ ހުއްޓުވާ ބަލަން ވެސް ވާހަކަދައްކަވާތީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ރައީސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެދޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޙީދު. ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ނައިފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޕްލޭނިންގެ މިނިސްޓަރު މި ތަނަށް ވަޑައިގެންނެވި ކޮންމެ ދުވަހަކު މި ތަނުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ސާފުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ސުވާލު ދެއްވާ. ހަމަ ދުވަހަކު މެންބަރުން ސުވާލު ކުރެވޭ. ކުރިއަށް އިންތިޒާމު އޮތީ ބޭނުން ވާހަކަ ދެކެވޭތީ. ރައްޔިތުންނަށް ކަމެއް ކޮންޑިޝަން ވާހަކައެއް؛ ރައްޔިތުންނަށް ވެފައި ހުރި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި، ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހުޅުހެންވޭރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފް.

<u>ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ލަޠީފު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރ. ހިއާ މަޝްވަރާގެ ފުރުޞަތެއް ލިބޭ ފަރާތްތަކެއް އިޢުލާންކުރެއްވިއިރު އެ ލިސްޓުގައި މަދުން ނަމަވެސް ކަންބޮޑުވުން ހުރިކަން ފާހަގަކުރެވޭ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވިދާޅުވެފައިވޭ، އެ މައްސަލަތަކަށް ބައްލަވައި ހުށައެޅުއްވުމަށް މަސައްކަތްކުރުކޮށްދެއްވާނެކަމުގެ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ކޮންމެވެސް ވަރެއްގެ ތަފްސީލެއް ދެއްވަފާނަންތޯ އެ މަސައްކަތްކުރު ކުރައްވާނީ ގޮތުގެ މި މަޖިލީހަށް؟ ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ފާހަގަކުރެއްވި ކަންކަމުގައި؛ އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލީން، ފްލެޓް ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑަށް އެބަހުއްޓޭ މި ލިސްޓު ހަވާލުކޮށްފައި ރެކޮމެންޑޭޝަންތަކެއް ދެއްވާފަ. އޭގެއިތުރުން ބަލަންހުރި ކަންކަން، ކަރަވަރުކުރަން ހުރި ކަންކަން އެބަ ހުއްޓޭ. އަދި އޭގެއިތުރުން އިއްޔެގައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދައްކާލައިފިން، ސިވިލް ސަރވިސް މުވައްޒަފުންގެ ކެޓަގަރީގެ މާކްސް ލިބިފައި ހުރި ގޮތުން ވާހަކަދެއްކުން އެބަހުރި، ވާހަކަދެއްކުން އެބަހުރި...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީންދެވަޑައިގަންނަވާ! ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އެހެންވެގެން އަޅުގަނޑު މިދަންނަވަނީ ގޮނޑިޔާ ގޮތް ބަދަލުކުރާން. އަޅުގަނޑު މި ސަބަބަށް ބަލައި މިދަންނަވަނީ ގޮނޑިޔާ ގޮތް ބަދަލުކުރާން. އަޅުގަނޑު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިސްދޫކަޅައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ނައިފަރު

ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާއި، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ބޭފުޅުން، ބޭފުޅުން އިށީނދެވަޑައިގެން ބައްލަވާ! އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ އިނގުރައިދޫ ދާއިރާ، ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އާދެ! އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަންނަވާ! އިށީނދެވަޑައިގެން، މަޑުކޮށްލައްވާ! މިހާރު ހިޔާލެއް މި އުފުއްދީ، މިހާރު ހިޔާލެއް މި އުފުއްދީ އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާއި ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާ. އުނދަގޫވެގެން މި ދަނީ 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެއް ޗޭއްގައި ތިއްބަވައިގެން ބަހުސްކުރައްވަން އުޅުއްވާތީ. އެހެންވެ އެބައޮތް އާންމު ޤަވާޢިދުން މި ތަސްދީގައި ޤާނޫނީ ބަޔަކު ދީ ގޮތް ދޭ ތޮވާޒުން ނިޖުބޫއް ހައްދަވާލާ. މިހާރު މިގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި މަޖިލިސް ހިންގައިދާ ނިޒާމު ބޮޑު މައްސަލަތައް އެބަދިމާވޭ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެއް މެންބަރަކު އަނެއް މެންބަރަކާ ވާހަކަދައްކަވައިގެން ބަހުސްކުރުމަކީ 2 މެންބަރުން ވެސް ވާހަކަދައްކަވަންޖެހޭނީ ރިޔާސަތާ. ދެންމެ ވިދާޅުވި ގޮތަކީ، އެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކާއި އަނެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކާ ވާހަކަދެކުމެއްނުވުން. 2 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވެސް ރިޔާސަތާ ވާހަކަދައްކަވާށޭ. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ހެންވޭރު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޒަރީރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ނެގީ، އަޅުގަނޑު ކުރި ސުވާލުގެ ޖަވާބަކީ މިނިސްޓަރު އެ ދެއްވާ؛ ހަމަ ނައިފަރު ދާއިރާގެ ރައްޔިތުން ވެސް އަޑުއަހަން ބޭނުންވާނެ ޖަވާބެއް. އެހެންވީމާ، އެ ޖަވާބު މިނިސްޓަރު ދެއްވައިދޭ އެއްވެސް ވަރަކަށް ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޑުގަދަކުރައްވާވަރުން އެއްވެސް މީހަކަށް މިނިސްޓަރުގެ ޖަވާބު އަޑުނީވޭ. އެ ޖަވާބު ތަކުރާރުކޮށްދެއްވުމަށް މިނިސްޓަރު އަރިހު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަންދެއްކެވުން އެދެން. އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރާއި ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް

ބޭނުން ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ! ނައިފަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަރަށް ބޭނުން ކޮންބޭފުޅެއްވައި އެ ހުންނެވީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު އިއްޔެގައި ވެސް ބަޔާއިދިޔަބަޔާއިމުދުއްގައި ސަރުކާރުން އެންމެ ގިނައިން މަސައްކަތް ހިންގަމުންދާ އެއް ދާއިރާއަކީ ނަރުދަމާ. ދެން އެކަން ހިނގާނީ ވެސް، އަޅުގަނޑުމެން އެދޭނީ ވެސް އެކަން އެގޮތަށް ހިނގަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވަނީ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރަށް.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އަދިވެސް މަސައްކަތްކުރައްވަނީ ކުރިމަތިޕޮލިސީތަކަށް، އެކަމަށް ބައްލަވާކަން ކަމަށް ވިދާޅުވި. ދެން އޭގެތެރޭގައި މުޅިންނޫ ކަނަވަރު ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތައް އެބަ ހުއްޓޭ. މިހާރަކަށް؛ ތަށް އެއް މިހާރަކަށް ނޫނެ ދުވެތައް އެކޮޅުތަކަށް ކަނަވަރުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން. އަދި މިގޮތުގައި، މިއީ ދިރިއުޅުން ހައްލުކުރުމުގެ މަޤްޞަދުގެ އިޤްތިޞާދީ ދެނެގަތުން ފާޅުގައި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުން، އިއްޔެ ވަޒީރުންގެ މަޤްޞަދުން ނިންމާފައިވާން، ސިވިލް ސަރވިސް ކަސްޓަމަރު ނޫން ހުރިހާ ކަސްޓަމަރުންނަށް ވެސް ސަރުކާރުން، ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތެއް އެއީ ހިތާ މަސައްކަތުގެ ފޮނުވުމަކީ ދިރިއުޅުމުގައި ކަސްޓަމަރުގެ ހުރި ކަސްޓަމަރުސްއަކަށް ދެން ނުގެންދާނަމަ އިތުރުއްބެކާ ކަސްޓަމަރުގެ. އެހެންނަމަވެސް، އިތުރުއްބެކާ ލިބޭ މާކެޓްއަކަށް، 100 އިން ދޭ މާކެޓްއަކަށް ވާނީ، 50 ޕަސެންޓަށްވުރެ މަތިން ލިބެންޖެހޭނެ ޕްރޮޖެކްޓް ލިބޭ ފައިސާ ކަމަށް ވަނީ. ފިހާ މާކެޓުގެ އޮންނަނީ ޖަހާފައި. ފިސާތާ ހިސާބުން އޮންނަނީ ޖަހާ. އެހެންވީމާ، ފިސާތަކީ 50% ލިބެނީމަ. ސިވިލް ސަރވިސް ކާބަފައިން ނޫން ހުރިހާ ކާބަފައިންނަށް ވެސް މުޅިންނޫ ހުރިވި އެއްލާލާނީއެވެ. އެހެންނަމަވެސް، ކުއްޖެއް ސިވިލް ސަރވިސްގެ ލިސްޓު ނުކުތުމުގެ ޢަމަލީ ގޮތުގެ ހިތްހަމަ އޭގެ ތެރެއިން ކާބަފައިންނާ ލިސްޓް ނުކުތްއްވާ. އެހެންވީމާ، ލިސްޓްތުން ފާހަގަކުރެވުން؛ އެކަނި 14 މާކެޓް، 12 މާކެޓް ލިބިފައި ހުރި ބަޔަކު ފަހަތުގައި ބަޔަކު އޮފީސްތަކުގެ، ބަޔަކު ދިނުމުގެ ދުވަހުގެ ފުރުސަތަށް ލިބިފައި ހުރިކަން އެކަނި ފެންނަން. އެކަން ބަޔަކު ފަހަތުގަކުގެ ޝަކުވާތައްގެ ގޮތުގައި ވެސް؛ ވަކި މީހުގެ މަސައްކަތް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ޝަކުވާތައްގެ ގޮތުގައި އަންނަން ފެނިފާ ވަޒީރުންގެ މަޤްޞަދުގައި އަޅުގަނޑު މަސްވަރާކޮށްފައި އިއްތޮ ނިންމާފައިވާން، 50% އަންގަވަ ދައުލަތް މާރަސް ލިބޭ ގެއްލުމަކީ ކަމަކަށް؛ އެއީ ސިވިލް ސަރވިސް ވެސް ހިލޭ ގޮތަށް، އެއްވެސް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި މަސްވަރާގެ ދަރުން ފުރާތެއް ނުދޫކުން ކަމަކަށް. އެއީ އެހެން ކަމެކެވިކުރާން ވެސް އެބޭފުޅުން ބޭނުމަ ސިވިލް ސަރވިސް ކަމެކެވިކުން އަޅުގަނޑުމެން އެބޭފުޅުން ހިތާ މަސްވަރާ، ފުރާތް ކުއްޖެއް މި ކަމެކެވިއަށް 50 ކަމަށް ނުވި ސަބަބަށް ކަމަކަށް އެ ބޭފުޅުން ވިދާޅުވަނީ، ދެން އެބޭފުޅުންނަށް ފުރާވަޅާއިގެ އެއީ، ސިވިލް ސަރވިސް ކަމެކެވިގެ ބޭފުޅުންގެ ދަރިއްޔުނުގެ ހާލަތު

ބެލުން އެއީ ޝަރުތުތަކުގެ ގޮތުގައި، އެއީ ކްރައިޓީރިއާގެ ގޮތުގައި ހިމެނިފައިވާ އެއްޗެއް. އެހެންނަމަވެސް، 100 އިން، ތިން ކަމަކަށް މާކްސް ދިނުމައި އޮތީ 100 އިން. 3 ކަމަކަށް މައިގަނޑު ގޮތްތަކުގައި މާކްސް ދިނުމައި ހުރި. އެއީ ސަރުކާރުގައި އުޅުއްވާ މުއްދަތެއް، މިހާގެ ޕްރޮފެޝަނަލް ގިނަބަޔަކު އެ މިހާގެ ބޮޑުތިލަ ފެނުނަމަ. ދެން އަނެއްބައި ގިނަޕަސެއްގައި ދަރިންގެ އަތުގެ. ބަރަދަޖަށް ދަރިންގެ އަތުގެ. ދެން ނުލާގެޖެހޭގޮތަށް ހުރަސް ދަރިއަކު އާއިލާގައި ހުރިތޯ. އެ ތިންހަތަރު އެއްކޮށް ބަލާފައި ވެސް 100 އިން މާކްސް ދޭނީ. 12 މާކްސް ލިބިފައި ހުރި ބަޔަކު މީސްމީހުންނަށް. ދެން އެކަން ކޮށްފައި އޮތް ގޮތަކީ، ކޮންމެ މިނިސްޓްރީއަކަށް ވެސް އޮތީ ކުރިމަގައި އެލޮކޭޝަނެއް. އެ ލޮކޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލުވެ ނުކުރަން. އެލޮކޭޝަން ކޮށްފައި އޮތީ އަދަދެއް ކޮންމެ މިނިސްޓްރީއަކަށް. އަދި ކޮންމެ މިނިސްޓްރީއެއްގެ ވެސް 3 ދިނުމަކަށް ބަހާލާފައި އޮވޭ. ޕްރޮފެޝަނަލް ކެޓަގަރީ، އިދާރީ ކެޓަގަރީ އަދި ސަޕޯޓް ކެޓަގަރީ. އެވެސް އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލު ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، މިހެން ހުރީމާ، ކަންބޮޑުވާ ނުލިބާ ބައެއް މިނިސްޓްރީތަކުގެ ބައެއް ދިނުމުގައި މިދެންނެވި ގޮތަށް ވީ. ވައިލް، އަނެއްބައި މިނިސްޓްރީތަކުގައި އެ ދިނުމުގެ ހަމަ ވަރަށް ބޮޑެތި ގިނަ މާކްސް ލިބިފައި ތިބި މީހުންނަށް 60، 70 ލިބިފައި ހުރި މީހުންނަށް ވެސް ނުލިބިފައި ހުރި. އެހެންވީމާ، އެއީ އަދި ނިންމާފައި އޮތް ލިސްޓެއް ކަމުގައި ވިޔަސް، މިވަރުގެ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވިދާނެ ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން ބަދަލުކޮށްދެއްވުމަށް މިދެންނެވި ޖާގަ ކަންކަން ކުރާ ވަރަކަށް ރީސްޓްރަކްޗަރިންގއާ ވާހަކަދައްކަމުން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމަށް. ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު.

ތުލުސްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ތިން ސުވާލެއް ކުރަން. ފުރަތަމަ ސުވާލަކީ، ހިތާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ދަތުރުން ދޫކުރުން ހަމަ ހާސް ފުރުޞަތުގެ ތެރެއިން ވަޒީފާގައި އުޅޭ ފުރުޞަތުތަކަށް ޖާގަ ދިނުމުގައި ތިބޭފުޅުން އެކަން ވެރިފައިކުރި އެކަން ރަޖިސްޓަރީ ކިހިނެއްތޯ؟ މިހެން މި ދަތުރުތަކުން، ވަޒީފާގައި ނުކުމެ ފުރުޞަތުތަކަށް ވަޒީފާގައި އުޅޭ ކަމަކީ ފައިނޭންސް ލިބިފައި ހުރިތަ. ވަޒީފާގައި އުޅޭ ފުރުޞަތުތަކަށް އުޅޭ ކަމަކަށް ގެންދިޔަ ލިއުމަކީ އެއީ ބަޔަކަށް ދޫން ލިއުމެއް ކަމަކަށް ވަނީތަ އެ ފުރުޞަތު އެރުވޭނެތޯބާ؟ ދެވަނަ ސުވާލަކީ، ސަރުކާރުގެ އެސް.އޯ.އީ.ތަކުން އަށާވައި ހުރި ފުރުޞަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިތާ މަސްތުވާތަކެތީގެ ދަތުރުން ދޫކުރަން ފުރުޞަތު ބިމުގައި އޮތް

ރައްޔިތުންނަން. އެހެންނަމަވެސް، މިހާރު އެބަ އަޅުއްވާ އެ ފުރުޞަތު ހިއާ މަޝްވަރާގެ ދަށުން ނުކީ ވިއްސާ ކަހަލަ ވާހަކައެއް ވެސް. އެހެންވީމާ، މިއީ ކަރަންޓާވާ ކަމެއްތޯ؟ ތިންވަނަ ސުވާލަކީ، ކ. ތުލުސްދޫގައި ފެނުގެ ނިޒާމު ގާއިމުކުރުމަން ބަކާއި މިދިޔަ ހަފްތާގައި އިޢުލާންކޮށްފައި، އިޢުލާން މިހާރު ވަނީ ބިޑުކޮށްލާފަ. އެ އިޢުލާން ބާޠިލުކުރެވުން ކީއްވެތޯ؟ އަދި އަލުން އިޢުލާނުކުރެވޭނީ ކޮން ވަގުތަކުތޯ؟ މި ތިން ސުވާލަން ޖަވާބުދެއްވުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް އަދަބާ އިޙްތިރާމާއިއެކު އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިޢްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

<u>މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުޙައްމަދު އަސްލަމް</u>

<u>ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. ހިއާ މަޝްވަރާގެ މާކަސްޓިންމުގައި އޮޅުވައިލުމެއް؛ ތިޔާއިރުމެއްގައި މިހާރު އޮޅުވައިލުމެއް ވާކަން؛ މިހާރު ދެން އަޅުގަނޑުމެން ނުދާނަން ދުރު އެކި އަލުން ފިރުކައިކާރާކަން. އެހެންނަމަވެސް، މަސައްކަތެއް؛ އަޅުގަނޑު ކުރިން ދަންނަވައިދީން، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޕްރޮޖެކްޓަކީ މިދާޑުރުވައިވާ ފަދައިން، ސީދާ މަސައްކަތެއް އަދިވެސް ކުރަމުން ދަނީ، މިހާރު ފޯރޖެ ޓިއިޒޫމެންޓްޝަރުއް ހުރަހަރަކާތްތަކެއް ނަމަވެސް، އަދި މިހާރުކަން ނުބައިކަން ބެލިގެން ނަމަވެސް، އެކަން ކޮންޓްރެކްޓަރު ޖޯޑު ކަމަށް ވަނީ ފުރުޞަތު ހަމަޖެހިފައިވާ ދިޔުން ކުރިއަށްގެ އެކަން އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑަވަރުކުރަން މަސައްކަތްކުރަމުންދަނީ. މި ވިޔަފާވާ ކަހަލަ ކަމެއް ފާހަގަކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑު އެދެނީ ސީދާ އެ މަސައްކަތް، ހަމަ ރިޕޯޓު ހުރި މަޢުލޫމާތާ އެކުގައި ގެންގޮސްދެއްވުން. އެހެންވީމާ، ކަމެއް ވީތީ އެ އޮޅި ފެނުނު ބޮޑު އުސޫލުކަނޑައެޅުން ނޫން. ދެން އަނެއް ކަމަކީ، އެއް ކޮޅަށްގެ ފުރުޞަތު ހިއާ މަޝްވަރާގެ. ދެން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ، އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ދައުރުން ވެސް ކުރިއާއި ސުވާލުގެ ޖަވާބު މިހާރު އެ އަންނަނީ، އެއް ކޮޅަށް ފުރުޞަތު ދެކޭ ގޮތުން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުހައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދައުދޫބް ކުރެއްވި ސުވާލުގެ ޖަވާބުއާއި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މި އަންނަނީ. ހިރާ މަޝްރޫއު އެ މަޝްރޫޢަށް ޕާކުގައި ވިޔަސް، އެސް.ޓީ.އިމަކޯން އަޔާ ފުލެޓުތަކުގެ ތޮށްގަޔާ އެއް ކޮޓަރީގެ ފުލެޓް މިހާރު ކުރިއަށްދަނީ ވެސް ދެ ތަނެއްގެ މަސައްކަތް އެސް.ޓީ.އިގެ. ގިނަ އެސް.ޓީ.އިމަކޯން އެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެންދަން ބޭނުމުގެ ނުވާ. އެއީ އާރުގެ އިންޑިޔާބާ ދިރާސާތް ބަޔާނާ ހަވާލުކުރެ ބޮޑުގަޔި އެކުވެ އެއްބަޔަށްކަތްތެރި ގޮވިގަޔި ބަހުން ފިނޮވެޓަރަށް ގަބޫލުކުރަނިވެސްން ކުރިއަކަށް ނުގެންދާ. އެމް.ޖޭ.ބީޑަބް.އެސް.ސީން ކުރިއަށްގެންދާ ފުލެޓުތަކުގެ ތޮށްގަޔި 36 ފުލެޓުބޮ އެބަހުރި އެއް ކޮޓަރީގެ. އާދު ސަރުކާރުން އެއްބަސްވުމުގައި ޚާއްސަ އެސް.ޓީ.އިމަކޯ އެކުގައި، އެސް.ޓީ.އިމަކޯން އަގާ އެއް ކޮޓަރީގެ ފުލެޓުތައް ސަރުކާރުން އަޅުއިރުގައި ގަންނާނެ ކަމަށް. އެހެންނަމަ، އެޕާރޓްމަންޓް ހުރި ތަނުން ފޮނުވާ ސަރުކާރުން ގަންނަން އަދިވެސް މި ތިބީ. އެޕާރޓްމަންޓީ 36. ދެން ސަރުކާރުން މިހާރު ނިންމާފައިވަނީ، ކޮބައިތޯ ނިންމާފައިވަނީ، އެއީ މަދު އަދަދަކަށް ވާތީ، މި ވަގުތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ ކުރުމަށް އެކަން ދެކިދާނޭ ބަދަލު ނުކުރެވޭގޮތަށް ކޮށްފިނަމަ އެ ފުލެޓުތައް ހުރިހާ ކޮޓަރީގެ، ނުކުރެވޭގޮތަށް ކޮށްފައިވާ އެއް ކޮޓަރިއަށް ކުރިމަތިލާފައި ތިބި ފަރާތްތަކުގެ ތެރެއިން 34 ފަރާތަށް 50 ޕަސެންޓަށްވުރެ މަތިން ލާރިއެއް ދިނުމަށް އެއްބަސްވީ. އެހެންނަމަ، އެ ކޮޓަރިގެ މަސައްކަތް އެބަގައި ބަހުރު 36 ފުލެޓެއް. އެހެންނަމަ، އެ 36 ފުލެޓުން 34 ފުލެޓު އެ ކޮޓަރިގެ 50% އަދަދަށް މަތިން ލާރިއެއް ޑިޕޮސިޓް ފަރާތްތަކަށް ދީ ނިންމާފައި، ބާކީ 2 ފުލެޓް ދެން ދޭނީ ރަށްކުރެވިފައިވާ ތަރުތީބުން އެއް ކޮޓަރީގެ ކޮށްފައިވާ ފަރާތްތަކުން ލިބުނު ފަރާތްތަކެއް އެބަހުރި ބަލާލުމަށް ދިނުމަށް އެމް މަތިން ލާރިއެއް ދީ ފަރާތްތަކަށް ދީ ނިންމާފައިވާ. ފޮނުވާފައި ބަލާ އެސް.ޓީ.އިމަކޯން އަދާކުރި ކަމަށް ފޮނުވާފައި ސަރުކާރުން ގަންނާނަން. ދެން އެއްބަޔަކާ ގެންދާނީ. އެހެންނަމަ، ދެން އެއްބަޔަށް ގަންނާނަން. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެމްބަރު. އެންމެ ފަހު ސުވާލު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދަށް. ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ކުޅުދުއްފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުގެ ސުވާލަކީ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ވަޒީރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުޅުދުއްފުށީގައި ސުވާލާ ގުޅިގެން މި ސަރުކާރުން ވިދި ހާސް ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެޅުމަށް ބަލަނީ؛ ޢިއްޒަތްތެރި

ރައީސް، އަޅުގަނޑަށް ވަގުތު... (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) ފެލިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރައްވާފައިވާ ސުވާލާ ގުޅިގެން އަޅުގަނޑު ވެސް ކޮންމެހެން ބޭނުންވާ ސުވާލެއް، ވިހި ހާސް ހައުސިންގ ޔުނިޓުގެ ޕްރޮޖެކްޓެއް މި ސަރުކާރުން ދެއްވާފައިވާކަން ފާހަގަކުރަން. އެކަމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑު ޝުކުރުއަދާކުރާ ހާލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މި ހައުސިންގ ޔުނިޓުތަކުގެ ތެރެއިން ދ. އަތޮޅުގައި 900 ހައުސިންގ ޔުނިޓް އެބަ ގޮތްކޮށަން އެޅުވަން ބަލައި، އާބާދީގައި ފުދޭ ވެސް ކޮންމެ ފުރުޞަތު ލިބޭފަދަ ޝަފާފު ގޮތަކަށް އެކުލަވައިލެވޭ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން މިކަން ކުރެވިގެންދިޔަކަމުގެ މަޢުލޫމާތު ލިބޭ. އެކަމަކު ޒަމާނީ މަސައްކަތެއް އެއްވެސް ވަރަކަށް ފެނިފައި ނެތް. ދެން މިނިސްޓަރުގެ ވާހަކައިގައި ވިދާޅުވި، އެކަމަކު އެއްވެސް؛ އެ ކުރެވުނު މަސައްކަތެއް އެއްވެސް ބަޔަކަށް ލިބިގެންދާނެ އުއްމީދު ހަބަރު ތަރައްޤީވުމުން ލިބިގެންދާނީ؟ ދެވަނަ ކަމަކަށް، ހައުސިންގއަކީ ގެންނަގެން އެއްޗެއްގެ ގޮތުގައި ވާދަކުރައި ޕްރޮފެޝަނަލް ހަރުދަނާ ކޮމިޓީގައި ދެ ދިގު މުއްދަތަށް ހިއްސާދާރުވާ ބޮޑުކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތެއް ނުގެންގުޅުއްވަނީ؟

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު.

މިނިސްޓަރ އޮފް ނޭޝަނަލް ޕްލޭނިންގ، ހައުސިންގ އެންޑް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ މުހައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުރަތަމަ ދ. އަތޮޅުގައި 3900 ޔުނިޓު އަދަދު ކަމަށް ފާހަގަކުރެވިފައިވާ ފާހަގަކުރެވުނީ، އެއީ ދ. އަތޮޅުގެ މި ވަގުތުގެ ހައުސިންގ ނީޑް. އެއީ ބޭނުންވާ މިންވަރު. އޭގެ 900 ގެ ދ. އަތޮޅުގައި ސަރުކާރުން ގެސް އަޅައިދޭ ވާހަކަ ނޫނަކަން ތަޢާރަފުކުރަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން. ދެން ގޭގޭގައި މީހުން އިމާރާތްކުރުމަށް، ގޭގެ އިމާރާތްކުރުމަށް ހައުސިންގ ޔުނިޓް ސޯޝަލް ހައުސިން ދޮޅުސް ގޮތް އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެންނެވިން. އޭގެ ދިހައިހާސް ގޯތި ވެސް ބަލަބަލާ ފިޔަވާ ދައުރު ބިޑާ އެއްކޮށް. އޭގެ ފަހައްޓަގޮތް ފެންނަން އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް އަކަން ވަރަށް ދެކެން ފާހަގަކުރެވުނު ޓެކްނިކަލް ކޮމިޓީއަކުން ވަކި ގޮތަކަށް ކަނޑައެޅިފައި. އެއީ ރަނގަޅު ސިފަ އިސްލާމިކް ޕަބްލިކް ކޮމްޕެނީ އަދި އިސްލާމިކް ބޭންކް. އެ މިންވަރު ބޮޑަށް ބެހިގެން އެކަން. ޝަރުޢީ ގޮތުން ކަންތައް ކުރަން ބޭނުންވާ މީހުންނަށް ކުރީގައި ފަރާތަށް ވިޔަފާރި ކުރެވޭނެ ފުރުޞަތު ދޭނެ ކަމަށް. މިއީ ސަރުކާރު ސިޔާސަތުގެ ބައެއް ކަމަށް ކަމަށްވާތީ މި ވަގުތު އެބަ ކުރަން ޖެހޭ. އެހެންނަމަވެސް، ކުރިން އެކަން ކުރުމުގެ އަޅުގަނޑު ތައްޔާރުވެގެން، ކުރިން އެކަން ކުރެވޭނެ އެއްވެސް

ކަމެއް ކުރުމުގެ ޤާބިލުކަމެއް ނެތް ފަރާތްތަކަށް؛ އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލޭގެ އާބާދީ ވެއްޖެއްޔާ 15%. ދެން ރަށްރަށުގައި ތަންކޮޅެއް މަދުވެދާނެ. އެ ކައުންސިލުތަކަށް ދިނުމުން ފުރާޖެއް ތަރުކާސި ހިމާ؛ ނިޔާން ފުރާޖެއް ދައްކާނީ. އެހެން ކަންނަކަން އަޅުގަނޑުމެން ގޮސްތުރުޖެހި ހަމަ ގަންނަނަން ސޯލިޑްވޭސްޓްގެ ބޮޑުއިރުނަސް. ދެން މިހާރު ހުރި ފެންޖެހުން އިޖްތިމާޢީކަން ފޮނި ރަށްރަށުގައި އެބަ ފެށޭ ދުރުކޮށް. އެކަމަށް އާދޭ ރެސްޕޮންސިބިލިޓީއެއް އުޅޭ. ބައެއް ރަށްރަށުގައި ބިން ފިޔަވަޅުތަކުގައި، ރާއްޖޭގެ ބިން ފިޔަވަޅުތަކުގައި ނުލާބަ ބިމުގެ އަގު ހުރި ކަމަކު ބަހަރުގެން ފާރުގެއް ނުކުރެވުނު ބަރާބަރަށް ހުރި ހިސާބަށް ފޯރުކުރުމުގައި ހުރި ބައެއް ދަތިތައް. އެއީ އަސާސީ ބޭނުންތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ކަމެއް ހަމަ ރަނގަޅަށް ދެވޭ ކަމަށް ވާނަމަ ދެން ރައްޔިތުން ތަރައްޤީ ކުރެވޭނެ. އެހެންވެ އެކަން މި ކުރަމުން މި ދަނީ. ބިމުގެ މުއާމަލާތްތަކުގެ ތެރޭގައި ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ބިމުގެ ކަމަށް ބިމުގެ އަގު އެކަން. މުއާމަލާތްތަކުގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ކުރިމަތި އެކަމަށް ބިމުގެ ބައް ކަށަވަރު ނުކޮށްދެވޭ. ކުރިން ބިމުގެ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މުއާމަލާތް، ބިމުގެ ވިޔަފާރިކުރުން މުޢާމަލާތް، އެގްރީމަންޓް މިކަން ގޮސްގެން އަޅުގަނޑުގެ؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ މިސްރާބަކީ މިކަން ކުރަންގެންދާ ގޮތެވެ އެއީ. އިރާދަކުރެއްވިއްޔާ މިގޮތަށް ކުރިއަށް ކުރިއަށްދާނަން. އަޅުގަނޑު ކުރިން ތުޅާދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރުއްވި ސަވާލުގައި އިއްޔާފަރާތް ކުރިއަށްދާ ކާރީން ކަރަކަތްތެރިވާތީ! ދެން އަޅުގަނޑު މި މަޖިލީހުގެ ތެރެއިން އިއްޔާފަރާތް ޤާނޫނުގައި އަދި އަލުން ކަރަކަތްތެރިވާނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު އަޅުގަނޑުމެންނާ އެކުގައި ވަރަށް ގިނައިރު ހާޒިރުވެއްވީ. އަދި މެންބަރުން ކުރެއްވި ސުވާލުތަކަށް އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ސާފު ބަޔާން ޖަވާބުދެއްވީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

7. އިޚްތިތާމީ ބަޔާން

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު މި އެނބުރެނީ އެޖެންޑާ އައިޓަމު 7 އަށް. މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ހާރޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބޮޑު ބައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަމުންދާކަން ޔަޤީންކުރުމަށް، އުސޫލަކަށް ބައްޓަން ކުރުމަށް ބަލައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް ގޮވާލައްވާ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރެއް. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް.

މަނަދޫ ދާއިރާގެ ދުންބަރު އަބްމަދު ހެދުން ފަހަރުއަޅުވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު މިއަދު ހުށަހަޅާ ގެނައީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބޮޑު ބައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަމުންނުދާކަން ފާހަގަކޮށްލަމުން، އެކަމަށް އަވަސް ހައްލެއް ހޯދުމަށްޓަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް އެޅުމަށް ގޮވައިލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރެއް. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ އާމްދަނީގެ ބޮޑު ބައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަމުންނުދާކަން ފާހަގަކުރެވޭ ހިނދު، މިކަމަށް އަވަސް ހައްލެއް ގެނައުމަށް ޖަކައި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް ކަމާ ބެހޭ މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކަށް ގޮވައިލައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 167 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ގަރާރު. ކޮވިޑް-19ގެ ސަބަބުން މުޅި ދުނިޔެ އިގްތިސާދީ ގޮތުން ދަތި ވަގުތުތަކަކާ ފެށިގެންފައިވާއިރު، ދިވެހިރާއްޖެ ވެސް ކުރޭ ޗެލެންޖު ހުރިހާ އިގްތިސާދީ ގޮތުން ބޮޑު ގޮންޖެހުންތަކާ ކުރިމަތިލާން ޖެހިފައިވާ ހާލަތުގައި، މި ދަތިކަމުން އަރައިގަތުމަށް، އިގްތިސާދީ ގޮތުން އަދި ތަރައްޤީގެ ގޮތުން ދިވެހިރާއްޖެ ކުރިއަރުވުމުގެ މުހިންމުކަން އިންތިޒާމަކީ ބޭރުގެ ފައިސާ މި ދަށްވެފައިވާއިރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ އެކިއެކި ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ނުވަތަ އާމްދަނީގެ ބޮޑު ބައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށް ހިންގަމުންދާ ބޭންކުތަކަށް ނުވަތަ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ނުވަންނަކަމާއި؛ އެގޮތުން، ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ބޭންކުތަކުގެ ޕީ.އޯ.އެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި މިހާރު ބޭންކުތަކުން ބޭނުންކުރަމުންދާކަން ފާހަގަކުރެވޭ ހިނދު، އަދި ދިވެހިރާއްޖެއަށް ޖާގަކޮށްދީ ފޮޑުލާތަކުން ހަދާ ޕޯއިންޓުތަކުގެ ފައިސާ ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ބޭންކުތަކަށް ޖަމާކުރަމުންދާކަން ފާހަގަކުރެވޭ ހިނދު، މިކަމުގެ ސަބަބުން ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ ވިޔަފާރިތަކުން ދިވެހި ދައުލަތަށް ބޭނުންވާ ގޮތުގައި ނުވަތަ ފީގެ ގޮތުގައި ލިބިދާނެ ދައުލަތަށް ފައިސާ ލިބޭނެ ކަމެއް ފާހަގަކުރެވޭ ހިނދު، އަދި 2019 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގައި 4.1 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ ވިޔަފާރި ނުވަތަ ޓްރާންސެކްޝަންތަކުން ފޮރިންއެކްސް އިންފްލޯ ރެކޯޑުކުރެވޭ އެކްސްޗޭންޖުގެ ރަސްމީ މަގުތަކުން ދިއުމަށް، އެކައުންޓުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެއްކަލަ ކާޑުކުރެވޭ އަދި ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ކާޑުތަކާއި ޕޮއިންޓުތަކުގެ ނުވަތަ ނޯޓްތަކުގެ ފައިސާ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ނަމަވެސް، މި ވަސީލަތްތަކުގެ ބޮޑު ބައެއް ކަމަށް ބަލައި ކާޑުފޯރުން ކަރަންސީގެ ތަރާޒީގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުގައި ހިނގާ އެކްސްޗޭންޖުގައި ވިޔަފާރިކުރާ ސަޕްލައިގެ ބޮޑު ބައެއް ބާކީ ފައިސާއަށް، އެ ވިޔަފާރިތަކުން އުނިކޮށް އާމްދަނީގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަ ފައިސާތަކަށް ކަނޑައަޅުއްވާފައިވާ ބަދަލު ކޮށްގެން ޖަމާކުރީ އެކްސްޗޭންޖުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭން ހިނގާ ބޭނުންކުރުން ދޫކުރާ ޕީ.އޯ.އެސް ނޫނީ ވިޔަފާރިގައި ބޭންކުތަކުން ހުއްޓުވުން ނުވަތަ މަނާކުރުން މުޅިން ހުއްޓުވުން ފާހަގަކުރެވޭ ހިނދު، އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުތަކުގައި ދާގޮތް ކުރުމުގެ ޤަވާއިދު އެކްސްޗޭންޖް ދަތި ނަމަވެސް، އެ ފައިސާއާއި ސިފަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކަށް ޖަމާވާ ގޮތަށް ހުރިސާމާ އެއްބާރުލުން ތަޢާރަފްކުރުން ދުރުހުރުމުން ފާހަގަކުރެވޭ ހިނދު،

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިތަކުން އުފެދޭ އާމްދަނީއާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަ ފައިސާކަން ކަނޑަވަރުކުރުވުން ގޮތަށް މިކަމާ ގުޅޭ އުސޫލުތަކެއް ކަމާ ގުޅޭ މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކުން މުރާޖަޢާކުރުމަށް ގޮވައިލައި، މިހާރު ހުރި ގާނޫނުތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ އިސްލާހުތަކެއް ގެނައުމާއި، އިތުރު ގާނޫނުތަކެއް ހަދަންޖެހޭނަމަ އެ ގާނޫނުތަކެއް ހެދުމުގެ މުހިންމުކަން ފާހަގަކޮށް، މި މައްސަލަ އަވަސް ހައްލެއް ހޯދުމަށް ކަމާ ގުޅޭ އެންމެހައި މުއައްސަސާތަކާއި އިދާރާތަކަށް ގޮވައިލަމެވެ. ހުށަހަޅާ މެންބަރު؛ މަނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ގަރާރުގެ ބަހުސްގެ ފުރުޞަތު ހުޅުވައިލީ. ކެނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު.

ކެނދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! މަނދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެންމެ އެ ހުށަހެޅުއްވި ގަރާރުގައި އެ ވިދާޅުވި ވާހަކަތަކާ ވަރަށް ބޮޑަށް އަޅުގަނޑުވެސް ކަންބޮޑުވާ ވާހަކަތަކެއް. ރާއްޖޭގެ ކަރަންސީ މެނޭޖްކުރުމުގައި އެމް.އެމް.އޭގެ ދައުރު އިސްލާހުކުރަން އެބަޖެހޭ. އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އުފެއްދުންތެރިކަން ކުޑަ އަދި އިމްޕޯޓަށް ބަރޯސާވާ ޤައުމަކަށް ވާއިރު، ފޮރިން ކަރަންސީ ރިޒާވް މެއިންޓެއިންކުރަންޖެހޭ. ދެން ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިކުރަނީ ވިޔަފާރިކުރަން ދަންނަ މީހުން. އާދަޔާ ހިލާފު ގޮތަކަށް މި ޤައުމުތަކަށް ވެދާ. ވިޔަފާރި ނުކުރަނަސް ބަހާލާ ވިޔަފާރިކުރަން އަންނަނީ އަބަދުވެސް. ވިޔަފާރިކުރަން އަންނަ އެއްވެސް މިހާރު ވިޔަފާރި ދަރަނި މިހާރު ނޫން. އެހެން ފަދަ ވިޔަފާރިކުރަން އަދި މިހާ، ވިޔަފާރި ވާ ބޮޑު ޖަހާގައި މިހާރު އޮތީ. ދެން މިއީ އެއްވެސް އެއްޗެއް ދަރަނި ބަޔަކު ނޫން ވިޔަފާރީގެ ގޮތުން އަދިއްސަ، އަދި އަންނަނީ ވެސް. އެހެންވީމާ، ވިޔަފާރިއެއްގައި ޗީނާގެ ވަރަށް ފުރިހަމައިން ބޭނުންކޮށްފައިވާ އިޤްތިޞާދީ ކަން. މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން މި އިޤްތިޞާދުކާ އެމް.އެމް.އޭގެ އެކުވޭގެ ދަށުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން ޖެހިފައިން ފުރުސަތު ހިނގާ ކަރަންޓު ވެސް. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި އެ ޤައުމުތަކުގެ ކަރަންސީ މާކެޓް އެކްސްޗޭންޖްރޭޓްތަކަށް. ދެން ރާއްޖޭގެ ބޭންކިންގ ސިސްޓަމަށް ބަލާއިރު، އެބަ އޮތްތޯ؟ ވަނީ ޕްރައިވެޓައިޒްކޮށްފައި، ޝެއަރގޮތް ބޭރުގެ ބޭންކުތަކެއް ވަނީ ޕްރައިވެޓައިޒްކޮށްފައި، ސިޔާސީ ޕްރައިވެޓައިޒްކޮށްފައި އެކި ބޭރުގެ ބޭންކުތަކެއް އިތުރު ގޮތްތައް އޮތީ އިސްލާމީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނޑުން ސިސްޓަމެއް. އެއީ މައްސަލައެއް ހިނގާބަލަ. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ބޮޑަށް ބޭނުންވާ މިހާރު ހުރި އަށާރަ ރުފިޔާ މިހާ ބަދަލުވެގެން. މި ވަނަވަރު އިންފްލޭޝަނުގެ،

އިންވެސްޓްމަންޓްބަޔަށް ގެންނަނީ މިއީ މާ ރަނގަޅު ތަނަކަށް ވީމައެއް ނޫން. ވާދީ ހޯދަންވެގެން އިންވެސްޓްކުރާނީ. ދެންމެ ޒުވާނުންގެ މިނިސްޓަރު ވިޔަފާރިވެރިން ބޭނުންކޮށް ލޯނެއް ދޫކުރާނީ ލޯން ދެއްކޭތޯ މިހާރު. ސަރުކާރު ގާއިމުކުރަންވެގެން މީހުން އަތުން ފައިސާ ނަގާފައި މަސައްކަތާއި ރިޔާސީ ރަޔާއިގެން ފެނިކަމުން އައިސް މަސައްކަތްކުރުން އެއީ ނުހިނގާ ކަމެއް ނޫން. ހަމަ އެގޮތަށް ބޭންކިންގެ ސިސްޓަމު ވެސް މިތާގައި ވަރަށް މަސައްކަތްކުރި ގޮތަކަށް މި އޮންނަނީ. އަދި ހަމަ އެއާއެއްކޮށް އެމް.އެމް.އޭ. އެޕްރޫވްކޮށްފައި ހުރި ހަމަ ސީދާ ފުރިހަމަގެ އަމުރުން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިވެރިކަމުގެ ފުރުޞަތުގައި، އަދި ފިޔަވަޅާ މިއަދުވާ ގޮތަކަށް އެމް.އެމް.އޭ. ގަވަރުނަރަކާ ހުރި ހުރިތަކައި ހުރިގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މައުމޫނު އަބްދުލްޤައްޔޫމް ގިނަ ދުވަސް. ދެން ކިޔަނީ ހަގީނު؟ އިހަކަންދުވަހު އެމް.އެމް.އޭ. އަޅުގަނޑުމެން ފެށިކަމީ. ފެށިކަރި ފަހުން އަދި މާ ގިނަ ދުވަހެއް ނުވޭ. ދެން ގާނޫނުތަކެއް ހެދުމުން މި ދަނީ. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަން ގޮތަކަށް؟ ކަން ބާރުއެޅި އެމް.އެމް.އޭ. ގާނޫނުން ދިފާޢުވީ؟ ސޮފްޓްވެއަރ ބޭނުންތަކުގައި ހުރިހާ ބާރުތަކުގެ އެބަހުރި. ދެން ރާއްޖެއަށް މި އޮންނަނީ ހަތަރުވަރަކަށް ބިލިއަން ޑޮލަރު. އާންމު ރިޒާވްގައި ދުނިޔޭގެ ބަޖެޓި ކުންފުނިތަކަށް ދިހަވަރަކަށް ބިލިއަން، ފަސްސަތޭކަވަރަކަށް ބިލިއަން ޑޮލަރު ދޫކުރެވޭނެ. ދުވި ރާއްޖެއަށް ވަންނަ އަދަދު މި ދަންނަވަނީ. ހަތަރުވަރަކަށް ބިލިއަން ޑޮލަރު. އެހެންވީމާ، ރާއްޖެއަށް ބޭރުން ނިޒާމުގެ ތައާރުފުކުރަމުން އޮފަރ ރަސްމިއްޔާތުތަކުގެން ވިޔަފާރިވެރިންގެ ހިސާބުން ސަރުކާރުން، މަސްއޫލު ސިޔާސަތުގެ ބައިވެރިން ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރިޖިއަންތަކުން، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވާރި ބަހައްޓަން އުސޫލުގެ ބޭލެސް ނިޒާމުތަކާއި ރިސޯޓް ފައިނޭންސް އަދާކުރުވުން އެބަޖެހޭ މިހާރު އަދާކުރުވުން އަޅުގަނޑުމެންނާއިރު ރިސޯޓް ވިޔަފާރިވެރިޔާއަށް ކުޑަވާ ގޮތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަންކަން ބަލައްބަންދުކުރަން. އެއީ ވިޔަފާރިވެރިޔާއަށް ތަނަވަސްކޮށްދިނުން، ފިޔަވަޅެއް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހަޅާ ހިލާ ނޫނިއްޔާ ޖެހޭނީ އިންޤިލާބު ގެނެސް ގެސްޓްހައުސްތަކުގެ މިނިވަންކަން؛ ބޭނުން ގަދައަތު އެލަވަންސް ވެސް ފުރިހަމަކުރައި އެހެނިހެން. މިދިޔަ ދުވަސްތަކުގެ ތަރުތީބުގައި ހާމަވުން ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ ފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަކުރައި އެހެނިހެން. ދެން ހާރިސްއާ ބަދަލުކުރާނީ؟ އެ ބޮޑުވާ ހިތްވަރުކުރަނީވާ އަޅުގަނޑުމެން ފުރިޤާތްކުރަނީ. އެގޮތުން އެބައި ބަޔާންކަން އެތައް ގޮތްގޮތުން ވިދާޅުވެދެއްވީ. އެ މިހުންނަން ވިޔަފާރިކުރާތަކަށް ގޮތް ހުރި. އެއީ ދުނިޔޭގައި ކުރާ ޖަމާގެ ވިޔަފާރިއެއް ނޫން. އަދިވެސް އަޅުގަނޑު ސަލާމް ދިމާކު ނުފެއް އޭ؛ އިސްތިޤްލާލީ ހަރަކާ؛ އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަ ގޮތުގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޓޫރިޒަމް ކަރަންސީ، މިހާރު ޖުމްލަ 19 ރުފިޔާއަށް. 18.50 އަށް. އެހެންވީމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި މައްސަލަ ބަޖެޓުގެ ސަރަހައްދު ނޫނޮ ބޭނުން ދިފާޢީކަން ވާރުޗާރުކަން ރުފިޔާއިން، ހަމަ ސިޔާސަތު ގޮސް އަޅުގަނޑުމެން ފެށިން، އިންޒާރާއި ގޮސް ވެސް ފެށިން، ސީދާ ރުފިޔާއިން އަޅުގަނޑުމެން ގޮވާލަން. އެހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ބޭންކުތަކަށް ޖަހަރު. ދެން ބޭނުންތަކުން ވިޔަފާރިވެރިއާ ތަރައްޤީކަރަން ހިމެނުމުގެ

ނިޒާމެއް ހަމަޖެހިފައި އޮތީމަ ގެރެންޓީއާ އެއްޗެއް؛ މިނަ ފަހަރު މި ދަނީ އަޅުގަނޑު އަތޮޅުގައި ހުންނަ ޗާޓަރު ބަލާ ދިޔައިމަ ވެސް ބޭނުމުން ނުލިބޭ ހާލަތު މި އަންނަނީ...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ވަޙީދަށް. ދިއްދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

<u>ދިއްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ވަޙީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އާންމު ޤަވާއިދުގެ ގޮތުގައި ރާއްޖޭގައި ހުރި މިކަހަލަ މައްސަލަތައް ފާހަގަވެގެން އުޅެނީ. އެއްސަރަޙައްދުވެސް، އަސްލު ދެކޮޅުހަދުމަން ޖަހައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް މިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވިފައެއް ނެތް. މިއަދުގެ މި ގޮތުގައި މި ދުނިޔޭގެ ގޮތަށް މިކަމުގެ އަސްލު ދެކޮޅުހަދުމަން ޖަހައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުޞަތު އެބަހުށި. އެކަމަށް ޖަހައި، މި ގޮތުގެ ހުރިހާ މަރުދު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުލްހާދީނަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުގައި ހުރި ގިނަ މައްސަލަތައް ހައްލުކުރުމަށްޓަކައި ވަޑައިގެންނެވި. ރާއްޖެއަށް ހަރުދަނާ ގޮތެއްގައި ދިރާސާކުރެވޭ އުނދަގޫ މައްސަލަ ފުރުޞަތުތައް ވަގުތު މިކަން އެބަ ކުރަންޖެހޭ. މިކަން ކުރުމަށްޓަކައި، މި ގޮތުގެ އިސްވެ ބޮޑު ކަމަކީ ފާހަގަކުރެވިފައިވާ މައްސަލަ ހައްލުކުރުމުގެ ބޭނުމާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަސްދަރު ބަޔަކަށް ހިސާބުން ހަރުދަނާކުރެވޭނެ. މަސްދަރު ބޭނުންކުރެވޭ ކުރީގެ ސިފަތަކެއް ބޭރުގައި ފަރިހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރެވިދާނެ. އެ ބޭނުން އެބަޖެހޭ ކުރީގެ ވިޔަފާރި ބާރު އެއްގޮތަށް ބޭނުން، ރާއްޖޭގެ ރަނގަޅު ފަރުވާތަކެއް، މާލީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށްޓަކައި ގިނަ މަސައްކަތްތަކެއް ކުރެވޭނީ. ރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ ބޭފުޅުން އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް، ދިވެހި ބޭނުމަށް ބިޔަ؛ ދިވެހި ބޭނުމަށް ކަނޑައެޅުމަށް ހަމަޖެހިފައި އޮންނަ ގޮތް ހިސާބުން މާ ބޮޑު ދެރަ ގޮތަކަށް ކޮށްފައިވާ ރާއްޖޭގެ ބޭރުގެ ބޭނުންތައް އެބަހުރި. އެހެންނަމަވެސް މިނަ. އެހެންވީމާ، އެގޮތަށް ސަރުކާރުން ދިމާވާ މައްސަލަތައް ވަކި ކަމަށް އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ މަޢުލޫމާތު ބޭނުން ހުރީ އުސޫލުތައް ރަނގަޅުކުރެވޭނެ ދާނެ. ރާއްޖޭގެ މާލީ ނިޒާމު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބަލައި ހުރިހާ ބޭނުންކަން ވެސް އެ ފުރުޞަތު ވެރިވާން އެބަޖެހޭ. އަދި މި ގޮތުގައި ފާހަގަކުރާ ގޮތަށް، ވަރަށް ގިނަ ރިސޯޓްތަކުގައި ވެސް އަދި އެހެނިހެން ހިދުމަތްތައް ތަފާތުގައި ވެސް ޕީ.އެސް.އައިސްލަންޑް ޤާނޫނީގޮތުން އެބަޖެހޭ. ރާއްޖޭގައި އުފެދިފައިވާ ބޭނުންކުރާ ޕީ.އެސް.އެސްޓޭޓް ވެސް މި ރާއްޖޭގައި އެބަ ދަރުމަވެ. އެހެންވީމާ، މި ދާއިރާގެ ކަންކަމަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިމެނޭ ހުރިހާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ދައުލަތަށް ހުރި ނިސްބަތްވާ ގޮތުގައި ކަންކަމުގެ ގޮތުގައި މި ކަންކަން އެބަ

ފޯރަމެވެ. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަޖެހޭ ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކާއި ވެސް މި ކަންކަން ހިނގާ އުސޫލަށް މި ރާއްޖޭގެ ނިޒާމު ބަދަލުކުރަން މަސައްކަތްކުރަން. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ އެމް.އެމް.އޭގެ ބަނޑީ މަޤާމު ސަތަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހާސިލުކުރުމަށް ކުރަން މިކަން އަޅުގަނޑުމެންނަށްވެސް ބަހައްޓައި ނުކުރެވޭނެ. އެހެންވީމާ، އެމް.އެމް.އޭއަށް ދެވިފައި އޮތް ގާނޫނީ ބާރުގެ ފުރިހަމަ ގޮތުގައި ހިފައިގެން ކަންތައް މިހާރަކު އިޤްތިޞާދީ ރައީސް ވަނީ އިންސްޓިޓިއުޝަނަލް ކުރުމަށް ދުނިޔޭގެ ކަންކަން ހިނގާ ގޮތުގައި ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަޖެހިލުމާ އުސޫލުތަކުގެ ދަށުން މަސީ އިންސްޓިޓިއުޝަނުތަކަށް ބާރު ލިބޭ ގޮތަށް ދަތިވަރު. އެހެންނަމަވެސް، އެ އިންސްޓިޓިއުޝަނާ ގުޅުމުގައި އެ ފަރާތް އެބަޖެހޭ ބޭނުންކޮށް ވަކިކަން. ރާއްޖޭގެ މާލީ ނިޒާމަށް ވަކިކުރެވޭނީ. ކުރިން މިހާރު މަޤުބޫލުވައި އެބަ ފެނޭ ޒާތުގެ ހިފެހެއްޓޭ ކުރި ޓަކަ. ކުރިން މިހާރު އެބަ ޒާތު އެކަށީގެންވާ ފަދަ. އެހެންވީމާ، މި ދެންނެވި ކަންކަމަށް ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ފެހިކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފަރި ހިފެހެއްޓުމަށް މަސައްކަތް ކުރި ހަލާކުވެފައިވާ، އެމް.އެމް.އޭގެ ގަވަރުނަރު ނުކުތުމުން، އަދި އެ ބަދަލު ކުރެވުނު ނޯޓު ބަލާފައި ދާލާ، ރަނގަޅު ގިނަގުނަ ކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތު ހިންގުމަށް ބަދަލުގެނެސް ދެވިފައިވާ ކަމަށް. މި ކަންކަމުގެ ވަޒީފާއެއް ނުލިބޭ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމުގެ ކަންތައް. އަޅުގަނޑުމެން އެދެން. ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންގެ ފައިދާއަށް ހިތްވަރު ދިނުމަށް ބޭނުންވާ ސިޔާސަތުތައް ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރުވަން. އަޅުގަނޑުމެން މިއީ ހަމަ ސިޔާސީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ހިތާމައާއެކު ބަލަންޖެހޭ ކަމެއް. ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ބަދަލު ގެނައުމަށް ސަރުކާރުން މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ގޮތް. މި ކަންކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ދަށުން. އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރު ވެސް ބަލަން. މިހާރު ވަނީ ސަރުކާރުގެ އަޅުގަނޑުމެންނާ ގުޅިގެން ހިންގާ ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން ދިމާވި ގޮތް ސިޔާސަތު ތަކާއި ފައިސާ ސަރުކާރުގެ ހިންގުން ބަދަލު ކުރިއަށް. ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު، އަޅުގަނޑުމެން ދަށުން ސިޔާސީ ހިންގާ ކަމަށް އެކަން ބަލަން ކަނޑައެޅި ބަދަލުތައް ގެނައުމަށް ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ސަރުކާރުން ބަދަލުކޮށްދޭ، އެ ބަދަލުތައް ކުރިއަށް ގެންދާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބަދަލުތަކަށް ސަރުކާރުން ހިންގާ ކަމަށް ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ތަފާތު ކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު. ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރުވަން. އެއްވެސް އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ފަރާތްތަކަށް ހިންގުމަށް މި ދަނީ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތު ބަދަލުތައް ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު. މިގޮތުން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުތައް ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރުން. މިހާރު ރާއްޖޭގެ ސިޔާސަތު ހިންގާ ރާއްޖޭގެ އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަރުވަން. ރާއްޖޭގެ ސަރުކާރު ސިޔާސަތު ބަދަލު ކުރުމަށް ސަރުކާރު ކަމެއް. މިއީ ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތު ސަރުކާރުގެ މި

ކުންފުނިތަކަށް ސަބްސިޑައިޒްކުރަން. އެހެންވީމާ، ދައުލަތުގެ ބަޖެޓަށް އަސަރު ބޮޑު ކުރެވޭނެކަމަކަށް މި ދެންނެވި ގޮތަށް މިކަން ކުރުވިގެން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަދި ހިތާމަކުރަންޖެހޭ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް އެބައޮތް. މާލީ ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި އެންމެ ބޮޑު ވަނީ އެކްސްޕޯޓްތަކުގައި ބައިވެރިވެގެންދަނީ ދުވަސް ބޮޑުވެގެން. ޑިނާރާ އުސޫލުން ބޮޑުން އުޅޭ މީހުންކަން ފާހަގަވޭ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަން ހުއްޓުވަން އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ. އިއްޔެ އަޅުގަނޑުމެން މި ފޮނުވިގެންދިޔައީ، އަދި ކަސްޓަމްސް ގޮވައިދޭއަށް ބަދަލުކުރި. ޖީއެސްޓީއަށް ކުރެވުނު އަދަދު ކަނޑައެޅިގެން މި ދިޔައީ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ބޮޑުވެރިކަމުގައި އުފެއްދުން ފަހަރުގެ ގަވާއިދު ކަށަވަރުވެގެން ގިނަ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމުގައި ކުރިއަށް ފެށިފައިވާ ފުރިހަމަ ރަނގަޅު ކަންތައްތަކެއް ކުރިއަށް ގެންދަން ކަމަށް މިހާރު އަޅުގަނޑު ދެކެން. ފަހަރުގެ އިޤްތިޞާދީ ދަތިކަމާއި، ޗައިނާއިން ސަރުކާރުން ހޯދާ ލޯނުތަކާއި ސިޔާސީ ކަންކަން ބޮޑުވެ ދިއުން ގޮވާލާ. އެހެންވީމާ، މި ދައުރުގައި ބަލަހައްޓަން ފުރަތަމަ ސަރުކާރުތަކަށް ބަދަލުގެނައި ގާއިމްކުރެވިފައިވާ ރަނގަޅު ކަންކަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ޤާނޫނު ބަދަލުކުރުމަށް ގެނެވޭ މަސައްކަތުގެ ތެރޭގައި ވަނީ ބޮޑު ސަރުކާރުތަކާ ދެމެދު ބަޖެޓުގެ އެހެން ގޮތްތަކެއް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

މި ޤާނޫނުގެ ދަށުން ސަރުކާރުން ނެގޭ ލޯނުގެ ގޮތުން. އަޅުގަނޑު މިހާރު 137 ވަނައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ މިއަދު އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވެގެންދިޔަ 147 ވަނައަށް ދިފާޢުކުރުމާ އެ ލިސްޓުގައި ފާހަގަކުރެވުނު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅާ އުސޫލުތައް ބަދަލުކުރެވިގެން، ގެވެއްދުމަކަށް ބަދަލުގެނެސް މި ރާއްޖޭގައި އިންވެސްޓްމަންޓްތައް ގެނެވޭ ގޮތަށް؛ އަދި ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް ފުރުޞަތު ދިނުމަށް ފުރުޞަތު ދޭ ގަވާއިދު މި ދައުރުގައި ވެގެންދާނެ. އެހެންވީމާ، މި ޤާނޫނު ކަންކަން ހުށަހަޅަން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިޔަށް ނެގުމަށް ރައީސް ޖަލްސާގެ އަދި މި ގޮތަށް ފާހަގަކޮށްދޭ ބަޖެޓެއް ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ދައުރުގައި މި މަސައްކަތަށް ފުރިހަމަ ބަޔަކުމީހުންނަށް، އިޤްތިޞާދީ ޤާނޫނީ މާލިއްޔަތު ދަށުން އިތުރުވާނެ ބާރު. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް. ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރެވޭ ރައީސް. ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރުވޫ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބޮޑު ބައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަމުންނުދާކަން ފާހަގަކުރަމުން، އެކަމަކު އަޅުގަނޑު ބަލައިލައްވާލަން ކޮންޓްރޯލުކުރުމަށް ބޭކާރު އަނެއްކާވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރާއްޖެއަށް ހުރަހެއް ނުހިންގައި ގާނޫނު ކަނޑައަޅާ ކުރަމުން ގެންދިއުމަކީ ބޮޑު މަސްއޫލިއްޔަތެއް؛ އިޙްތިރާމްކުރެވޭ ރައީސް، މި ގާނޫނަށް ބަދަލުގެންނަންވާނީ މި ގާތުގައި ގޮވާލަވައި އަދިވެސް ދިވެހި ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް މި ކުރިން ކަނޑައެޅޭ ބަޖެޓުތަކުގެ އިތުރުން، މިހާރު ދިޔަ ފެށިވެސް ސުދާރަ ބަޖެޓު ހުށަހަޅައި މިދިޔަ ގާނޫނުތަކުގެ ކަމަށް ބަލަނީ...

ވިޔަފާރިވެރިން ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ، އަސްލު ރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުން؛ އެ މީހުން ކިއްވެގެންތޯ ރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކަށް، ރާއްޖޭގައި އެ މީހުންގެ ފައިސާ ނުގެންގުޅެނީ. ކޮބައިތޯ ސަބަބަކީ؟ އަޅުގަނޑުމެން ދެކެގަންނަނީ ސަބަބަކީ އެއީ. އެބަހީ؛ އެ މީހުން ރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކަށް އެ މީހުންގެ ވިޔަފާރީގެ މުއާމަލާތަށް ބޭނުންކުރާ ފައިސާ ނުނީ އެ މީހުންގެ ސާވިސްގެސް ބަހައްޓަން އެ މީހުން އެދޭ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ ބަލާފައި، އެއަށް މަގުފަހިވާނެ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަންތައްތައް ކުރަންޖެހޭނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނެއް ހަދައިގެން މަޖުބޫރުކުރުވައިގެން ވިޔަފާރިވެރިންގެ ފައިސާ، ފައިސާ ހުރިހާ މީހުންގެ ފައިސާއެއް ރާއްޖޭގައި އޮޅުވާލެއް ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންވީ ދިރިއުޅުމުގެ؛ ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިކުރާ މީހުން އެކަށައަޅާ ނޫން، ރާއްޖޭގައި ފައިސާ ހުރި މީހުން އެކަށައަޅާ ނޫން، ދިރިހުރޭގެ ޒުވާނުންތަކުގައި ފައިސާވެރިން، ފައިސާހުރި މުއައްސަސާތައް، ފައިސާ ހުރި ބޮޑެތި ކުންފުނިތަކުން ރާއްޖޭގެ އެ މީހުންގެ ފައިސާ ގެނެސް ބަހައްޓާނެ ސަބަބަކީ، ގޮތްތައް ހޯދަންވީ. އެގޮތުން އެޖެންޓުކުރަން އަޅުގަނޑުމެން ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމް ޑިޖިޓަލްކުރަންޖެހޭ. ބަދަލުގެންނަންޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ރާއްޖޭގައި ވިޔަފާރިކުރާ މީހުން، އެ މީހުންގެ ފައިސާ މިހާ އެކައުންޓުތަކުގައި ބަހައްޓަމުންދާތީ ބޮޑަށް ސިންގަޕޫރުގެ ބޭންކުތަކުގައި ބަހައްޓާފާ އިންޓަރެސްޓް ބޮޑުއެއްކަ އެ މީހުން ބަހައްޓަނީ ސިންގަޕޫރު އެކައުންޓުތަކުގައި. އެއީ ވިޔަފާރިވެރިން. އެ މީހުން މިތާ ވިޔަފާރިކޮށްފައި ރާއްޖެއިން ބޭރަށް އެ މީހުންގެ ފައިސާ ގެންދާއިރު އެއިން 15% ޓެކްސް މިލިއަން ނަގަންޖާ ފައިސާ ބޭރު އެކައުންޓުތަކުގައި ބަހައްޓައިގެން ނަގަންޖާ 10% އެ މީހުން ބަހައްޓާނީ އެ ޒަމާނުގައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މި ހުރި މަސްލަހަތަށް ބަލާފައި އެ މީހުން ރާއްޖެއަށް އެޓްރެކްޓްކުރެވޭނެ ގޮތްތައް ހޯދާފައި އެ ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނޭ މާލީ ބަދަލު ތާއީދުކުރާ ބައެއް. ފެނޭ މާލީ އެޑްމިނިސްޓްރޭޝަން ހިންގަން ޖާގަ އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަން. ގަވާއިދުގައި އެބައޮތް، ޑީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމުތަކުން ބަހައްޓަންޖެހޭނީ ރާއްޖޭގައި ބޭންކުތަކުން ނޫނީ ރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް އިންސްޓިޓިއުޝަންތަކުން ދޫކުރާ ޑީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމުތަކެއް ކަމަށް ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުން. އަޅުގަނޑަކަށް މުޅިއަކުން ގަބޫލެއް ނުކުރެވޭ އެއީ ހިނގަންޖެހޭ ސަބަބެއް ކަމަކަށް. އެއީ ފުރަތަމަ ކަމަކީ، ރާއްޖޭގައި އެބަ ދިމާވޭ މަދުން ނަމަވެސް، އިންޓަރނެޓް ކަނެކްޝަނުގެ ސަބަބުން އެންމެ ފުރިހަމަ ކުރިއަށް ބައިތަކުގައި ޕްރޮސެސް ނުކުރެވި އެބަދޭ. ސަރވިސް ޕްރޮވައިޑަރ ސަރވަރ ޑައުންވުމެއް، ޓްރާންސެކްޝަން ޑިލޭ ވެސް. އެހެންވީމާ، ސިކިއުރިޓީ ލިންކު ނަގައިގެން، ބައެއް ރިސްކުތަކުން ބައެއް ވިޔަފާރިކުރާ ފަރާތްތަކުން ސެކިއުރިޓީ ގޭޓްވޭ ލިންކު ނަގައިގެން ޑީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމު ބަހައްޓައިގެން އެ މީހުންގެ ވިޔަފާރިތައް ހިންގަމުން އެބަދޭ. އަދި ކުރިމަތީގައި ހަމަ އާންމުކޮށް ހިންގަމުން އައި ގޮތް. އެހެންވީމާ، އެ ފަރާތްތަކުން އެޑްރެސް އެބަ ކުރަމުންދޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ މާލީ ބޭންކުތަކަށް އެ ފުރުސަތު؛ ވިޔަފާރިކުރާ މީހާއަށް އާސާން ވިޔަފާރިކުރަން އެންމެ

ކޮންޓްރެކްޓަށް ގޮތަކަށް އެކަން ކޮށްދެންޖެހޭނެ. ވިޔަފާރިކުރުމަށް ފަހިކޮށްދެންޖެހޭނެ. އަދި އެ ޚިދުމަތް ދޭން، އެކަމުގެ ކޮމްޕެނީތަކުން ރާއްޖޭގައި ތިބޭއިރު، އެ މީހުންގެ ވިޔަފާރި ކުރިއަރުވަން؛ މިސާލަކަށް ބޭނުން އޮފް ގޯލްޑް ވިސާއިން، އިސްލާމިކް ބޭންކު ތަރަފުން އެބަ ޕީ.އާރު.އެސް ސުކޫކު ދޫކުރޭ. އެ މީހުން އެ ސުކޫކުތަކުން އިސްތިފާދާ މާކެޓްކުރުމަށް ދިމާވާ ދަތިތަކަކީ ކޮބައިތޯ؟ އެއަށް އަޅުގަނޑުމެން ގާތަކު ހައްލުކޮށްދޭނަމު. އެ ފުރުޞަތު ހޯދައިދޭނަމު. ހަމައެއާއި އަސްލުވެސް ވިޔަފާރިކުރާ ރައްޔިތުންގެ ވިޔަފާރިތަކަކީ ރައްޔިތުން ޚިދުމަތް ދޭނީ ރައްޔިތުން އެއްކޮށް ވިޔަކައިދިއުމާ އެ ޚިދުމަތުގެ ފައިސާ ލިބެންޖެހޭނީ ރައްޔިތުންގެ ބޭނުންތަކަށް އެކަމަށްޓަކައި. ރައްޔިތުންގެ ކޮންފިޑެންސް ބާރު ގާނޫނުގައި ވަކި ކޮންފިޑެންސް ހަދައިގެން ވަކި ވިޔަފާރިއަށް ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހިންގާއިރު، އެ ފައިސާ ޖަމާކުރަންޖެހޭ ތަން އޮތުމަކީ އެއީ އަދި މުހިންމު ކަމެއް ނޫން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ އެބަ، ރައްޔިތުގައި ހިންގާ ވިޔަފާރިތަކުން ފައިސާ ދުނިޔޭގެ ފެންވަރުގައި ދުނިޔެއަށް ނިކުމެ، ދުނިޔޭގައި ފައިސާ އެ ވިޔަފާރިތަކުން ކުރިއަރުވަން ގާތު ހޯދައިދިނުމަށް. ރައްޔިތުގައި ވަރަށް ގިނައިން ކުރި އަދި މުދު ފަންތީގެ ވިޔަފާރިތަކުން ހިންގާ ފަޔާވަތަކުން އެންމެއިން ވިޔަފާރިކުރޭ. އެ މީހުންގެ އެ ވިޔަފާރި އެކަށީގެންވާ އިޤްތިޞާދީ ރައްޔިތުގައި ފަސޭ. އަދި ބައެއް މީހުންގެ އިޤްތިޞާދީ އަސާސީ ރައްޔިތުން ބޭރުގައި ފަސޭ. އެކަމަކު އެ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ބޭނުމުގެ ފައިދާ ރައްޔިތުން ލިބެންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން ރައްޔިތުގައި އެ މީހުންގެ ފައިސާ ރައްޔިތުގެ ބޭނުންކުރުމަށް ބަހައްޓައިދީފާ ކިހިނެއްތޯ؟ މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަން ހިނގާ، އަޅުގަނޑު، ބޮޑުސްކޫލް ޓާފް ކަޓާ މި ބަސްބަހަށް ދުވަލަކު ގޮވާވަރުގެ ދިވެހިދަރަށް ޓޫރިސްޓުން ދިޔަ ވިޔަފާރި އެކި ސަރަޙައްދުތަކުން ހަރުދަނާ އަޅުގަނޑު ބަޔާން. އަޅުގަނޑުގެ އާސަންދަ ރަޖިސްޓްރޭޝަނުގައި އޮތްގޮތަށް ކޮންފިޑެންސް ސިސްޓަމްތައް ނޫން. އެ މީހުންގެ ހުރި އޮޅުވާ ހުސްގެން ސިސްޓަމްތަކުގައި. އެ މީހުންގެ ބޭނުންތަކުގެ އިޤްތިޞާދީ ހުސްގޮތް ސިސްޓަމްތަކަށް ނޫން، ތަފާސްހިސާބު ނޫން، އެއްބަސްވުމެއް ނޫން. އެ މީހުންގެ ބޭނުމީ ޝަހާދަތެއް އޮޅުވާލުމެއް ކޮންފިޑެންސް. އެކަމަކު އޮޅުވާލުމަކު ނޫން. އެ މީހުން އޮޅުވާލާފައި އެ މީހުންގެ ވިޔަފާރި ގެންގޮސް، ގެންގޮސް އޮޅުވާލާފައި ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުންނަށް އެބަޔަކު ގެންދިޔަ ބޭނުން އުނަގަނޑު ކަލާ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ބޭނުން އިޤްތިޞާދު ރައްޔިތުގައި ހުސްވުމަށް، ރައްޔިތުގައި ފަސޭ އެކަމުގަ އެ މީހުންގެ ކަންތައް ފަހިކޮށްދޭށެވެ. އެ މީހުންނަކީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެހެން ކަމެއް، އެއްޗެއް ބޭނުން އިޤްތިޞާދު މި ބަޔަކަށް ހުސްވުމުގައި އެއްޗެހިން ކާރ ވިޔަފާރިން އެ މީހުންގެ އިޤްތިޞާދަށް ރައްޔިތު ބަހައްޓައިދީފާ އަޅުގަނޑުމެން އެ މީހުންނަށް ދޭނީ ކިހިނެއްތޯ؟ އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ބަޔާން ވެރިކަމަށް ކަލާ. އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން ވިޔަފާރިތަކުގެ ގެންދަނީ. ދުނިޔޭގެ ބޮޑެތި ވިޔަފާރިތަކުގެ ފަހިކަމާ އެކަށީގެން ދުނިޔޭގެ އެކިއެކި ބޭންކުތަކުގައި ރައްޔިތުންގެ ރައްކާކުރޭ. އެއީ އެ މީހުން އިންވެސްޓްމަންޓު ފަހިވާ އެބަ ހުރި. އެ މީހުންގެ ފައިސާ ރައްޔިތުގެ ބޭނުން އިޤްތިޞާދުގައި ބޭއްވުން ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާފައި، ދިރާސާކޮށްފައި އެ ގޮތް ހޯދައިދޭނަމު. އެގޮތަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޭނުމަކީ

ސިސްޓަމްތައް ވަރުގަދަކުރަންވީ. އެވަރަށް ފުރުޞަތާ އަދުލުއިންސާފުން އެކަން ކުރެވިދާނެ. އެ ފަދައިން، ޤަވާޢިދު ހުންނަ މިހާ، ދުނިޔޭގެ އެންމެ މުއައްސަސާ މިހާރަށް އަދުލުއިންސާފުން ސިޓިޒަންޝިޕް ދިނުން ޙައްޤު ޕީ.އާރް، ގަވަރމަންޓް ރިލޭޝަންސް ދިނުން ޢާންމު ފުރިހަމަ މިއާ ބަޖެޓުގެ ގޮތް ހިތްހަމަ އެއީ އަދުލުއިންސާފުގެ ޤައުމުގެ އާދި ތަރައްޤީކުރުން. އެއީ ކަހަލަ އެއީ ގޮތްގޮތް ހުރިހާ އެއަށް ޓާގެޓުން އަދުލުއިންސާފު މިކަން ކުރުވެން ކަމަށް އަދުލުއިންސާފު ދެކުން. ރާއްޖޭގެ ޖުޑީޝަރީގެ ޓެކްނިކަލް އަސާސީ ބަޔަކާ ހަމައެކަނި، ޖުޑީޝަރީގެ އަދުލުއިންސާފު ގެ ރަށަކަށް ކޯޓުތަކުގެ ސިސްޓަމްތައް ޚިދުމަތްތަކާއި ޖުޑީޝަރީގެ ވެރިކަމުގެ އަމާޒު ކޮމިޝަނުން. އެ ޖުޑީޝަރީގެ ހަރުކަށިކޮށް ޓެކްނޯލޮޖީ ޚިދުމަތް ކޮމިޝަނުން. އެހެންވީމާ، އަދުލުއިންސާފު ދޭއިރު ބަދަލުގެނެސް ދިނުމަށް ޓަކައި ބޭނުންވާ، ދެ ގޮތަށް ތަކުރާރު ޙުކުމްތަކުން، އަދުލުއިންސާފު ޝަރީޢަތް ފަށާ ދުވަހުގެ ވަގުތު ހިނގާނެ ދެކޮޅަކަށް. އަދުލުއިންސާފު ހަމަޖެހިގެންނެވެ، ދެ ކޯޓުގެ ސަބަބުން ބަހުސްތަކުން ވަރަށް ކުރިއަރާފައިވާ އަދުލުއިންސާފުގެ ހުށަހެޅުމާއި ދެ ކޯޓުގެ ޝަރީޢަތް ދިމާލަށް ވާހަކަދެއްކުން. ވަރަށް ބޮޑަށް ސަޕޯޓްކުރަން.

ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް.

ވިލިނގިލި ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޢަބްދުﷲ ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޢްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖުޑީޝަލް ސަރވިސަސް ކޮމިޝަނުގެ މެމްބަރުން ހަމަ ޢައްޔަނު ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ޚިޔާލު ބަދަލުގެ ޖުޑީޝަލް ސަރވިސްގެ ވަންސްމަންޓްނޭޝަން ތަރައްޤީ ކުރެއްވުމަށް، ޤަބޫލުކުރާ އެބަ ޖެހޭ ޙުކޫމަތް ބާރަށް އެބަދަލު ފުރިހަމަކޮށް އަދުލުއިންސާފު ފޯރުކޮށްދިނުމަށް ޝަރީޢަތް ހިންގުމާއި މި މަޢުލޫމާތު ބަދަލުތަކުގެ ތަފާތު ގަނޑުވަރު ދިނުން ވާހަކަ ދައްކާ، ބައިވެރިވާ އިޢްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެ ތަފާސްހިސާބު ހިމެނޭ ކަމަށް ހިތްހަމަޖެހޭ ކަމަށް މި ތަނުގެ ދޮރު ގާތް ދުވަހުގެ އަދުލުއިންސާފު ވަނީ ކަނޑައަޅާފައި ވަރަށް ބޮޑަށް ދެ ކޯޓު ޝަރީޢަތް ހިންގާ ވާހަކަ ވަރަށް ބޮޑަށް. އަދުލުއިންސާފު ހަމަ ވަރަށް ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން ވާހަކައަކީ، އާދެ! މި ދެކޯޓު ދެ ކޯޓުގެ ވާހަކަދައްކާލީ މި ކޯޓުގައި އަދި އަދުލުއިންސާފު އިންސާފު ބޮޑަށް އަވަހަށް އެއީ ޙުކުމްތަކުގެ ވާހަކަ ތަންފީޛުކުރެވޭތޯ. 2019 ވަނަ އަހަރު ޖުޑީޝަރީގެ 1.4 ބިލިއަން ޚަރަދުގެ ވިޔަފާރި ނަމަވެސް ޒިންމާ ދުނިޔެއިއްޔާ މާލީ ކޮމިޝަން އިންޑެކްސް ރަޓިންގް އޮފްޝޯރ ރާއްޖޭގެ ދަތުރުތަކުގެ ތަރައްޤީއަކީ ޖުޑީޝަރީއެއް އެޕާޓްމަންޓް ކްލިއަރުވާ، ހަދާފައިވާ، އަދި ޖުޑީޝަރީއެއް ބަޖެޓް ހަދާފައިވާ އެކިގޮތް ނަތީޖާ މާލީގޮތުން. އަދުލުއިންސާފު ދީފައިވާ މެދު އަދުލުއިންސާފު ހިނގާފައިވާ ރަސްމީ އިދާރާތަކުގައި ހުންނަ ކޮންމެ ދެކޮޅަކާ މަޢުލޫމާތު ތަކެއް. މި މަޢުލޫމާތު އަދުލުއިންސާފު ވާހަކަ އިދާރާތަކުގައި ނަމޫނާ މަޢުލޫމާތެއް. އަދުލުއިންސާފު ފަސޭ ޝަރީޢަތުން، ޖަލުތަކުން

އަޑުގަނޑުތަކުގެ ތެރޭގައި ބަދަލުކުރެވުމުން އަންނަ އުސޫލުތަކުގެ ތެރޭގައި މިކަހަލަ ހަރުދަނާ އުސޫލުތަކެއް ނެތީމާ މިކަހަލަ މައްސަލަތައް މި ދިމާވަނީ. ވަރަށް ގިނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް އެމް.އެމް.އޭގެ ގާނޫނުތަކަށް ގެންނަ އިސްލާހުތަކުގެ ތެރޭގައި ޚާއްސަކޮށް ސިސްޓަމުގެ ވާހަކަ އުފައްދާތީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ސިސްޓަމު، އެކަން އިސްލާހުކުރެވިގެންދާއިރު، ހުންނަކަމަ އެކަން ރަނގަޅުވެގެންދާނެ މިދަންނަވާ މައްސަލަތައް، ރާއްޖެއަށް އުފެދުނު ޝަރުޠުތަކުގެ ފައިސާ ކަމާއި، އަދި ބޮޑެތި ފައިސާ ކަމާއި، މި އަދަދުތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚަރަދުކުރި ސިފައިންގައި ފުރުސަތުން ހުންނާނެ. އަދި އެކަމުގައި ވިޔަފާރިގެ މުއާމަލާތްތަކާ، ނުހުންނަވާ ޚާއްސަގެ މުޢާމަލާތްތަކަށް ހަރުދަނާކަމާ އެކުގައި ކުރިއަށްގެންދާން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ރިސޯޓުތަކުގައި މި ބޭނުންކުރާ ގިނަ ޕީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމަކީ ބޮޑުމިން ބޭނުންތަކުގެ ޕީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމު. މި ސިސްޓަމު މިގޮތުން ބޭނުންކުރާ ސަބަބާ އަޅުގަނޑަށް އެނގިފައި ހުރިހާ ރިސޯޓުތަކުގެ ބީ.އެމް.އެލްގެ ޕީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމުތަކުން ހާސިލް އެއްކޮށް ކަނޑާލިއަސް އެ އެތި ޖަމާވެސް މާ ކުރެން. އެހެންވީމާ، އެބަ އެނގޭ ބޮޑުގެ ޕީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމުން ކަނޑާލާފަ ވަގުތުން އެބަ ކުރޭ. އެކަމަކު ބޮޑުތަކުގެ ޕީ.އޭ.އެސް ސިސްޓަމުތަކުގައި ކަނޑައިލިއްޔާ އެކަމަށް އެބަ ވަގުތުތަކެއް ނަގާ. މިއީ މި ދިމާވާ މައިގަނޑު މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މިކަހަލަ ވެސް ހުރި ގިނަ މައްސަލަތައް އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ ފެނޭ. މި ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކާމިޔާބު މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިއަށްދާއިރު އިތުރު މައްސަލަތަކަށް ފާހަގަކޮށް، ރަނގަޅު ބަދަލުތަކެއް ލިބިގެންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. ދެއްވި ފުރުސަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރު. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ބަހުސްކުރަމުން މި ގެންދަނީ، ވަރަށް މުހިންމު ގާނޫނެއް. ގާނޫނުގައި މި ގޮވައިލާ އިނގިރޭސިބަހުން، ޚާއްޞަގައި ހުއްދަ ލިބިދޭ ޖަރީމާގެ ވިޔަފާރި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބަޔަކަށްޖެހިގައި ހުންނާން ގޮތާ ހޯދުމުން، ގާނޫނީ ގޮތުން ހޯދުމަށް ކުރިން ބަހުސްކުރި. އެހެންނަމަވެސް، އިޙްތިރާމްތެރި މެންބަރުން އެބަ ފާހަގަކުރައްވާ، މިއީ ފެންނައި ރަޖިސްޓްރީކުރަނީ އަނބުރާލާ ފަރާތް އެއްކޮޅަށް ފަރާތްތަކަށް. އެހެންނަމަވެސް، ތަޖުރިބާ މި ތަނަށް ފަރާތްތަކުން ކުރަން މި ޙާލަތު ފުން މި ތަނަށް ފަރާތްތަކުން ފަހަތަށް ކުރާ ޗާޓުގެ ކަންކަން. ރުފިޔާ މިސަރަން ފަރާތް ގޮތެއް އިސްތިސްނާ މެންބަރުން އެބަ ފާހަގަކުރެއްވުމަށް ދެން ކުރާން ހުރި ކަންކަން. އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސް ކުރިއަށްގެންދަމުން. މިއަދު މި ދުރުކަން ދެއްކެވި ސަރަހައްދުގެ ވަގުތަށް.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:25 އިން 11:02 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ހަސަން ޒަރީރު)

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم އިންޖަވަލްގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަށްފަހު އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ ކުރިއަށްގެންދަން މި ފަށަނީ. އާދެ! މި ފަހުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށް މި ގެންދަނީ އެޖެންޑާ ނަންބަރު 7.1- މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ހާރޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ބޭރަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަމުންދާކަން ޔަގީންކުރުވާނޭ، އެކަމަށް ބައެއް ހުރަސް ޖެހޭއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ގަވާއިދެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ގަރާރު. މި ގަރާރަށް ފާހަގަކުރެއްވުމަށް ބޭނުންފުޅުވާ މެންބަރުންގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު މި ފަހުން ފުރުސަތު މި އަރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބަށް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރާ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބޮޑު ބައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ވަންނަމުންދާކަން ޔަގީންކުރުވާނޭ، އެކަމަށް ބައެއް ހުރަސް ޖެހޭއި އަޅަންޖެހޭ ފިޔަވަޅުތައް އެޅުމަށް ގަވާއިދެއް ހުށަހަޅާފައިވާ ގަރާރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މަނަދޫ ދާއިރާގެ ހާރޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާކަން ބަޔާންކުރަން ބޭނުން، މިއީ ބަޔަކުގެ ވެސް ހަމަ ކަންބޮޑުވުމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރެވޭތީވެ. އަޅުގަނޑުމެން އަބަދުވެސް މި އުޅެނީ ޑޮލަރު ގަންނަން ބޭންކުތަކަށް ޑޮލަރު ނުލިބި، އެ ތިރިކަންމަތީގައި ބޭރުން މުދާ ގަންނަން ހާލު މާލު ވެސް ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ޑޮލަރު ހަމަޖެހިފައި ނުވޭ. ނިޒާމުން ބޭރުން، އެއީ ގާނޫނީ ގޮތުން ކަމުގައި ވިޔަސް ވެސް، ނިޒާމުން ބޭރުން ޑޮލަރު ގަންނަ ރޭޓް މި އަޅުގަނޑުމެން މާރުކޭޓުގައި ބިނާވޭ. އެހެން ރޭޓް ގޮތެއްގައި ހުރީ، އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކޮށްލާއިރު އަސްލު ފައިސާގެ ނިސްބަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭންކުތަކަށް ވަދެނީ ކުޑަ ބައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ހޯދާ ޑޮލަރުގެ ބޮޑު ބައެއް، އެހެން ނުވާ ގޮތުން މި އަހަރު. އެހެންވީމަ އަޅުގަނޑުމެން މި ގަބޫލުކުރާ ވިސްނައިލީމަ އަޅުގަނޑުމެން ހިންގާ ރިސޯޓްތަކުން ބޭރުގެ ވިޔަފާރީގެ ގޮތުގައި މި ވަނީ ސާފުކޮށް އެބަ އިނގޭ. މިއީ ހަމަހަމައަށް ފެނޭ ޖެހިފައިން، 99% އަދި ޖެހިފައިން ވަންނަން ފައިސާއެއް. އަދި އެއީ ބޮޑު ބޭރުގެ ފައިސާ ސަރުކާރަށް ވަނަސް، އެ ބޭނުން ފައިސާއަށް ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އެނގޭ ސަރުކާރަށް އަދަދެއް މިސާލަކަށް. އެހެންވެ އެ ބޭނުން ފައިސާ އެ ލިބޭ ޖާގަ ބޭނުން ފައިސާ ކަމަށް ބޭނުންކޮށްލާ މުއާމަލާތް، ސަރުކާރަށް އެބަ އެނގޭ ދުވަސް ދައުލަތުގެ ގޮތުގައި ނަމަވެސް އެކަށީގެންވާ ގޮތަކަށް ނަމަވެސް އެހެން ހިނގާ ގޮތްތައް ދިރާސާކޮށް ވަނަ ބޭރު ފައިސާގެ އަދަދުތައް އެބަ އެނގޭ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. ބޭރުގެ އާދޭސްކުރަނީ ފައިސާ މި ފަރާތް އާމްދަނީގެ

އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ. އެހެންވީމާ، ބޭރު ފައިސާ ސަރުކާރަށް ސީދާ ވަންނަ ހަމަ ޗެނެލް ތަފްސީލު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އެ ފައިސާ ދައުލަތުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ނުވަންނަ ކަމަށް ވާނަމަ، އެއީ ބަޖެޓުތެރޭގައި މައްސަލައެއްގެ ގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަ އެބަޖެހޭ ކުރަން. އެ ފައިސާ ސާފުކޮށް ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ވަންނަ ކަމަށް ވާނަމަ، ހަމަގައިމު ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭ ޖަދު ކަނޑު އުސޫލުތަކެއް ހަމަ ދަށުން ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، އެކަން އެގޮތަށް ކުރެވެން އެބަޖެހޭ. ސަރުކާރުގައި މިކަމާ ހަވާލުވެގެން ތިއްބަވާ ބޭފުޅުން ގަވާއިދުތަކާއި ހަމައިގެން ކަމުގައި ވިޔަސް، މިސާލަކަށް ޓްރެޜަރީ ފައިނޭންސްގައި މަސައްކަތްކުރައްވާ ސަރުކާރުގެ ބޭފުޅުން، އަދި ފައިނޭންސްކޮޅު ބޭފުޅުން؛ މިނިސްޓަރީ އޮފް ފިނޭންސް، ޓްރެޜަރީ، އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރީ މިކަމަށް ހަމަ އިޤްތިޞާދީ މަސައްކަތްތައް ކޮރެކްޓްލީ ކަމަށް ވާނަމަ، މި މައްސަލަ ބަޖެޓްތެރޭގައި އަންނަނީކަމާ ދޫކޮށް އަޅުގަނޑު އެއްވެސް ޝައްކެއް ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، މި ފުރުޞަތުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ޝުކުރުވެރިވަން، މިކަމާ ގުޅުންހުރި ސަރުކާރުގެ މި ވަގުތު ތިއްބަވާ ހުރިހާ ބޭފުޅުންނަށް ވެސް މިކަން އަވަސްކޮށް ހަދަ ބަޖެޓުކުރެވިފައިނުވާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް. މިއަދު ކާޑެއް އަޅުގަނޑުމެން އަތޮޅުގައި އިކޮނޮމީގައި ވިޔަސް، ޗައިނާއިން ބޮންޑުގައި ފަސް 250 ޑޮލަރު މި ބޮންޑުކުރެވިން. ހާއްބަ ވިސާއެއްގެ ދަށުން 750 ޑޮލަރު ހަމައަށް އެބަ ގެންދޭ. އަދި ކްރެޑިޓް ރޭޓު ދިރާއި އިކޮނޮމީގައި ވިޔަސް، އޭގެ ފަސް ބޮންޑުގެ ނުރިޔާ މިއަދު. މިހާ ރޭޓިންގް އަޅުގަނޑުމެންގެ. މިހިރީ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، ހަމައެކަނި ޓްރެޜަރީގެ ސަބަބުން ދިމާވެގެން އެއީ ހަރަކާތް ނުރުން. މިއީ ދިވެހިން އެތެރެ އަދަދުކަން ޑިސްކަވާ ވަރަށް ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމެއް. މި ކަންބޮޑުވުމުގެ ހާލަތާ ގުޅިގެން ބަޔާއި ހަރުކަށި ފިޔަވަޅުތަކާއި މިހިރީ އެނގޭ. އެއީ ބޭރުން ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި މި ހުރީ. އެހެންވީމާ، ބަދަލުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދެންނެވި އުސޫލުން ރަނގަޅު މަސައްކަތްތަކާއި ސަރުކާރުގެ ތެރެއިން ޓްރެޜަރީއިން ކަމަށް ވާނަމަ، މިސާލަކަށް އުރައިވަޅު މި ޕްރޮސެސް އިތުރުވަރުން. ޓޫރިސްޓް އެރައިވަލްސް ހަމަ އެވަރަށް ބޮޑުވަރުން އިތުރުވާ އެބަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހިމާ ގޮތުގައި މިކަމަކާ ވިސްނުންތެރިކަމާ އެކުގައި ރަނގަޅު ޕްރެޝަރަށް އަޅައިދި ކަމަށް ވާނަމަ މިއީ ބަޖެޓްކުރެވިފައިވާނު ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެކަނި ފާސްކުރާ މި ފުރުޞަތު ބޭނުންކަނި. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފުވައްމުލަކު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ހުސައިން މުހައްމަދު ލަތީފަށް.

ފަރެސްމާތޮޑާ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން މުޙައްމަދު ލަޠީފު ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ގެނައު ކިޔައިދިލާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަރަށް ސާފުކޮށް މި އެނގެނީ، މިއަދުގެ ސަރުކާރު މާލީހާލު ގޮތް ހުސްވެފައިވާކަން. ސަރުކާރަށް ހިންގާން މަޝްރޫޢުތަކެއް ނެތިފަ، ޤައުމު ހުއްޓުމަކަށް އައިސްފައިވާކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މާލީ ނިޒާމު ގަބޫލުކުރާ ވާހަކަ މި ގެނައުން ފާހަގަކުރެވެން މި ދަނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސުވާލު މެޖޯރިޓީއާއި، ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ ބާރާއި، ޖުޑީޝަރީއަށް އަތްގަދަކޮށްފައި އޮތް މިންވަރާއި، އަދި މުއައްސަސާތަކުގައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިސްތިޢުމާލުކޮށްގެން ތިބޭގޮތް މިހާރު ނިޒާމަށް ހަރަކާތްތަކުން ޖާގަދޭން ވަސީލަތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ފުދިގެން މި ދަނީ. އެއްވެސް ކަމެއް އިސްލާޙުވެގެންނެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ގައުމުގައި ބޮޑު ގެއްލުން ނަގަ، މިއަދު ދިވެހިރާއްޖެއަށް އިޤްތިޞާދަށް އަންނަނީ ނިކަމެތިކަން ހިނގަމުން ލިބިގެންދަން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިގޮތުން މިދިޔަ އަހަރު ނިމުނުއިރު ހިސާބުގައި ދުނިޔޭގައި ކޮރޯނާ ބަލީ ނަގާ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުންނަށް އަސަރުކުރި ގައުމުތަކުގެ އިޤްތިޞާދު ކޮވިޑް ފެތުރުމުގެ ސަބަބުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ ދަރަޖައަށް. އެއީ ސީ.ސީ.ސީގެ ދަރަޖައިގައި. މި ގައުމުގައި މިގޮތަށް ބަރުސާތުން، ރައްޔިތުންގެ މީހުންނަކާއި ބޮޑުގެ އިންތިޚާބުގައި ވާދަކުރި ޕާޓީތަކުން މި ގައުމުގެ ވާހަކަތައް ހިތާމަޔާއެކު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކަންތައްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން ކަންބޮޑުވާ. އެއީ މިހާރު މިހާރުގެ އަޅުގަނޑު މި ގައުމުގެ އިޤްތިޞާދު މި އެނގޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ދުވާލަކު، އިންތިޚާބުތަކުން އަދި ބަޔަކު ފުރާ އަޅުގަނޑު ބަޔަކު މިކަން ސިފަކުރަން ކަމަށް އިމާރާތް ފުރިހަމަ. ދަރަޖަކުރާ، މި ގައުމުގެ ވާހަކަ މި ދައުރަކީ މިކަން ހުރިހާ ކަމެއް ބައެއް ރައްޔިތުންނަށް ކަމެއް؛ މިއީ ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ޕާޓީ މި ދައުރުގެ ހިދުމަތްތަކުގެ މަސައްކަތު އިންތިޚާބުތަކުގެ ބަޔަކު މި ދައުރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ނުވާނެ ކުރުމަށް ކަމެއް. މިހެން ކުރުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ދައުލަތުގެ ފިޔަވަޅު ފިޔަވަޅު، ހަރުދަނާ ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން މި ދައުރަކީ. އިންތިޚާބުތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެންނާ ދިމާވާނެ ނަމަވެސް، އެހެން ދިމަދިމާއަށް މި އެއް ވާދަވެރި ދުނިޔޭގެ މާލިއްޔަތުގެ ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެކަހަލަ، އަޅުގަނޑުމެން ބާރުއަޅާ ބޮޑު ފުރުސަތުތަކެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ދައުލަތުން މިއަދު ދައުލަތުން ހޯދާފައިވާ ގެންދެވުނު ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދައުރުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުން، މި ދައުރުގައި ދެވަނަ ސަރުކާރު ބަޔަކަށް ފުރުސަތުދީގެން ދިރާސާކުރި މި ވަނީ މިސާލުގެ ގޮތުން މި މަސައްކަތަށް ޚަރަދުކުރި ގުޅުމަކަށްވުރެ ކަންތައްތަކުގެ ބަޔަކު ދެމެހެއްޓެނިވި ސަރުކާރުގެ ހިލާ އެންމެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ސްޓާފުގެ ގޮތުގައި ލިބޭ ފައިސާއާއި، އެ ވިޔަފާރިތަކުން އެއްބާރު އާމްދަނީއާލި ދެމެހެއްޓެނިވި ސިސްޓަމަކުން ފައިސާގެ ވަނަ ފައިސާތަކުން ކަނަވަރުކުރުމަށް ބާރު.އޭ.އީ ޙަޔާސްޓިކްސްގެ ހިލާ ބޯނުތައް ދުވާލާ ޕީ.އެސް.އޭ ނޫން ދެމެހެއްޓެނިވި

ބޭނުންކުރުން ހުއްޓުވުން ނުވަތަ މަނާކުރުން މުޅިންމު ކަމަށް، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފާހަގަކޮށްލަން މި އޮތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިގެ މާނައަކީ ކޮބައިތޯ؟ އަޅުގަނޑުމެން ހައިރާންވާ އަންތަރީސްޓު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިފަދަ ވާހަކައެއް މިފަދަ ގަރާރުތަކުން ބައިނަލްއަޤްވާމީ ހުރަހަރާ ގަވާއިދުތަކަށް. އަދި، ބިން ޖެހޭ ކަމެއް ފަދަ ތަންތަނުން މި ގައުމީ ޤާނޫނުގެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ޤާނޫނުތަކާ ޚިލާފުވާ ކަމަށް. ބިޔަ ހަރުދަނާ ޑިސްޓްރިކްޓްއަތޮޅުން ބޮޑެތި ސަރަޙައްދުތައް މި ދައުލަތުގައި މި ގޮތުގައިވާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާދަމާ ކަންތައްތަކުގެ މި ގައުމުގައި އެންމެ ބޮޑަށް ވިސާ ހުއްދަތައް މިނިވަންކަން ހަރުދަނާކުރުމުގެ ހުރަހަކަށްވެގެން އުޅޭނީ. މިހާ ދަރަދަރަށްގެ އަމަލުތަކަށް މި ދައުލަތުގައި ފުލުހުންގެ ތިބޭ ފާހަގަކޮށްލަން ހިންގާ ތިބި އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފުލުހުން ޤާނޫނީގޮތުގައި ވާނަމަ، އިޤްތިސާދު ކޮންޖެހުން ނޫނީ މިދިޔަ ޒަމާނުގައި ވާނަމަ، އިޤްތިސާދު ވަރުގަދަ ސިޔާސީ ޖީ.އެސް.ޓީ އެބަ ހުންނަން ވީ މި ދައުލަތުގައި. އެ އީ ރައީސް ހާމަކުރީ. އެ މަސައްކަތް މަޝްވަރާކުރައްވައިގެން މިކަން ކޮށަން ޖައްސަން މަސައްކަތްކުރުމުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބޯފުޅުތަކަށް ވާ ރަނގަޅުވާނެ. މިއީ އެއްގޮތަކަށްވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބަޔައިގެންނަން ހުރަސްއަޅާ ގަރާރުގެ ނޫން. މިގޭ ސަރަހައްދު އަޅުގަނޑުމެންގެ މުޅި ނިޒާމު ހަރާކާތް، ގެޖެޓެއް، އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތަކަކީ ބާރުގެ ތަރައްގީކުރުމާ ފައިސާކަމަކަށް ބަސްބުނަން ޖޭގެ ދިމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދީ ފަހަރުތަކުގެ ދާ ބަލަން ފެންނަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.

<u>މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ. މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައި އޮތް ގަރާރު މުދު ވާހަކަދައްކާއިރު ވަރަށް ފުންކޮށް، ވަރަށް ފުޅާކޮށް ވިސްނާލަން ޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް އެބައުޅޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކޮންމެ ދައުލަތެއްގެ ވެސް ފުލުހުން ވަރުގަދަވާނީ، ހަރުދަނާވާނީ އެ ދައުލަތެއްގެ އިޤްތިޞާދު ފުރިހަމަ، ހަރުދަނާ މިނިވަންކަން. އެ ދައުލަތެއްގެ އެފުއްދުންތެރިކަން ކުރިއަރަމުންދާ މިންވަރަކުން. އެ ދައުލަތުން ވީހާ އެކުވެރި އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުތައް ހިންގާ މިންވަރަކުން. ހަމަ ގޮތް ފުރިހަމަ ނުސަލާމަތީ ފަރާތްތަކުން ހުއްޓުވާލުމަށް ބޭނުންވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހަރުގަނޑާއި ދިފާޢީ ގަވާއިދުތަކުގެ ފުރިހަމަކަން ހޯދުމަށް ޖެހޭނީ. އަޅުގަނޑުމެން ދެކެނީ، ފުލުހުން ސަރަޙައްދުގެ ސަލާމަތާއި ރައްކާތެރިކަމަށް ޓަކައި އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމުގެ ފުރިހަމަ ހަރުދަނާކުރުމުގެ ހިސާބުން. އެއީ ގައުމަކަށް ހުރި މަސައްކަތް ބޮޑު ތަރައްގީކުރުމަށް. އެހެން ގޮތަކަށް ނުވާނޭ. ނުނިމިގެން ގާނޫނުތަކުގެ ކަންކަމުގެ ނިޒާމް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރު އަހަރު ދައުރުތަކުން ދިބުން އާދެވޭނެއް

ވެސް 15 ނުވަތަ 16 ބިލިއަން ރުފިޔާ އިތުރަށް ހަރަދުކުރަންޖެހުނު ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުން ސަލާމަތްކޮށްދިނުމަށް ޓަކައި. އާދައާ ހިލާފު ދަތި ދުވަސްވަރެއްގައި އެކަން ކުރުން ނޫން އެހެން ގޮތެއް ސަރުކާރަކަށް ނެތް. އެހެންކަމުން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޖީޑީޕީ ލިބުނު ވަރަށްވުރެ އަޅުގަނޑުމެން ހޯދަނީ ރުފިޔާގެ މިންވަރު އެތައް ގުނައެއް ވަނީ އިތުރުވެގެންނޭދޭތޯ. އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް؛ ބޭރުގެ މާލީ ނުހުއްޓޭނެ. ބޭރުގެ މާލީ ހުއްޓޭނީ އާންމު ރައްޔިތުން ބޭންކުތަކާ ހިދުމަތާއި ތަކެތި ގަތުމަށް ބޭންކުތަކާ ބޭރު ފައިސާ ސަރުކާރުން އަދި ކަނޑައަޅުއްވާފަދަ، އެ ކަނޑައަޅުއްވާ އަގަކަށް ސަރުކާރުން ކަނޑައަޅާ އިދާރާތަކުން ލިބެން ހުރެގެން. ބޭންކުތަކަށް ދިރާގާ ޖީ.ބީ.އެމް ޓްރެވަލް މި ބޮޑުތަކީ ދިރާގާއި، ވިއު ނުވަތަ ޓިކެޓް ޕެސެންޖަރ. އެކި މީހުންނަށް އެކިވަރަކަށް. ބޭރަށް ދާން މި ދުރުކަރީ ވެސް ކަނޑައެޅޭ ވަކި ޓިކެޓެ އަދަދެއް. އެކަން އެޗްޑީސީއަށް ޕޮލިސީއެއް މިކަމެއް ބަޖެޓެއް ނުވާނެ. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު މި ބޭނުން، ގާތްގަނޑަކުން ވިސްނާ ގާބިލުކަމުން ރިސޯޓްތަކުގެ މީހުން އެ މިހާރުހަރު ލިބޭ ޕްރޮޖެކްޓް ވެސް ރިޒޯޓްތަކާއި ނުކުރެވޭނެ. ނޫން، އެމްއެމްއޭއަށް އެކަމުގެ ނުކުރެވޭނެ. އެހެންނަމަ ނޫން. ސަރުކާރުން ފައިސާއަކަސް ދިރުވައި ބިލް ވަސީލަތްތަކުން، ގަސްވިޔާ ފަރާތްތަކުން ބޮޑު އަގުގައި ވިޔަފާރިކުރުން ހުއްޓުވުން އިންތިޒާމެއް ސަރުކާރަކަށް ހަމަޖެއްސޭނަމަ، އެކަން ކުރިމަތިވާނީ ވެސް ކުރިއަރާ. ޑިޖިޓަލް ފްލެޓްފޯމްތަކުން. ކުރިއަށް ޕޮލިސީއެއް އޮންލައިންކޮށް ހަރުކަށިކޮށް އޮތީ، އެ ޕޮލިސީގެ އޮންލައިންކޮށް ހަރުކަށިކޮށް ޑިޖިޓަލް ދިނުމަށް ޕޮލިސީތަކަށް، ބާޒާރަކަށް ދިމާވެފައި ކުރިއަރުވާ ކޮންމެ ފަރާތަކަށް? ދުނިޔޭގެ އަމިއްލަ ފަރާތްތަކުން އެ ފަރާތްތަކެއް ލިބޭ އާމްދަނީއާއި، އަދި ފަރާތްތަކުގެ އަތުގައި ކުރިއަށް ދާނީ، އެ ފަރާތްތަކުގެ އިޤްތިޞާދު ފުދޭނެ، އެ ފަރާތުން ކުރިއަރާ އެ ފަރާތްތަކުގެ ފައިސާ، ރުފިޔާ ކަމަށް ވަނީ ރުފިޔާ. ރުފިޔާ ކަމަށް ވަނީ ރުފިޔާ؛ އެ ދިމާ ޑޮލަރުގެ އިތުރުވާނަމަ، އެ އިތުރުވާ މިންވަރު އަދި ހަމަޖެހޭނެ. މިސާލަކަށް އެއް ދޮލަރަކީ ގާތްގަނޑަކަށް ބޭންކުތަކުގެ އަޅުގަނޑު، އަޅުގަނޑު ގަތީ ދިހަ ދޮލަރަކީ ރުފިޔާ ވަނީ މިއަދާ ދޮލަރަކަށް 10 ރުފިޔާއަށް ދިރާގު ގަންނަން މަޖުބޫރުވާނީ. އެކަމަކު، އަޅުގަނޑު އަމިއްލަ 18 ދޮލަރަށް ރުފިޔާ އޮތުގައި ހަމައެކަނި ވިއްކާ މީހާގެ އަމިއްލަ ކާރު އެއް ދޮލަރަށް ޑޮލަރު ރަމަން ވަނީ އަޅުގަނޑު އެއް ދޮލަރަށް ޑޮލަރު ގަންނަން ބޭނުންވާއިރު އެ 18 ދޮލަރަށް ރުފިޔާ ދިރާގު ގަންނަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މިހިސާ ކަރަންސީ ފަރާތް ފައިސާ ވިއްކަންޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު ފުދޭނެ ފުދޭނެ، ސުންނާފަތިވާ ޑޮލަރުގެ އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ދިރާގުގައި އިޤްތިޞާދީ މުސްތަޤްބަލު ފާހަގަކުރެއްވި ފަރާތެއް، އަލްޖާޒީރާ ބަލިކަށިވެ ނުފޫޒުވާ. އެކަހަލަ ކަންކަމުގެ ނުކުރެވޭނެ އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް. އަދި ބޮޑުގެ އިންފްލޭޝަން އިންފްލޭޝަނާ ފައިސާގެ ބޮޑުއިން އެ މިހުންގެ ފައިދާއަށް ވާ މިންވަރު އަސްލުގާ ގެންދާކަށްނުޖެހޭނެ. އެހެންވެ ނޫން، އަޅުގަނޑުމެން ބޮލަށް ނިޔާމަތް ގިނަވަރަކުން ދަތިވާ ކަމުގެ ދިރާގަށް ޓްރަފިކް ޕްރޮޖެކްޓުން، ގޮތުގަ ބޭސްކޮށް ދޭހަވާކަމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ކޯލިޝަނާ އަދިބަހާ ޖަވާބު ދޭން ޓޭބަލްކުރެވޭ އިރު ދާނީ. ދިރާގާ ރައްޔިތުންނަށް ވިޔާނުދޭ އިންސާފުވަނީ ހަމަޖެއްސުމަށް، މިފަދަ ހަމަޖެހޭ

ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ދޫނުން ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ޖެހޭގޮތުގެ ފްލޯޓިންގކޮލޯނީއެއް ނުލިބޭނެއެއްބާ. ފްލޯޓިންގސިޓީ ޕްރޮޖެކްޓާ އައިސް އަރައި ހަމަވާން. އެހެންވީމާ، މިގައި މިހިރަ ވަރަށް ގިނަ ކަންތައްތަކަށް ވިސްނާފައި އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ނިންމަންޖެހިފައި މި އޮތީ ވަރަށް ބޮޑު ނިންމުމެއް. އެ ނިންމުމަކީ ފްލޯޓިން އެކްސްޕާޓުންގެ ރާޖެކަން ދާރިޔާ، ނޫނިއްޔާ ފިކްސްޑު އެކްސްޕާޓުންގެ ރާޖެކަން ދާރިޔާ؟ މި ކަންކަމަށް ކަމާ ބެހޭ މާހިރުން ވާހަކަދައްކައިގެން ޚިޔާލުކުރަން އެންމެ ފައިދާ ހުރި ގޮތަކަށް ނިންމަންޖެހޭ ކަމެއް. މިހެން މަޖިލީހުގައި ރިޕޯޓުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެދި ކަރަޑަ ބަޔާންކޮށްދެއްވުމު އެމްޑީއެން، މިޑިއަމް ނިންމުމާ، ފައުންޑޭ އިންޖިނިއަރުން ދިރާސާކޮށް ވަރަށް ބޮޑު ކޮންޓްރޮވަރޝަލް. އެހެންވީމާ، ވަރަށް ގިނަ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ނޫނީ މިކަހަލަ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ފަރާތްތަކަށް މިހާރުގައި ބަރުސްލަށް، ބަޔަށް އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުން އެ ފާހަގަކޮށްލެވޭ، ކަންކަމަށް ރާއްޖޭގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ހިސާބުކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ ދޫނުން ދިރާ އިދިރާގެ ނަތީޖާއެއް ނިކުމެގޮސް ގޮތަށްކަމަށް. އެއީ ޚާއްޞަކޮށް، ކުރިން އިދިކޮޅު ބޭނުން އެތެރެކޮށްގެން ކަންކަން ކުރާ ޤައުމެއް. ރާއްޖޭގެ ފުޅާކުރުމަށް މި އޮތީ ހަމައެކަނި ފަތުރުވެރިކަމާ އިޤްތިޞާދީ ތެރެއިން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވާ ތަކެތީގެ 95% އެތެރެ މި ކުރަނީ ދުވަހުން ބޭރުން. ރައްޔިތުން ބޭރަށް ވެސް ދާންޖެހެނީ ބޭރަށް. ކިޔަވަން ދާންޖެހެނީ ވެސް ބޭރަށް. ބޭނުންވާ ކާބަފަތި ގެންނަންޖެހެނީ ބޭރުން. މިހެން އޮންނައިރު، އަޅުގަނޑުމެން ވިއްކަން އޮތީ ވެސް އެއްކަލަ ބޭރުކަރާ މަސްކަރާއި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޓޫރިސްޓު ރިސޯޓުތައް ވިއްކައިގެންނާއި ގެސްޓްހައުސް ވިއްކައިގެން ދިވެ ފާރިކަށް. ދަތުރު ފުރުސަތު ބަރަސަމަކަށް. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ހަމްދޫން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މި ގަރާރު ގެނެސްދެއްވުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރީގައި ބޭފުޅަކު ފާހަގަކޮށްދެއްވި، މިއީ ވަރަށް ގާތްކަމެއް ކަމަށް. މި ގަރާރު ހުށަހަޅާފައި އޮތީ މަނަދޫ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ފަރާތުން، މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އެ މަނިކުފާނުގެ ޒާތީ ގަރާރެއްގައި މި އޮތީ. ތަފާތަކީ ކުރީގެ ފިރާކަންތަކުގައި މިކަހަލަ ގަރާރެއް ހުށަހަޅާ ނޫޅެ، ޖީ.ޖީ.އެމް ޑިސްޓްރިކްޓުންނަކަށް. ވަރަކަށް ނިޔާ. ހިނގަންޏާ ކަމެއް ނޫން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް ތަމްސީލުކުރަނީ ބޭފުޅެއް. ހަމައެކަނި ތަމްސީލުކުރާ ބޭފުޅުންނެއް ނޫން. މަނަދޫ ދާއިރާގެ

ވެރިކަމުގެ ސިޔާސަތުގެ ތެރޭގައި މަޖިލީހުގެ ހުރި ވެރިކަމެއް، އާމްދަނީ، ދެފުށް ފެންނަ ގޮތަށް ކަންކަން ކުރުން، ނުފޫޒުވާ ކަންކަން ކުރުން، ރައްޔިތުންގެ ޚިޔާލާއި ފިކުރު ހުރި ގޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ހާމަކުރުން، ހާމަކުރަން ފުރުޞަތު ދިނުން؛ މިއީ ޑިމޮކްރަސީގެ އެންމެ ރީތި ސިފަ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފެނިގެން މި ދިޔައީ އެ ކަންތައް. ޤާނޫނުގެ ގަރާރެއް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އައީ. މަޖިލީހުގެ މި ގަރާރުގައި މި ބުނޭ، ތަންފީޒުކުރާނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނު އެބަ ހަދަން. ހުދުމުޚުތާރު އުސޫލު ބާރު މައްސަލަ ޤާނޫނީ ޤަވާޢިދުތަކުގެ މައްސަލަ ގާނޫނުން ހަދަނީ އެ ގާނޫނުގައި ބުނާ ކަނޑައަޅާފައިވާ ގޮތަށް، ބައެއް ވަގުތު ގަވާއިދު ހަދަން ބެލެނީ ވަޒީރުން ގަވާއިދު ހެދުމުގައި މަސައްކަތްތަކެއް ދިޔައީ ގަވާއިދު ނުހަދައި، އަދި ގަވާއިދު ހަދަން ފުރުޞަތު ގަވާއިދު ހެދުމާ އެ ކަންތައް ތަންފީޒުކުރާނެ އެބަ ބަހައްޓާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަންހެނުންނަށް ބޮޑަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ގާނޫނުތައް ހެދިޔަ. ގަވާއިދު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންނަށް އެބަ ފެނޭ، ދާދި 15 ދުވަހުގެ ތެރޭގައި ޤާނޫނުތަކުގެ ގަވާއިދު ހަދަން ކަނޑައަޅާ 15 ދުވަހަށް ހެދުމަށް ވީއަހަރު. 15 ދުވަހާ ކަންތައް ޢަމަލުކުރަނީ އެކަށީގެންވާ ޚާއްޞަ އެއީ. އެކަމަކު ގަނޑުވަރު ދިޔައިމާ 19 ދުވަހާއަށް މި ވީއަހަރު. 19 ދުވަހާއަށް މި ވީއަހަރު. ދެން އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ގަބޫލު އެބަ ކުރެވޭ މިންވަރެއް ވެސް ތަންފީޒުކުރަން ނިކުމެ، ގާނޫނާއި ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ޤާނޫނު ގެންދިއުމަކީ ކާނަލް ޖަރީމާއެއް ޒިންމާ ހައިސިއްޔަތު އެބަ؛ ފެންނަމުން ތެރޭގައި ވެސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ގަވާއިދުގެ ބަދަލުތަކުގައި ޤާނޫނު ފާސްކުރުމަކީ މަނިކުފާނު 20 ބާރަށްގައި ޤާނޫނު. ޖަރީމަތަކަށް ދުރުވެފައިވާ. ޚާއްޞަ ޤާނޫނީ ބައިތަކަކީ އިންތިޒާމު. ޤާނޫނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިންތިޒާމު ބާރު. ޖަރީމާއަކީ ދިރިއުޅޭ ދިވެހިން ބޭނުން ވަޒީފާތަކުގެ ތެރޭގައި ޒިންމާއެއް. ބޭރުން އެބަ. އަދި އެހެނިހެން ގޮތް އެބަ ކަންކަމުން؛ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ބިދޭސީން ވެރިވާ އިންތިޒާމަކަށް އެބަ ދަނޑިވަޅު. އެއީ ވެސް ބާރަށްވާ ތެރޭ. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަޤީދާތަކަށް ތަޢުލީމީ ޤައުމުތަކުގެ ބާރަށްދެ ތެރޭ މަސްއޫލިއްޔަތު ގޮތް އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތްތެރި. އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ދިރިހުރި ފުލުހުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޒަޚަމްތަކާއި ބުނެދޭނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގޮތް ވަގުތު މި ޤައުމުގެ ފަސާދަ ސަރަހައްދުގައި ކަންނޭނގޭ ފުލުހުން ކުރާ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ބައިތަކަކީ ޤާނޫނީ ބާރުތަކަށް ހަރަކާތްތެރިވާ އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ ގާތް ޤަބޫލުކުރާނީ އެއީ ހަމަ ޒިންމާ ހަމައަށް ބާރުވެސް؟ ފުރި މާލޭ ހަރުދަނާގެން އަޅުގަނޑުމެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެ ބަލާހެން ދުވާލުރޭގާ މިހާ ހުރި ހާދަ ޒަޚަމްއެއް ބާރުވެސް މިހާރު ބާރުދު ގޮތަކަށް، އެކޮޅަކަށް ފުލުހުންގެ ގޮތަކަށް ނިމުނު. ބާރުގެ ޒިންމާދާރީއެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދުނިޔޭގެ އެހެނިހެން. ދަރިވަރު ފަހުން ވެސް ކުށްތަކާ ޚިލާފު ދިރިއުޅުއްވާ ފުރި ވަރަށް ގަދަ ތެޔޮރުމަށް، ތެރޭގެ ދުއްސަވެރި ޒަޚަމްތަކަށް އެ ދިރިއާއި މާ ބޮޑެން. 2020 ގައި ދިރިއުޅޭ ދޮރު ފުރަނަތް ކަމަލު. ޙާދިސާ ދެ 2020 ކަމަލު. ޢާލަމީ ވަނަ ޖަރީމާތަކެއް ދޮރު ފުރަނަތް ދަށުން ކުށްތަކާ ޢާލަމުގައި މަ ނިޒާމުއްބަސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ސަރުކާރުގައި އަޅުގަނޑު ގަތުލުކުރާ ބޮޑުވަޒީރު، ސިޔާސަތުއް ފުލުހުންގެ ބާރުގައި. އަޅުގަނޑު ޝަރުޢީ ދާއިރާތަކުން ސަރުކާރުން، އެ ސިޔާސަތުން. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިހާރު މި ފުލުހަށް ކަންތައްތައް؛ ޤުރުއާން ޖަރީމާގެ ދާއިރާ މިހާރު ހުރި ހަމައަށްގެން، 15 ދުވަހާ، އެ

ރާޖެއް ގެނައުމަށް ޒަކާތި ތަންފީޛުކުރަންޖެހޭ މިހާރު. ރާއްޖޭގައި ބޮޑުވަމުންދާ ފައިސާ، ގަވާއިދާ ހިލާފަށް ބޭރުކުރާ ފައިސާ، ބޭންކުތަކުން މިސާލަކަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބިލިޔަންސްއެއް ނުފޫޒުފޯރި. އެހެންނަމަވެސް، ވިސްނާލަން ޤާނޫނަކަށް ހަމަ ޓްރާންސްފަރު ހަމަ ގޮތަކަށް. އެއީ އެކި ހުރިހާ ކަމެއް ވަރަށް. ޓްރާންސް ވިޔަފާރި އެބަ ތަފާތު. ބޭންކުން ވެސް އެބަ ގެނޫ. އެހެންވީމާ، މި ކަންތައްތައް ބަލައިލާއިރު ޓްރާންސްފަރ ވަރަށް އަދިވެސް ގަބޫލުކުރަން ގޮތުގައި މިދިޔަ ބޭންކު 15 ބިލިޔަން ޑޮލަރާއި 19 ބިލިޔަނުގެ ބޭންކުގެ އެސެޓް. އެ ދޮރޯށް ކުރިޔަން. އެ ގެން ކުރިޔަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ރާއްޖެއަށް؛ ފުލުހުންނަށް ސޮއިކޮށް ޖަހަން އޮންނާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ ފުލުހުންނަށް އެބަ އޮންނާނެ، އެމް.އެމް.އޭއިން ބަލަހައްޓަން ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާގައި ގަވާއިދު ހިލާފަށް ޖަހާފައި ގޮތުގައި ފޮނުވާފައި ބަލަހައްޓަން. ވިއްކާ އަދި ގެންނަ ޖަހާ ގޮތަށް، އެ ހުރިހާ މައްސަލަތަކާ އެ ހިސާބުން ދޭތެރެ ފުލުހުންގެ އެމް.އެމް.އޭގެ ބަލާބަލަން. އެބަ އޮންނާނެ ބޭރުގައި ވިއްކާކަށް. އެއީ މަނާ ކަމެއްކަން. އެހެންވީމާ، މަނާ ކަމެއް ފޮރުވާފައި މަނާ ކަމެއްގެ ގޮތުގައި އެނގޭނެ. އެހެނިހެން ކަންކަމަށް. މި ރާއްޖޭގައި މި ގޮތެއް، މަނާ ކަމެއް މަނާކުރުމަށްފަހު އެކަން ހުއްޓުވުމުގެ ދަށުން ހަމަ ކުރިއަށްގެންދިޔުމަށް ގެންދަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބަލާށެ މިއަދު ނޫނީ. އެމް.އެމް.އޭއިން އެބަ ހަމަގޮތުގެ ފުރިހަމަ އެކްސްޗޭންޖު ރޭޓެއް ބާއްވަން ބޭނުން ކަމަށް ވިސްނަމަ، ފުލުހުންގެ މުއައްސަސާއަށް، ޕަބްލިކް އިދާރާތަކަށް އެކަން ބަލަހައްޓަން. އެއީ ހަމައެކަނި އެކަން ބެލުމަށް ކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެކަން ކޮންމެވެސް އަދިގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން މި ރާއްޖޭ ބަދަލުއަންނަން. ވަރަށް ކުރުކޮށް މިންވަރެއް މި އުޅޭނީ. މިހާރު އެވަރަށް ބޮޑު ފައިސާ އެބަދޭ ދިވެހިރާއްޖެއަށް. ދެން ރިސޯސްތަކުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރިސޯސްތަކުން އެ ހަމަ ފައިސާ މިގައި ނަގާ ޖަމާކުރާ އެޖެންސީތަކާއި ޓޫރިޒަމްއިން، އެއަށް ވާ ބޭރު ހަރުކަށިކަމެއް ނެތް. ވާ ބޭރު ހަރުކަށިކަމެއް ނެތް ގޮތްތަކުގެ ވެރި ހިނގާފައި. ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ޓޮޕް ގެއްލެން ރާއްޖެއަށް ބޮޑު ފައިސާއަށް ބޮޑު ތަކެތި ގެއްލުން. އަދި ބޮޑު ފައިސާ ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ދިރިއުޅޭ ދިވެހިންނަށް ޓްރާންސްފަރ ތަކެތި. ދިވެހި އެކަމަ ބައިވަރު ކިހާވަރަކަށް ބޮޑު ތަކެތިކުރުމަށް އެބަހުރި. ހަމަ އެހާއެކު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެނގު ޑިޕޮސިޓް ބޭންކުތަކަށް ވަރުގަދަކުރަން. އެހެންވީމާ، ބޭރުގެ ފައިސާ މަދުކުރުމަށް ގެންގޮސް ރާއްޖެއަށް އެ ފައިސާ ނުދެވޭ ގޮތަށް ގޮވާލަން، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ހަރުދަނާކުރުމަށް ބޭނުންވޭ؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ބޭރުގެ އެކްސްޗޭންޖު ރާއްޖެއަށް ފައިސާ ބަދަލުވާން ބޭނުން ވެސް އެނގޭނެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިސާގެ އެކު ފައިސާ ފައިދާ ބޭރުން ބޭނުންވާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި. އެކްސްޗޭންޖު ކުރާ ދާއިރާތަކަށް ވެސް ފައިދާވާ އެބަ، އެ އަންނަ ބަދަލުތަކަށް. މިގައި ބޭރުން ދީ ގޮތެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހުރި ރާއްޖޭ ބަދަލުކުރަން ދެނެ ކަމަށް ވީނަމަ، މިއަދުން މިއަދުން ފުލުހުން ނުކުރެ ޖަހަން ކުރިއަށްދާ ފައިދާ ކުރުމަށްޓަކައި، މަގު ބަދަލުގެ ބޭރުއްސުރެ ބަހައްޓަން އެމް.އެމް.އޭގެ ފައިދާ ކުރުމަށްޓަކައި، އެކްސްޗޭންޖު ވިޔަފާރިކުރާ ފައިދާކުރާ ދާއިރާ

އެކަން އޮތް ފިޔަވަޅުތަކެއް އަޅާނުލެވުމުގެ އިންޒާރުދީ ނުވަތަ ފިޔަވަޅުއަޅަމުން ޤާނޫނުގައި ބުނެފައި ހުރި ކަންކަން ކޮންމެހެން، އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން މި މައްސަލަ ބައްލަވާލެއްވުން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު އަސްލަމް.

ހިތަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މުޙައްމަދު އަސްލަމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަނަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ހާރޫން ގަރާރުގެ ސިފައިގައި ހުރަހަޅުއްޖައި މަޖިލީހުގައި ބަހުސްކުރަން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައަކީ އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މުހިންމު މައްސަލައެއް. އަދި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ވެސް، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުން ވެސް، މި ކަމުގައި ފުންމިން ބަލަންޖެހޭ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެން. މިއަދު ހަމައެކަނި ދެކޭތީ ވާހަކައެއް ނޫން. މި ވާހަކަ ދެކެވޭތީ އެބައި ދުވަހަށް ވެއްޖެ. ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި ގަރާރުގެ ބައުންސްގައި، ބަޖެޓުގައި މި ގަރާރުގައި މި ދައްކާ ވާހަކައެއް ނޫން، މުޅިން އެހެން ވާހަކަތަކެއް ވެސް އެބަ ދައްކަވާ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ހަމަ ބަލައިލަން ބޭނުންވަނީ މި ގަރާރުގައި މި ދައުލަތާ، ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ނުކުތާތަކަށް. މައިގަނޑު ވާހަކައެއް ގޮތުގައި މި އޮތީ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުގައި ކުރާ ވިޔަފާރި ރާއްޖެއިން ބޭރުން ރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިއަށް ޖީޑީޕީގެ ފައިސާ ރާއްޖެއަށް އެތެރެވަނީ. މީގެ ހަތަރުކަ އަހަރު ކުރިން އަޅުގަނޑު ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ބުނިން 60% ފައިސާ ނުވަދެއް. މިއަދު ތަފާތު އަދަދުތަކެއް. އެހެންނަމަވެސް، ރިޕޯޓުތަކުން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލަން އެބަޖެހޭ. ޓޫރިޒަމްގެ ދަތިކަން ވެސް އިންތިޒާމަށް ބަޖެޓުކުރަން އެބައޮތް. އަދި ޓޫރިސްޓުން ދިމާވަނީ މި ފައިސާ ނުވަސްނަގާހިތޭ ބަލައިލަން އެބަޖެހޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި މައްސަލައަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލާއިރު، ރާއްޖޭގެ ޕްރޮޑަކްޓްގެ ވިޔަފާރި މަނިކުފާނަށް ވަރަށް ރަނގަޅަށް އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ، ފުރިގެން އައިއިރު ރާއްޖެއިން ބޭރުން ބޭރުގެ ދިވެހި ކަސްޓަމަރުންގެ ވަރަށް މަދު. ފޮރެއިން އެކްސްޗޭންޖްގެ ގޮތުގައި ރާއްޖެއިން ބޭރުގެ ފޮރެއިން އެކްސްޗޭންޖުން ބޭރުގައި އެނބުރިގޮސް ވައްކަނީ. އަދި ވަޓަރާފައި އެކްސްޗޭންޖްގެ ގޮތުގައި ނަގާފައި ވަރަށް ބޮޑު ފައިދާއަކާ އެކުގައި ކަމަން އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ޖެހިފައި ހުރި. އަދި ފައިދާ ކުޑަކުރުމުގައި ވިޔަސް، އެ ފައިސާއިން ރިސޯޓް އިންވެސްޓްމަންޓް ރިސޯޓްތަކަށް ބެނިފިޓް ފައިސާ ވެސް އޮތް އަވަހަށް ރިޒާވްތަކުގެ ބޭނުންވާ ބޭރުގެ އެކައުންޓްތަކުގެ ވެސް ދިޔަ. އެހެންނަމަވެސް، މިއަދު ރާއްޖޭގެ ކޮންޓްރޯލްކޮށް ފައިސާ ވަރަށް ފުދޭ ދާއިރާތަކާއި މަސައްކަތްކުރަމުންދޭ. ހަމަ އެހެނީ މި ވިޔަފާރިގައި އަޅުގަނޑުގެ މައުލޫމާތުގައި އިންވެސްޓް ބަރުވާ އެކްސްޕޯޓްސްގެ ހިއްސާ ވަރަށް ބޮޑު. މިދަންނަވާ ބިދޭސީ އިންވެސްޓަރުން ދުވެލިވެގެން މި

ވިޔަފާރީގައި ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި އަދި މާކެޓުގެ ބޮޑު ބައެއްގެ ހިއްސާ އޮންނަ ކަމަށްވާ. އަދި އެ ވިޔަފާރިކުރުވާއިރު، އެކަމުގެ ޕްރޮސެސްތައް މި އަންނަނީ ކޮމްޕެޓިޝަން ލޯގެ ދަރިޔާއިން. 2003 ވަނަ އަހަރު ރާއްޖޭގައި ދިވެހި ބޭންކުތަކުން ހޯއްދަވާފައި ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން ކޮމްޕިޓިޝަން ދިރާސާކުރުން ފެށި. އާގުކާރީގައި މިކަން ކުރުވާ ގޮތެއް ނެތް. އެހެންކަމުން، އާގުކާރީގައި މިކަން ކުރުވަން ޖަހައި އަމިއްލަ ކޮންސިއުމަރުންނާއި އަދި ބޭންކުގެ ބޭންކުތަކާ ދެމެދުގައި. އަދިވެސް އެ ކޮންސިއުމަރުންގެ ހުއްދަ އެބައޮތް. އެ ކޮންސިއުމަރުން ވެސް އަދިވެސް މިދެންނެވި ޓްރާންސެކްޝަންތައް ހަދަމުންދަނީ، ކްރެޑިޓް ކާޑުން ޓްރާންސެކްޝަންތައް ހަދަމުންދަނީ. ބޭންކުގެ ކޮންސިއުމަރުން، ބޭންކުގެ ބޭންކުތަކުން ޑެބިޓްކާޑުތަކެއް، އަދި ހިލޭ މިންވަރަކަށްވުރެ އެކަން ކުރުވާތީ ހަމަ ބަލައިލާން ތަނަވަސް ކަމެއް ދައްކާފައި ހަރަކާތް. އެހެން މި ދާއިރާގެ، ޚާއްޖައަށް ވަންނަކަމުގެ ފައިސާ ޚާއްޖެ އެކުރުމަށްފަހު އަދި ޚާއްޖަގައި ޚާއްޖަގެ ބޭންކިންގެ ފައިސާގެ ޑިޕޮޒިޓްގައި، ބޭންކިންގް ސިސްޓަމްގެ ޑިޕޮޒިޓްގައި ޚާއްޖަގެ އިންޓަރނެޓް ހަމަ ތަޢާރުފު ވެސް އިތުރު ކުރިއަރުވައިގެން ކަމުގެ ޓެކްނޮލޮޖީގެ ކަމުގައި އަދި އެގޮތަށްމުގެ ދަރާމާ. އަދި އެގޮތަށްގުޅޭ މުއްދަތުގައި މި ދާއިރާގެ ބައެއް އަދިވެސް ކުންފުނިތަކުން، ބޭނުން ބޭންކުތަކުގެ ޔޫ.އެސް ޑޮލަރުގެ ފުރުޞަތު ވެސް ހަމަ ޓްރާންސެކްޝަން ހަދަމުންދާ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ އަދި ބައެއް ކާޑުތަކުގައި ބޭންކުތަކުންދާ ޕްރޮސެސް ގެޓްވޭ އެއީ، ބޭނުގެ ބޭންކުތަކަށް ކަމުގައި ވަނީހަމަ، ހަމަ އެ ފައިސާ ޚާއްޖަ ނަގަނީ ދޯ. އަދި ހަމަ އެހެންމެ މި ދާއިރާގެ އާންމު ބިލިއަނުގެ ތަރައްޤީކުރުމަށް ޕްރޮސެސްގެ ހަރުދަނާ، ރިސްކް އޮޕަރޭޝަންތަކުގެ ވެސް އެބައޮތް އެ މިންވަރު ފައިސާ ޚާއްޖަ ކޮމިޝަން އެކަށީގެން ކުރިއަށް ގެންދެވޭ އިންތިޒާމު. އެހެން އެކަމަށް ކާޑުތަކުގެ ޚާއްޖަގެ ބޭންކުގައި ޑިޕޮޒިޓް ސިސްޓަމްގެ ޓްރާންސެކްޝަން ނަގަނީ ބޭންކުތަކުގެ ސެޓާ ފައިސާ ޖަމާ، އަދި ޚާއްޖަ ސަރަޙައްދަށް މި ދާއިރާގައި ޖޭގަޑު ނަގަނީ ބޭނުން ގޮތެއް އެބައޮތް ވަރަށް ފައިސާ ގޮތެއް ވެސް އިތުރު ކުރިއަރައިގެން ކަމެއް. މިސާލަކަށް އެއީ ހާސް ޖެހިގެން، ދެ ހާސް ޖެހިގެން ދުރުކަމަށް އެބަދޭ ވިއްސާ ޕްރޮސެސްތަކުގައި 80% އޮފްލައިން ޕްރޮސެސް ކޮމާސް ކަމަށް ބޮޑު މުއްދަތެއްގައި، އަދި އޭގެ ފުރުޞަތު ވެސް އެ ބޮޑު މުއްދަތަކަށް އެ ވިއްކުން އަދަދަށް އެ ޚާއްޖަ ޚާއްޖަގެ އެ މީހުންގެ އެކައުންޓަށް ވަގުތީ ނަގަމަ ޓްރާންސެކްޝަން ތަނަވަސްކުރުން. އިންޓަރނެޓް ހަރަކާތް، ވަރަށް ފުރުޞަތު ކަމެއް. އަދިވެސް މި ދާއިރާގައި ނަގަނީ. ބައެއް ޕްރޮސެސްތައް؛ ޖެހޭ ޕްރޮސެސްތަކާއި ނުން، އެހެންނަމަވެސް، ހަމަ އެންމެ ބައެއް ޕްރޮސެސްތައް އެބަހުރި އެހެން ޚާއްޖަ ފައިސާ ޖަމާކުރުމުގެ. އެހެންކަމުން، މި ކަމަށް ތަރައްޤީކުރެވިފައި އޮތުމަކީ، މިކަމަށް ގެވައިދުތަކާއި ހަރުދަނާކުރުމުގެ އުސޫލުތަކާއި ހަރުދަނާކުރެވޭނެ ގޮތްތަކާއި ދުރުކުރަން ކަމެއް. އަދިވެސް މި ދާއިރާގައި ތިބި ފުރުޞަތު ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް އިން މިހާރު ވަނީ ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ދިރާސާކުރަމުންދާ ކޮށްފައިވާ ކޯޑު ގޮތުން ހިނގާ މުޢާމަލާތުގައި ސާފު ބޭންކުން ނަގަމަ ޚާއްޖަގެ ބޭންކިންގެ ސިސްޓަމްގެ ޑިޕޮޒިޓް ފައިސާ ވަނަ ކަމަށް ވަރަށް ބޮޑު އިތުރުކުރުމަށް ވަގުތު ބައެއް ފަހަރު ކާޑުގެ ތަނަވަސް، މި ދާއިރާގަދުން، އެހެންކަމުން ކުރިއަށްދާނެ.

ހަމަ ލިބެމުންދާކަން ފެނޭ ދަންނަވަން. އަދި ހަމަ އެހެންމެ މި ގަރާރުގައި ފާހަގަކޮށްފައި އެބަވޭ، މި މައްސަލައާ ގުޅިގެން ބޯޓްސްގެ ގޮތުގައި އާމްދަނީ މަދުވެގެންދާ ކަމަށް. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑު ރިޕޯޓުތަކުން އަޅުގަނޑުމެންގެ މައުލޫމާތުގައި ބޯޓްސްއަށް މީގެ އެއްވެސް އަސަރެއް ނުކުރޭ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މާފަނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް.

<u>މާފަނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު ހުށަހެޅިގެން ބަހުސްކުރެވެމުން މި ދާ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ކުރެވޭ ވިޔަފާރިތަކުން ލިބޭ ފައިސާގެ ބޮޑު ބައެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފައިނޭންޝަލް ސިސްޓަމަށް ނުވަދެނީ ކަމަށް ވިދާޅުވެ އެމް.ޑީ.ޕީން ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގަރާރު؛ މީގެ ފުރަތަމަ ސަބަބަކަށް އެބަ ގެންދޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ހިތާމަކުރަން، ވަރަށް ސީރިއަސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން މި މައުލޫމާތުގައި ބަޔާނުގައި އެ ބޮޑުވުންތާ ފެނޭ މަޝްވަރާކޮށް މިގޮތަށް ގަރާރުތަކުން ޖާބިން ގެންނަނީ. އެއީ އެހެން މި ދައްކަނީ، މިއަދު ޑޮމެސްޓިކް ޖާބިއްޔާގެ ކޮމިޓީގައި މި ހަމަ ގަރާރު ހުށަހެޅުމާ ޖާބިރު ކަމަށް ފެނިއްޖެ، ސަރުކާރުގައި މިއަދު މީހާ ފެނޭ ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ބޮޑުވުން ކަމަށް މާލިއާ ފެނޭ އެކުގައި، މި ގަރާރުގެ އެންމެ އަހަރެއް ފެނޭ ނުތޮ މިހާރު ސްކަން ސޮފްޓްރަކްޓް ބޮޑުކުރި ނުވަތަ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެއްވެސް ބޮޑުވާ ހިއްސާކުރައްވާށޭ. އެކަން އެބަ ދުރަވާ ގަރާރު ހިނގައިދާނެ. ފަރުވާ ކަމަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި ބޮޑުވުންގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ނިސްބަތްވާ ޖާބީގެ ފައިނޭންސް މިނިސްޓަރު ފެނޭ އެއްވެސް ވަރަކަށް މަޝްވަރާކޮށްފައި ޚިޔާލުކުރެއް ހިއްސާކުރޭ. ދެން މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަލަބިޝަރު ބޮޑުކަ. މިއަދު އެއްވެސް ބޮޑުކަމާ ފެނޭ ހިއްސާކުރާ މި މައްސަލައިގައި މަޝްވަރާކޮށްފައި ޚިޔާލުކުރެއް އިނގޭތޯ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ދެންނެވި ސަރަޙައްދު ފުރަ މި ގަރާރުގެ ބަޔަށްގެން ގެއްލޭ ބައިވަރު އަދި ބޮޑު ފަރުވާ ކަމަކަށް ހަރުކަން، އަޅުގަނޑު ވާހަކަދެއްކުން މި ގޮތަށް ބޮޑުވެގެން މި ދުވަސްވަރު މި ގޮތަށް މި ގޮތުގައިނަމަ، މި ތަޢުލީމު؟ އެކަމަކު ތަކުރާރުކޮށް، ދުވަ ދުވަހު؛ ދިވެހިރާއްޖެ އެކަނިޖެހި ނުލާ، ދުވަ ދުވަހު މިއަދުގެ ދިރިއުޅުމާ އެކު ސަރުކާރުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިޞާދު އޮތް ހާލަތު މި ދަށް 2020ވަނަ ގުރިތިން މިހާރުވަނީ. ދާއިރާގައި އެމް.ޑީ.ޕީން މިއަދު ދި ބަސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލި ނިޒާމު؛ ވަރަށް ގިނަ ފައިސާ ޓޫރިޒަމުން އެބަ ބޮޑުވާ ސަރުކާރު ސަރުކާރަށް ވާހަކަދައްކާ ދައްކަން. މި ދަނޑިވަޅު ސަރުކާރުގެ ވާހަކަދެކެވެނީ ދަނޑިވަޅު ކަމަށް ފިނޭންޝަލް ޖާބިއަށް ކަނޑައެޅި ގަވާއިދުތަކާ ކަމަށް ވަނީ، އެއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވިޔަފާރިތަކަށް އިސްތިސްނާ އަދި ބޮޑު ހަރަކާތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރިސޯޓްތަކުގެ އާމްދަނީން މި ކުރުން ދެމެހެއްޓި ގެއްލުވާލަން 80% ކަރަންސީ ފެނޭ

ޓޫރިސްޓުން ނައިސްގެން ކަމަށް ޓޫރިޒަމް ސިނާއަތުގެ ބޮޑުވުން އެ ވިދާޅުވަނީ. އެއަރލައިންތައް ގޮތްގަނޑެކަށް ނުއަދުގައި ވިއްކައިގެން ދުނިޔޭގައި މިހާރު ދަތުރުކުރަނީ. ހަމަގައިމު ވެސް މި ރާއްޖެއަށް އެ އަންނަނީ ވަރަށް ބޮޑެތި ޕީޕަލް ކަނޑާލަދީގެން. އެހެން އެކަން ހައްޤާ މިޔަދު ގަވާއިދު އައިއިރުގައި ސަރުކާރުގެ ސްޓިމިއުލަސް ޕެކޭޖަން؛ އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދަންނަވާލަންޖެހޭ. އިއްޔެ ވަގުތުގައި މަޖިލީހުގެ ދަރިޔާއިން މި ވިދާޅުވަނީ، ރައީސް ބަޖެޓަށް ބޭނުމީ ދުވަސް ދައުރުތައް. އަދި ސަބަބަކީ ދުވަސް ހަމަވީ ކަމަށް ވެސް ހަމަ ގަބޫލުކުރާ ސަރުކާރުތަކުން ދުވަސް ދައުރުތަކަށް އެހާ އަވަހަށް ބޭނުންވެގެން މި އުޅުއްވަނީ ކޮން ތަރައްޤީއެއް ހާސިލު ކުރެއްވުމަށްތޯ؟ އަދިއްލައަށް ލަދުފުދޭކަންނުޖެހޭ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ޖިހާދު އެ މަސައްކަތަކީ ރައީސް ސޯލިހަށް 2023 ވަނަ އަހަރުގެ ޖިހާދު ލިބުނީމާ އަޅުގަނޑު ވެސް މަރުޙަބާކިޔަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ގޮނޑިކޮޅުގައި މިއަދު ފުރާގެ ރައީސް ނަޝީދު ނިސްނިސްވެސް، މި ވަގުތު ނަޝީދަށް އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ދަންނަވާއިރު ކޮންމެވެސް ވަރަކަށް އެކަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އުޅޭ ވާހަކަ ތަފްސީލުކޮށްދެއްވާނަން. އެއީ ރަށްފުށުގައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ވިސްނާލިޔަސް ވެސް ނުވިސްނިގެން މި އުޅެނީ، ކޮން ތަރައްޤީއެއް ހާސިލުކުރަން އެހާ އަވަހަށް ދުވަސް ދައުރުތަކުގެ ވާހަކަ މި ދައްކަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރިޔާސީ ބަޔާނުގައި ރައީސް ސޯލިހު ވިދާޅުވި ދެ ވާހަކައެއް. އެއް ވާހަކައަކީ، އިޤްތިޞާދު ޑައިވަރސިފައިކުރުމުގެ ވާހަކަ. ސިންގަޕޫރުކުރުމުގެ ވާހަކަ. މި އަހަރުގެ މާލީ ދިރުވައިލުމުގެ ބަޖެޓު މި މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވިއިރު، މާލިއްޔަތު ވަޒީރު ވަރަށް ޑިޒައިން ދެއްކި ވާހަކައެއް. އެއް ވާހަކައަކީ އެންމެ ޑިޒައިން ދެއްކި ސިންގަޕޫރުކުރުމުގެ ވާހަކަ. އެ ވާހަކަ ރައީސް ސޯލިހު ވެސް ވިދާޅުވި. އެކަމަކު މިއަދު ހަމަހަމަކަން އައިއިރު ވެސް ރިޔާސީ ބަޔާނުގައި ވެސް، ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ފުޅާކުރުމުން ވެސް، އޮޑިޓަރކުރުން އިދާރާއަކުން އަދި ކުރިމަށްސްޓޯރުއެއްގައި ވެސް ޗައިނާއާއި ނޫނީ ޕާރިސްއެކުން ސިންގަޕޫރުކުރުމަކީ. ދައްކާ ވެސް ވާހަކައެއް މިއަދު މި ހުރަހެއް ކަނޑާ ގޮތުން. ފުރަތަމަ ވަކިއިގަސްދަވަސް އެހެންވީމާ، ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ވިސްނުމެއް ނުވޭކަން ދުރާލާ ރިޔާސީ ބަޔާނުގެ އެ ސިޔާސަތެއް އެކަނި ބަދަލުވީމަ. ދުވަސް ވާނާނަވަސް ވިދާޅުވި، ދެ އަހަރުގައި ބައި؛ އެ ދުވަހުން ފެށިގެން ދެ އަހަރުގައި ބައި ނަގާނީ އިޚްތިޔާރު ރިކަވަރީކުރުމަށް ޖަހައި. ނަމަވެސް، ރިކަވަރީކުރާނީ އެއްވެސް ވާހަކައެއް މިދާނޭ ސަބަބަކަށް އަދިއްލަ ވިދާޅުވެފައެއް ނެތް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ހުރިހާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަފުޅުކުރެއްވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލައްވާ! މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު، ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ނިޒާމާ ބެހޭ މައްސަލައެއް މި ނެގީ، ވާހަކަދައްކަވަމުންދާ ބޭފުޅާ އެބަ ފާހަގަކުރޭ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އެބަ ފާހަގަކުރޭ ތަކުރާރުކޮށް ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައި ނޫން މިއީ. މިއީ މަސްދޫ ދާއިރާގެ ރައްޔިތުންގެ ފާހަމުން މަސްދޫބަހަކު ހުރަހަރާފާއިލާ ގޮތުގައި. މި ނިޒާމަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ރައްޔިތުންގެ ކަންކަން ކުރާ ނިޒާމެއް. އަޅުގަނޑުމެން ފުރިހަމަ ޖަވާބުދާރީކުރުވާ ނިޒާމެއްގެ ތެރެއިން މި ހިންގަނީ. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހުރަހަރަނީ ރައްޔިތުންގެ ޝަކުވާތަކާއި އެ މީހުންގެ އިހުސާސްތަކާ. ކޮންމެހެން ނުޖެހޭ ސަރުކާރު ތަޅުވާލުމަކާ ތަނެއް ނޫން ހަމައެކަނި މިއީ. ކުރީގައި ޕީ.ޕީ.އެމް ސަރުކާރު އެކަނި ތަޅުވާލުމާ މާލޭގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް އަޅުގަނޑަށް ހިތަށް އެރުވަމުންގެންދިޔުން. ނިޒާމު ގެޅުބޭކާރުކޮށްގެން ނޫން...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް މިހާރު ސާފުވެވަޑައިގަންނަވާނެކަން އަޅުގަނޑަށް ހިތަނީ. ދެން އެއީ އެ މަނިކުފާނު ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް، އެމް.ޑީ.ޕީން މި ގޮތުގައި ހުރިހާ ކަމެއް. އާދެ! މާފަންނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވާ!

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަލީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މި ސަރުކާރުގެ؛ މި ގޮތުގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ކޮންފިޔުޝަނާ ސަރަހައްދު ވަރަށް ގިނަ އިންސާނުން އިނގޭތޯ. އެ ސަރަހައްދަކީ މި ގޮތުގައި ޕާޓީތަކުގެ އެބަ އެނގޭ ރައީސް އާކުރުން ވަރަށް ބޮޑަށް މި ގޮތުގައި ނުފެތޭ ފުރުޞަތުގައި އެބަ ހުރިކަން މި ގޮތުގައި ހުރިހާގޮތަކަށް ޖަހައި. އެހެންނާތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހިނގަމުންދާ ގޮތުން، އަދި ދެން ނިޒާމީ ނުކުތާ ނަންގަވާ މެންބަރު ވަރަށް ފުރާ ދާއިރާއަކަށް ހިނގަމުންދަނީ އިޤްތިޞާދީ ކޮލިޖައަށް މި ގޮތުގައި ދެން ދާނީ. އެއީ ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ކޮލިޖު މިއަދު. އަދި މި މަޖިލީހުގައި އޮތް ސަރުކާރުގެ މުޤައްރިރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ވަގުތަކީ ކޮންވަގުތެއްތޯ ޕޮލިޓިކަލް ހުރަސްއަޅަނީ؟ އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޑީ. އަތޮޅު މަޑުއްވަރި ހުޅުދޫ އިބްރާހީމް ރަޝީދުފުޅު ކުރީގައި ތިއްބަވައިގެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދުފުޅު ތިއްބަވައިގެން. ޑީ. އަތޮޅުގެ މަޑުއްވަރި މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގައި މި އެކުއެޅޭ ފެއިސްގެ ޖުމްލަ މި ދުވަހު ނުވަދިހަހައްދާ ބިލިއަނެއް ރުފިޔާ ޖުމްލަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ފަސޭހަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެ

އަދަދު ދެ ގުނަކޮށްގެން ނޫނީ މި ރާއްޖޭގައި ބޭނުވަމުން މި އަންނަ އާބާދީއަށް އަޑުގަނޑުވެންނަން ކާބަރުކުރެވޭން އެއްވެސް އިންތިޒާމެއް ނުހުންނާތީވެ، ޖަޒީރާތަކުގައި ބިމު ބަދަލުތަކެއް އަދި ރައީސް ހާޒިރުގެ ސަރުކާރުން ނިންމެވި މުހިންމު ބައެއް މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފާސީލު އެނގެން އޮތީ. އެއް މަސައްކަތްތަކުގެ ތަފާސީލު ފުރިހަމަ އެއްމަސައްކަތް. 15 ބިލިއަން އެމްރިކާ ޑޮލަރުގެ މަސައްކަތެއް. އެމް.ޖީ.ޕީ އިސްލާހު އާލާ، މަސައްކަތް އެހެން ބިލަން ތަރައްޤީއާއި ދިމާވާ ތަރުތީބުގެ ޗާރިން އިންވެސްޓްމަންޓް އެހެން ފަހުގެ އެ ޕީޕީގެ ހިއްސާކުރަން އަންނާނެ ގޮތަށް ފުރިހަ ގެސްޓްހައުސް ތަރައްޤީއާއި ހުއްޓުވި.

މިއަދު ޗާން ވާހަކައެއް މި ދެކެވުނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ ޕާރލަމެންޓްގައި ހަމަ ވާހަކަދެއްކުން ޖެހިޔަސް މަރުވިޔަސް ދީނާއި، އެހެން އެއްޗެހި މަސައްކަތްތަކާ ހެޔޮއިރާދާ އިސްތިޢުފާ ހަރަކާތްތެރިވުން ހުރި ބަޔަކުވާނެ ތަކުރާރުކަން. ދެން އެ މަޖިލީހުގެ ދިފާއުގައި ބަލާ ބިދޭސީ ޖިނާއީ ޖަވާބުދާރީ ވަކާލާތު ޒިންމާ އިސްލާމް ކުރުމުގައި. މި ތިން ބޭނުމަކީ ޖެހޭ. ޓެކްސް ބައިތޯ އެބަ ފަރުގަނަ އަދި އަދަދު ދާދިފަހުން ފާޑުމަސް ޝޯކޭސް ދޭތެރޭ ސަރަޙައްދުތަކުގައި ހިސާބުގެ ނުކުރެވޭ ބިލިއަން ކަމުގައި އެކަންބަލާ ވަގުތެއް؟ އެމްޑީޕީގެ، ފަރުގަޔާއިރު ފާސްވަނީ ގަވާއިދުތަކެއް ޕީ ސްކޫލްތައް ދިމާވާ ތަރަގީގެ ބަދަލުތައް ދެން ބިލަނުގެ ނިޔާ. ގިނަގިނަ ކާޑުތައް މި ކަމާބެހޭ ސަރުކާރު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ގިނަގިނަ ބޭނުމެއް ނެތް. ގިނަގިނަ ބޭނުންވާނީ ސަރުކާރުން ނުކުތް ފުރުޞަތުގެ...

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޝްކޫރުކުރައްވާ! ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުގެ ނިޒާމީ މައްސަލައެއް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

<u>ހެންވޭރު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙުސައިން ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރައްވާފައި ފޮނުއްވާފައި ތިބި މެންބަރުންނަކީ ޤާނޫނުއަސާސީން ގަވާއިދުން ކަމަކަށް ދަރަޖާ ގޮތަށް، އެ ވާރުތުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގައި މާވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވަކާލާތުދެއްކަވަމުން ގެންދަވާތީވެ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސްގެ ސަމާލުކަމަށް އަރުވަން ގެނައީ. އަރުވަން ދަންނަވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ބާރުލަމާނުގެ ސަރުކާރުގައި ގޮތަށް ތަރައްޤީއަކީ ފޮރި ވަކިކަމުން ރައްޔިތުން އަރިހު ރައީސް ހާޒިރުވުމުގެ އެކަމަށްޓަކައި ސަލާމަތަ މިއަދުން ދޭތޯ ދެން. ދައުލަތުގެ ބަޖެޓުން، ރައްޔިތުންގެ ޓެކްސް ފައިސާއިން އެމް.އެމް.ޕީ.އާރު.ސީގެ ލޯނުން އެއް މިލިއަން ޑޮލަރު އެކައުންޓަކަށް ދޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ނިންމަވައިދެއްވާ!

މާވަށު ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޝުކުރިއްޔާ އިނގޭތޯ އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ނިންމާލަން ފުރުޞަތު ދެއްވީތީ. އަޅުގަނޑު ސަރުކާރުގެ މި އަމަލު ކޮންފިޑެންސް. އެއީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް މިހާ ބޮޑު ނުފޫޒެއް ނުފޫޒުފޯރުވުމަށް ގޮވާލަން. ނުފޫޒު ފޯރުވަންޖެހޭ ކަހަލަ ކަމެއް ނޫން މިއީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މުޅި ވިޔަފާރިތަކަށް އާދޭ ޒުލުމައި ހިނގަން ބޭނުންވާ ވަގުތު މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބޭނުންކޮށްގެން ވިޔަފާރިތަކަށް ހުރަސްއެޅުން އެއީ މިއަދު ސަރުކާރަށް ތަކުރާރުކޮށް އަޅުއްވަންޖެހޭ އަޅެކަނި ވާނީ، އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލައި އަޅުގަނޑުގެ ވާހަކަ ކުރުކޮށްލާނަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދެއްކެވިއިރުގައި، ޚާއްޞަކޮށް އިއްޒަތްތެރި އެހެން މެންބަރުންނަށް، ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ނިސްބަތްކޮށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވައިރު މެންބަރުންގެ އިއްޒަތަށް ގެއްލުންވާ ފަދަ، ނިކަމެތިވާ ފަދަ ގޮތަކަށް ވާހަކަނުދެއްކެވުމަށް ވަރަށް ބޮޑަށް އެދެން. ދެން އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ، ކޮންމެ މެންބަރަކަށް މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އާންމުކޮށް ހިމާޔާ ކަމަށް ވަންޏާ އެ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވީމާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވެސް އެއްޗެއްގައި ހިތްހަމަޖެހިގެން ނުވާނެ. އެހެންވީމާ، ހަމައެކަނި އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ވާހަކަފުޅުދައްކަވާއިރުގައި، މި މަޖިލީހަށް އިންޓަރަޕްޝަން ރައްދުދިނުން އެ ރައްދުދިނުންތަކަށް ބޭނުންފުޅުވާ މެންބަރުން. ދިވެހި ރައްދުދިނުން ޕޮއިންޓުގައި ދިވެހި ރައްދުދިނުންތަކަށް ގަވާއިދުގައިވެސް މި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ޕަބްލިކް ކޮމެންޓްސް ކަރަންޓްވޭ. އަދި ހަމަ އެކަމަށް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމަށް ބޭފުޅަކު އިންތިޚާބުކުރައްވާއިރު ވެސް ރައްޔިތުން ޕްރިންސިޕަލް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މަޤާމަށް އެ ބޭފުޅުންނަށް އެ ވޯޓު ބޭނުންވާ ބޭފުޅަކު އެއީ ކަމަށް ދެކެވޭތީއެވެ. އެހެންވީމާ، އަދި ޕާޓީތައް ގެންދިޔަސް، ޕާޓީ ނުގޮސްނަމަވެސް، ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރާ އެއްޗެއް އެއީ. ޕާޓީތައް ގެނެސް މިވަނީ މިފަދަ ކަމަކަށް ގޯސް ވާހަކަދެއްކެވުމަކީ އެ ބޭފުޅަކު ހުންނާނެ. ރައްޔިތުން ގަބޫލުކުރައްވާނެ ޕާޓީތަކާ ގުޅޭގޮތުން ޕާޓީތަކުގެ ގޮތުން ފުރުޞަތުދެއްވާން. ދެން އެހެންވީމާ، އެހެން ބޭފުޅަކަށް އަށް ފުރުޞަތު ބޭނުންކުރިއަސް އެއަކަނި ހޯދޭނެ ޕާޓީތަކުގައި އެކަހެން ބޭފުޅަކަށް ގޮންޖަހާފައެއް ކަމަށް ރައްޔިތުން ދެކެވޭން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ދިނުމަށްޓަކައި ކަންބޮޑުވާ ހިނގަމުންދާ ގޮތް. އާންމުކޮށް މިކަހަލަ

ވޯޓެއް ދޭއިރުގައި ވޯޓުގެ ކަންތައްތައް ކުރިއަށްދާނީ ގޮތް އެއީ. އާދެ! މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ދިއްގަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަނަށް.

ދިއްގަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްހާމް ޙަސަން ވާހަކަދައްކަވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ފުރުޞަތުގައި މި އެދުނީ، މާވަރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަދި ހަމަ އެ ޕާޓީއަށް ނިސްބަތްވާ އެހެން ބޭފުޅަކު ވެސް ދެންމެ ވާހަކަދައްކަވައިފާ ބަޔާންކުރެއްވުމުގައި މި ފުރުޞަތު ހޯދައިގެންނޭ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އެއްކޮށް ދަންނަވާލީ ދެން. ބަޔާންކުރައްވައި އެ ބޭފުޅުން ދެންމެ އެ ދެއްކެވި ވާހަކައިން މި ގަޑިގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ ކަންތައްތަކާއި ބެހޭ ހަމަ ރައްޔިތުންނަށް ސާފުކޮށް އަޅުވާލަން މަސައްކަތްކުރަނީ އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޤާނޫނީ ގޮތުގައޭ. މިއީ އެއްވެސް ހިޔާލެއްގައި ސަރުކާރުގެ ގޮތުގައޭ ނޫން މިއީ. މިއީ މި މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކު ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ ގާނޫނެއް، ކަންބޮޑުވުމެއް. ރައްޔިތުންގެ ކަންބޮޑުވުންތައް ރައްޔިތުންގެ މަންދޫބުން މި ތަނަށް ނުވެވުނު މި އަޅުގަނޑު ނިޔާވާ އަޅުގަނޑުމެން ނުކުމެ ދެން ހިފައިގެ ކަމެއް ކަނޑައެޅުމަށް މަސައްކަތްކުރުމަށް މި ގާނޫނުއަސާސީގެ ހުކުމާ ބެހޭގޮތުން. އެހެންވެ، އެ ބޭފުޅުން ދެއްކި ވާހަކަތައް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުން، އެ ގޮތާގެ މެންބަރުން ތަސްދީގު ކަނޑައެޅި ހަމަ އެ ވާހަކަތައް ތަކުރާރުކުރަން ރަނގަޅުކޮށް ބައްލަވާ ގާތްގަނޑަކަށް ހަމަ އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަވި. ކޮބައިތޯ މި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ އެ ބޭފުޅުން ދެއްކެވި ވާހަކައެއް؟ އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން މި އެއީ ވާހަކައެއް، ބަޔާންކުރައްވައި ދެއްކި ބޭސްޖެ ޖުޑީޝަލް ސާވިސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ތަސްލީމްކުރަން ފުރުސަތު. މިސާލަކަށް މިހާރު އަދާކުރައްވާ މި ޖުޑީޝަލް ސަރވިސް ކޮމިޝަނުގެ ކުރިން އެއްވެސް ވާހަކައެއް ދައްކާފައި އޮތީ ނޫން. އިދާރީ ބާރެއް ކުރިން ދެއްކެވި ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކައެއް މިހާރު އެ ބޭފުޅުން އަދާކުރާ ދައްކަވައި އޮތީ ނޫން. ފުރިހަމަ ހަވާލުވާ ކަންތައްތަކުގެ ވާހަކައެއް ދައްކަވާ އޮތީ ނޫން. ދެން ތިއްބަވާނޭ މި ބޭފުޅުން މި ކުރީ؟ ހަމަ އެކަން މި ބޭފުޅުންގެ އިސްތިއުފާ ކުރީގައި ވަރަށް ކުރުކޮށް ބޭފުޅަކު ޖަވާބުދާރީވުން އެ މަސައްކަތް އެކަނި. އެހެންކަމުން، މިސާލަކަށް މިހާރު ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަން އޮތް ކަމެއް މިއީ، މިހާރުގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖުޑީޝަރީ ތެރެއަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާން ނިޔާ ފުރިހަމަ. އެ ކޮމިޝަނުގެ މެންބަރުކަން ދޫކޮށް ގޮތް ހަރުކަށި މަސައްކަތް ނުކުރެވޭ. މިގޮތަށް އެއްވެސް ވަކި ގޮތެއް ކުރާ ބޭފުޅުން އޮތީ ނޫން. ތިން ބޭފުޅު ވަކިން ސާފުކޮށް ވަކިވެގެން ހިނގާ މަސައްކަތް އެބަހުރި. ދެން ކޮން ވާހަކައެއް މި ބޭފުޅުން މި ދައްކަނީ؟ މި އިސްތިއުފާގެ ވާހަކަދައްކަވަނީ މި ބޭފުޅުން އިދާރާގައި ތިއްބެވިގެން. އިދާރާތް ޖުޑީޝަލް މި ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވައި ޖަވާބުދާރީކުރުވަން. އެހެންކަމުން ޖަވާބުދާރީކުރުވަމުން ނުދާ. ހަމަ ކުރިޔަށް ވަރަށް ކުރިއަށް ގެންދެވޭ ގޮތެއް ގާނޫނާއި ވަރަށް ނޫން ވާހަކައެއް މި ބޭފުޅުންނަކަށް ދައްކަވާނެ ނޫން. މިއީ ބަޔާންކުރައްވައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ކަންބޮޑުވާ މައްސަލައެއް.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުން، މިހިސާބުޖެހުކަން ކުރައްވާފައި ހުރި ބޭނުމެއް ދެންމެ އެ ވާހަކަދެއްކެވި. އެކަމަކު، ކޮންކަހަލަ ހަމަޖެހޭ ވާހަކަތަކެއްކަމެއް އެ ބޭނުމާ ދައްކަވާފައި އެ ދިޔައީ؟ އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ، ސާފުކޮށް އެ ބޭނުމާއި ވެސް އިސްލާހުތަކާވެސް، މިއީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހުށަހެޅިފައިވާ ގަރާރެއްކަން. މިއީ ކޮންބާޒުވުމެއްކަން މިއަދުގެ ރައްޔިތުންގެ. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ވާހަކަދައްކަވާ ސަރުކާރުގެ، ވާހަކައިގެ ޚުލާޞާ ބެލުން މިއަދު ނުފެނޭ ފާހަކަވާ؛ މިއީ އެއްވެސް ނުދޭއް އަޅުގަނޑު ހުށަހެޅި ހަމަ ތަކެތި ފުރުޞަތެއް އިޖުތިމާޢީ މީޑިއާތަކުގައި އޭރު ގެންދެވި ނޫނެކެއް މިއީ. އެހެންވީމާ، އެހެނީ ތެރޭގައި ބަޔަކު ތެރޭ މެޓީރިއަލްސް. ގަނޑު ކަރުދާސްތައް ތަކެއް ބޭނުން ކަރަމަ ބިލުތަކުގެ ތެރޭގައި ބޭނުން މި ބޭނުން އެބަޖެހޭ ތަނަށް ދިރާސާކުރުމުން ބެލޭ އިދާރާތަކަށް ސާބިތު މީހާ. އެހެންވީމާ، މިކަމާ ދިވެހި ރައްޔިތުން މިއަދު އެބަޖެހޭ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ވިސްނަން. ކޮންކަމެއްކަން މި ބޭނުން މި ކުރަނީ. ދޭން ކޮމިޓީގެ ހަމަޖެހުމަކީ ހަމަ މަޢުލޫމާތު ހިފަހައްޓާ ނުލާ، ގަވާއިދުތަކުގެ ކަންތައްތައް ވެސް ވިސްނުމުގައި ނުޖެހި މިނިވަން ކަމެއް ވެސް ސަރުކާރުންނާއި ހުރަސްއެޅުމަކީ ނޫން. އެކަމަކު، ހުރަސްއަޅަންޖެހޭ ރަނގަޅުވެގެން. މިހާ ގިނަ ހަމަޖެއްސުމުގަ އިންސާފު ޢަދާލަތުގައި، ކޮމިޓީގެ ހަމަޖެ ހުކުމް ދިނުން މިކަމުން ކޮންޓްރޯލްކުރުމަށް އެއް ހަމަޖެއްސުމުގައި މި ބޭނުން ނުކުމެ މި ކުރަން މިހާރު ވެސް ރަނގަޅުކަމެއް ޖަހާ ސަރުކާރުން ކޮންޓްރޯލުކުރާ މިއީ ވެސް ކޮންސެޕްޓެއް ބެލެނިވެރިކަން މަޤާމަށް ތިބޭ؛ އެއީ.ދީގެ މިންގަނޑެއްކަމާ ހިފުމުވާ ކަމަކަށް ވާނަމަ، ހަމަ ކަމަކަށް ބާރުއަޅާ ހުރިހާ ބޭނުންތައް ދަތިކަމާ ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭ. ޖުރިމާއާ ވެސް ކުރަންޖެހޭ މި ބޭނުން މިގޮތަށް ކަމެއް ވެސް ކަމަކަށް ވާނަމަ. އެކަމަކު ހަމަޖެއްސުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މި ދީ. މިއަދު ޤާނޫނު މި އޮޅި އެކަހަލަ ހަމަޖެއްސުމުގައި. ބިރުވެރިކަމުގެ ތަޢާރަފް. އެކަމަކު، އެކަން ވެސް މި ބޭނުން އެބަ ކުރޭ. މިއީ ޤާނޫނީ ރަނގަޅަކީ. އެހެންވީމާ، ރަނގަޅަން ވާހަކައެއްކަން އެބަޖެހޭ އަޅުގަނޑުމެން. އަޅުގަނޑު ހިޔާލުގައި ހަމަ މި ފުރުޞަތުގެ ބޭނުންކޮށްގެން ވާހަކަ. މި ގޮތަކީ ހަމަ ދުނިޔޭގެ ގޮތެއް. ރައްޔިތުންގެ ކޮންޓްރޯލެއް. ޝުކުރިއްޔާ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ޝުކުރީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޖުތިމާޢީ މެންބަރު. މާފަންނު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު.

މާފަންނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް. ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް އަޅުގަނޑު ހަރުއާލާފަސް މި އެދުނީ އިޖުތިމާޢީ ރައީސް، މިގޮތަށް ޚުދު ގެންދާގޮތު ގުޅުވައިގެން ސަރުކާރުން މި ކަމޭ، ދިވެހި ފަސޭސާގެ އަދި ހިއްސާކޮށްދޭގެ ބޭނުން. އަދި

އިއުތިރާޒުކުރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްފައިވާ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ނިޒާމަށް ރާއްޖޭގައި ކުރާ ވިޔަފާރިތަކުން އަންނަ ފައިސާ، ބޭރު ފައިސާ ނުވަންނަ ވާހަކަ. އެއީ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަމޭ ރާއްޖޭގެ ބޭންކިން ނުވަތަ މާލީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަކަށް ނުވަދޭ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގާ ހުރިހާ ބޭރު ފައިސާގެ މުއާމަލާތެއް ވީމާ ފައިސާއެއް ނުވަދޭ ރާއްޖޭގެ ސިސްޓަމަކަށް. އަދި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްފައި އެބައޮތް، ބައެއް އޮންލައިން ނުވަތަ ބިޒްނަސްތަކުގެ ވާހަކަ އެބަ ފާހަގަކުރޭ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަން ވެސް އެބަ ގަބޫލުކުރަމޭ. ބައެއް އޮންލައިން ބިޒިނަސް ނުވަތަ ޑިޖިޓަލް އެޕްލިކޭޝަން، ހިދުމަތްތައް އަގުގެ ނުވަތަ ބޭނުން ޖޭބު ކާޑު ފަދަ ތަކެތި ބޭނުންކޮށްގެން ބޭރަށް ފައިސާ އެބަދޭ. ޔޫ ޕޮލިސީ ހިއްލިޔަސް ވެސް ބޭރުން އެބަދޭ. އޮފީހުގައިން ބޭރުކުރަން އެބަދޭ. ގެސްޓްހައުސްތަކުން ހަރަހަރުން ވެސް ފައިސާ އެބަ ދަނީ. އޮފީހުގައިދާނުން ވެސް އެބަ ދަނީ. މި ގެސްޓްހައުސްތަކުގެ ރާއްޖޭގެ ބޭންކިން ނިޒާމު، ބޭރަށް އޮތް މުޅި ވިޔަފާރި ސަރުކާރު ދަތިވެއްޖެ ހުރުމާ އެއްބާރު އަޅުގަނޑުމެން ފާހަގަކުރަމާ އޮފީހުގައިން ޖޯރީބް، ނުވަތަ ގެސްޓްހައުސްތަކުން އަތުވެސް ދާރާ އެބަ. އެ ފައިސާ ގެސްޓްހައުސްތަކުން ހޮޓާ ނިސްބަތްވާ ދައުލަތް ފައިސާ މާލީކުރާ ކޮންމެވެސް ތަރުގެއިން. އިއުތިރާޒުކުރި މެންބަރު އެ ފާހަގަކުރަނީ، އެ ފައިސާތައް ރާއްޖޭގެ މާލީ ނިޒާމަށް ވަދެގެން. މިސާލަކަށް ގެސްޓްހައުސް ހިންގަނީ. ގެސްޓްހައުސްތަކުން ލިބޭ ފައިސާ ނުވަތަ މަސްވެރިކަމުން އެކްސްޕޯޓްކުރާ މަހުން ލިބޭ ފައިސާ ވެސް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ނިޒާމަށް، އެމް.އެމް.އޭގެ މާލީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ވަދެދޭ. ސެންޓްރަލް ބޭންކުގެ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ވަދެދޭ. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެކްސްޕޯޓް އަތުލަން މަސްވެސް. މަހުން ލިބޭ ބޭރު ފައިސާ ވެސް މާލީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ވަދެދޭ. އަދި ޓޫރިޒަމަށް ލިބޭ ހުރިހާ ފައިސާ ވެސް މާލީ ނިޒާމުގެ ތެރެއަށް ގެންދޭ. އޭރަށް ހަރުދަނާވާގެންދާނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކް ޒޯނުގައި އެބަ ހުރިން ޔޫޓިލިޓީ ހިތަދުވަސް. ރާއްޖޭގެ ބޭރު ފައިސާ މި ވޯލްޑު، ދިވެހި ފައިސާ ބޭންކުތަކަށް ރޭޓް. ޑޮލަރު ބޭރުގައި ބޭނުމުގެ މިހެން ބޭންބޭނުން ހޮޅުއަށް ކަރަންސީކޮށްގެން ގޮތަށް މިހާރު ބޭނުންކުރޭވިސް. ދިވެހި ފައިސާ؛ ދިވެހި ފައިސާގެ އަގު ހިފެހެއްޓުންކަމަށް. އިއުތިރާޒުކުރި ރުފިޔާ، ދިވެހި ފައިސާގެ އަގު ދިވެހިން ނިގުޅައިގަތުމުގެ ކޮންބައިއެއް ހިފެހެއްޓޭނީ؟ ދިވެހިރައްޔިތުންގެ ދިވެހި ފައިސާގެ އަގު ހިފެހެއްޓުމަށް ޖަހައި މަރަފޯ ދާއިރާގެ އިއުތިރާޒުކުރި މެންބަރު ގެނައުމު މި ވަނީ ހުށަހެޅި. ޓަކައި އެކި ގޮތްގޮތުން ވެސް ބޭނުނިވެއި މި ވަނީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ މާލީ ނިޒާމަށް ބޭންކިން ސިސްޓަމުގެ ތެރެއިން ފައިސާއެއް ނުވަދެއެއް. އެމް.އެމް.އޭއިން އެބަ މަސައްކަތްކުރަނީ. އެ މެންބަރަކު އޮފީސްޕެޔާރިގަ. އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާކުރި ކޮމިޓީން ކުރި މަސައްކަތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޭރަށް ފައިސާ ދިއުމާ، ޓޫރިޒަމް ދާއިރާ، ފަތުރުވެރިކަން ނިޒާމުގެ ބޭރަށް މަސައްކަތް މިހާރު އެބަ ގެންދޭ އެމް.އެމް.އޭއިން ކުރިއަށް. އަދި ހަމަހަމަކަމާ އޮފީހުގައިން ބޭރަށް ސިސްޓަމުގެ ނިޒާމު އެބަ ގެންދަވާ. އެ ޖޯރޖިޓަލް ވެސް އެބަ ގެންދަވާނެ ކުރިއަރާ. އެކަމަށް، ރާއްޖޭގެ މަސައްކަތެއް އިއުތިރާޒުކުރި ރައީސް، ރައީސްޓްރީމްގެ ހިރާއްޖޭގެ ވަޒީރުން ގެންދަވާއިރު، އަޅުގަނޑު ދިރިން ސެންޓްރަލް ބޭންކުން ޕޮލިސީގެ

ނަމުގައި ހުރަސްޖެހޭ ކަންކަން ހުއްޓި ފެނިކަން، އާގޮތި ފެނިކަން، ފަހުރުފެނި އާދިދާ، މިހެންގޮސް ބަޔަކާ ދެކޮޅު، މި ހުރިހާ ކަމެއް ދެއްކުމި. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވާޖިބު ފުރަތަމަ ދުވަހު އަދާކުރައްވައިދީ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ކޮމިޝަން ސަރުކާރުން ސަރުކާރަށް. ކޮމިޝަން ސަރުކާރުގައި މިއީ ވަޒީރުންނަށް ހުރަސްޖެހޭ މަސައްކަތްކުރައްވައި އައީ ބާރުބަހައިން ތަޙުޤީޤުކުރުން ހަވާލުކުރެވިފައި. މި މަސައްކަތަށް އެކުގައި މަސައްކަތްކުރެއްވި. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އަދި ދިރާގު ހާދަ ގާތުގައި މި ރިޕޯޓުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބާރު އަދި ހުރިހާ ކަމެއް، ރައްޔިތުންނާ ގުޅުން ފުރިހަމަ ހުރިކަމާއި ބަޔާން ކޮށްފައި އެއީ. އެ ނިޔާވުމުގެ ސަބަބުން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކޮމިޝަން ހުރި. ހަދަން މަޖުބޫރުވެގެން އެ ހާލަތުގައި ހުރި. އެހެންނަމަވެސް، ކޮމިޝަނުގެ ތަޙުޤީޤު ރިޕޯޓު ބަޔާން ވަޒީރުން އަޅުގަނޑުމެން ހުށަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އަޅުގަނޑުމެން މި ދެންނެވި ސަބަބުތަކާ އެކު ކޮމިޝަނަށް ގެނެވުނު ހުރި ކަންކަން ހާސިލުކުރުމަށް، ވަކިވަކި ދެކެވޭ ހާސިލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާތީ. ދިވެހިރާއްޖޭ އަޅުގަނޑުމެން ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ހާމަކުރާނަން އަޅުގަނޑުމެން ބަލައިލި ވަކިން ދެއްކި ސަރުކާރު ހާސިލުކުރެވޭނެ ގޮތަށް ވަކިކުރުމަށް ބަޔާން ކޮށްދިން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދައުރުގައި ކުރިއަށް ވަޑައިގެން. ކޮވިޑް 19 ގެ ވަބާއާ ގުޅިގެން ދިމާވި ހާލަތުގައި. ގައުމުގެ ރައްޔިތުންގެ ސިއްހަތު ރައްކާތެރިކުރުމަށް ގައުމީ ހާލަތާ ގުޅިގެން. ހަމައެއާއެކު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ބަރޯސާވާ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާ ވަރަށް ބޮޑަށް ބަލިކަށިވެ، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން ހިފެހެއްޓުމަށް ފިޔަވަޅު އަޅުއްވާފައިވާ ގޮތް ވަރަށް ބައްޓަންކޮށް ބަޔާންކޮށްދެއްވި. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކޮމިޝަނަށް ހަވާލުކުރި ބަޖެޓުން ދައުލަތަށް ދިމާވެފައިވާ ގެއްލުން ކުޑަކޮށް، ސަރުކާރުން ފިޔަވަޅު އަޅުއްވާފައި ވަނީ ހުރިހާ ދާއިރާއަކަށް ވިސްނައިގެން. މި ރިޕޯޓުގައި ބުނެވިފައިވާ ގޮތުން ރާއްޖޭގެ ބޭރުގެ ދަރަނި، ރައްޔިތުންގެ ސިއްހީ ގޮތުން ރައްކާތެރިކުރުމަށް ގެނެވުނު ބަދަލުތަކާއި، ސިޔާސީ ހަމަޖެހުން ދެމެހެއްޓުމަށް ސަރުކާރުން ގޮތްތަކެއް ހޯދައިގެން ކުރެވުނު ކަންކަން. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވަޢުދުތަކާއި ރަށްރަށުގެ ތަރައްޤީ ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ގޮތް ބަޔާންކުރައްވާފައިވަނީ. ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ހައްގުތަކާއި ގައުމުގެ މަސްލަހަތު ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. އަޅުގަނޑުމެން ހުރިހާ ކަމަކަށްވުރެ މުހިއްމުކަމެއް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ވަގުތު ކޮވިޑް 19 ހާލަތުގައި ކުރަން ޖެހުނު ކަންކަން ފާހަގަކުރަން.

19 ކޮވިޑް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މި ދައުރުގެ ފުރަތަމަ އަހަރު ކަންކަން ފެށުނީ ދިމާވި ހުރިހާ ކަމަކީ ހަމަ ގޮތުން

ތަންފީޛުކުރާކަށް އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުމެއް ނުވަން. ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރުމުގައި ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން؛ އަޅުގަނޑުމެން މިހާރުވެސް މި ދައުލަތަށް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ތަންފީޛުކުރާނަން. ސިންގަޕޫރު ވެސް ސިންގަޕޫރަކަށްވީ ގާނޫނު ތަންފީޛުކުރެވިގެން. ވެރިޔާތަކުގައި މިތި ފަރުދުން ގާނޫނުތަކަށް ތަންފީޛުކުރައްވާނަން. އެހެ ޕާލިމެންޓްގައި މިތި ބާރުވުންތަކަށް ޕާލިމެންޓްގެ ގާނޫނުތަކާއި، ގަވާއިދުތަކާއި ހަރުދަނާ އުސޫލުތަކާ. އެ ޕާލިމެންޓްގެ މެންބަރުންގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތައް ތަންފީޛުކުރާނެ. ތަންފީޛުކުރިމާ މިގެ ނަތީޖާ ފެންނާނީ. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ދެއްވި ފުރުޞަތަށް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން.

ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދު ޙުސައިން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައިވާ ގަވާއިދަށް ބަދަލުގެނައުން، މިއީ މިވަގުތު ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވަރަށް މުހިންމު މައްސަލައެއްކަން ފާހަގަކުރަން. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެތެރެވާ ފަރުސާ އެތެރެވާނެއޭ މިންވަރަށް އެތެރެވާނެކަން މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ތަޖުރިބާކުރަމުންދާ ހަޤީޤަތެއް. ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ބިނާވެފައި މި ޓޫރިޒަމް ރާއްޖޭގެ ވަރަށްގިނަ ބައެއް ގައުމުތަކުގެ ތެރެއިން. ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިންގެ ތެރެއިން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް؛ ހާއްސަކޮށް ޔޫރަޕުގެ ގައުމުތައް، ދެން ޔޫރަޕާކުރާ ގައުމު. އެއާއެކު އިންޑިއާ އުފެދިފައިވާ ރާއްޖޭގައި އެއްމެގިނަ ޓޫރިސްޓުން ވަންނަނީ ގައުމުތަކުން ރާއްޖެއަށް ޒިޔާރަތްކުރާ ފަތުރުވެރިން. ރާއްޖޭގެ ޗައިނާގެ ދާއިރާއާ އިނގިރޭސި ރާއްޖޭގައި ޔޫރަޕުގެ ޓޫރިސްޓުން ރާއްޖޭގައި ދިރިއުޅޭ ކޮށް ފަތުރުވެރިއަކާ މި ދާއިރާގެ ވަރަށް ބޮޑު ބައެއް އަޅުގަނޑުމެން ރިކަވަރިކުރުމުގެ ގާނޫނުތަކާއި ގަވާއިދުތަކާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ފައިސާންޓިއަރު ސިސްޓަމު ދެނެގަ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ގަވާއިދުކުރުމާ ގުޅޭ، ރާއްޖޭގެ ބޮޑު ބަޖެޓު އެއީ މިއަށްވުރެ ފުލާ ދާއިރާއަކަށް ދާނެ. ދުނިޔޭގެ އެހެން ފަހުމުތަށް ކުރިއަށްދިއުމުގައި މި ދަނޑީ ވައިރަސްއާ ސިޔާސަތުގެ ކަރާ ބިޔަވެއިރުގެ ވިޔަފާރިތަކާ އެކު. ވަކިވަކި ރަށްތައް ޓެސްޓްކުރާން ފުރިހަމަކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި. އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރިކުރަން ބަލާއިރު، ރާއްޖޭގެ ރާއްޖޭއިން ބޮޑު ބަޔަކު ކޮންމެ ފަހަރެއް އެކަށީގެން ކުރާ ގަވާއިދުތަކާއެކު ފަތުރުވެރިކަމާ ޖުޑީޝަރީ އިންސްޓިޓިއުޝަން ތެރެއިން ޓެސްޓްކުރާ ބައެއް ވިޔަފާރިކުރާ ގަވާއިދު ގާނޫނެއް. އެހެންވީމާ، މިހާރު ހަމަ ތިލަފުށި ވެސް ނިމޭ ޖަޒީރާތަކުގައި ރާއްޖޭގައި ހަމަ ދިވެހި އެނގޭއިރު ޖެހޭނީ ކުރިން ވިޔަފާރިކުރާ ކުރުމާއި ކުރިއަށްދާ ކުރިއަށްޖެހޭ ކުރުމާއި. ދަނޑު ހަމަ ފަސޭހަވާނެ އަވަށް. ދާއިރާގެ އިޖުތިމާޢީ ޓެސްޓްކޮށް ކުރާ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ، މިހެންގޮސް ބަޔަކު ކަންކަމަށް، އެކަނިވެފައި އަބަ ހިނގާ. އެހެންވީމާ، މި ކަންކަމަށް އެޅޭނީ ގުޅުވާލަން އެއްވަރު ޖާގަނަނަށް އިއްޒަތް ބަދަލުތަކުގެ ބަޔަކު،

ތަރުބިއްޔަތުދީނުމަށް ބަލައި، އެފަދަ ޖުވާނުންނަށް ދުއިފަސާދަ ގޮތްތަކަށް އަދި އިތުރަށް ވިޔަފާރި ފުރުޞަތުދިނުމަށް ބަލައި ފައިނޭންސް ދަތިތަކުން ނަމަވެސް، އެފަދަ ޖުވާނުންނަށް މި ހަރަކާތްތަކާ ވަރުގަދަކޮށްދެވެން އެބަޖެހޭ. އެފަދަ ހަރަކާތްތަކާ ވަރުގަދަވާވަރަކަށް ރާއްޖޭގައި ބޭރުގެ ފައިސާ ހިފެހެއްޓުމުގެ ބާރު ބޭނުންވާނެ. އިޤްތިޞާދީ ރަހީސް؛ އިންޑަސްޓްރީ ތެރޭގައި މަސައްކަތްކުރާ މުވައްޒަފުންގެ ނިސްބަތުން ރާއްޖެއިން އެންމެ ގިނައިން ބޭރު ފައިސާ ބޭރުވެގެންދާ އެއް ދާއިރާ. ޓޫރިޒަމާއި ނިސްބަތުން ބެލިޔަސް، މި ރާއްޖޭގެ އާބާދީގެ ނިސްބަތުން އެންމެ ގިނަ ބޭރު ފައިސާ ވަޒީފާ އަދާކުރާ މާހައުލުން، ދިވެހި ނޫން އެހެން ޤައުމުތަކުގެ ރައްޔިތުން ރާއްޖޭގައި ވަޒީފާ އަދާކުރަމުން ފައިސާ ޤައުމުތަކުން ބަދަލުކުރަން އެބަޖެހޭ. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން މި ވަގުތު ހައްލުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މިއީ ހަސްނުކާރު ފިޔަވަޅުއަޅަންޖެހޭ ކަމެއް، ރިސޯޓްތަކުގެ ދާއިރާގައި ވެސް އަދި މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި ވެސް. ރާއްޖޭގެ އިންޑަސްޓްރީގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ބާރުގަދަ ޓޫރިސްޓުންނާ ނުފޫޒުދާރުން މިއުޅެނީ ކިހިނެއް؟ ސަލާމަތުވެގެން ނިސްބަތުން ޖުވާން ކުދިން އެބަ ނިކުމޭ. ކިޔަވައިގެން މާސްޓަރސް ޑިގްރީ، ޕީ.އެޗް.ޑީ ހަދައިގެން ވެސް އެބައޮތް ޖުވާން ކުދިންނެއް؛ ދިރިއުޅޭ ޖުވާން ކުދިން އެބަހުރި. މި ކުދިންނަށް ބޭނުންވާ މަސައްކަތުގެ ފުރުޞަތު ނުލިބިގެން މި ރުޅިއާނީ ކީއްވެގެން؟ ބާރު މީހުންނަށް އެހާ ފަސޭހައިން ރާއްޖޭގެ ވަޒީފާގެ މައިދާނުގައި ދިރާސާކޮށް އަހަރު ވަންދެން މި ތިބެނީ ކިހިނެއް؟ މިއީ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނައި ފިލާވަޅުގަންނަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. ހުޅުވަންޖެހޭ ކަންތައްތައް. އެހެންވީމާ، ޗެލެންޖް ދާއިރާގައި ވެސް، ނަރުހުން ދާއިރާގައި ވެސް، އެކައުންޓެންސީ، ޕްރޮކިއުމަންޓް، މެނޭޖްމަންޓް ނަން ކިޔައިދާއިރު އެންމެ ކުޑަމިނުން ގޮސް ސިވިލް އިންޖިނިއަރިންގާ ހިސާބަށް ވެސް ބެލިޔަސް. ޓެކްނިކަލް އަދުވެސްހުން ދިވެހި ޗިޓު؟ ޗެލަން މި ވި ގޮތް؛ ކީއްވެތޯ ވަޒީފާގެ ތަޢުލީމު ބައްޓަންވެފައި މި އޮންނަނީ ދަރިވަރުންނަށް؟ ދަރިވަރުންނަށް ވާން. ދިރިއުޅުން ކުރިވެގެން. ދިވެހި ޖުވާނުން މިއަދު ބޭނުންވަނީ ފަހި ފުރުޞަތުތަކެއް އިންޖިނިއަރިންގެ ތަމްރީން ދީގެންދިއުން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ އެ މާބަރުދު ބިނާކުރުމަށް އިންޑަސްޓްރީގެ ތެރޭގައި ޖުވާނުންނަށް ވަދި ފަރުމާކުރެވޭ ގައިޑުކުރުމަށް ބަލައި ކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކާއި ކުރަން. މިކަމުގެ ސަބަބުން ބޭރުވެގެންދާ ފައިސާގެ ނިސްބަތް ހަމަ ކުޑަކުރެވިދާނެ ވެސް ރާއްޖޭގެ ބޭނުންވާ ސިޔާސަތުތަކެއް ނުވަތަ. ހަމަ ޕޮލިސީ ނިންމައިފައި ދަމުން، ނޫނީ ޓޫރިޒަމް މިނިސްޓްރީން ހަމަ ޗިބަން ފާފައި ތޮއްޓެއްވުން އެ ދަރަނި ދުރުގެން ބޭރުން. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސަތުކުރަންޖެހޭ ކަމެއް. މި ވަޒީފާ ބޭރުވާ ގޮތައި، ރިކުރޫޓްމަންޓް ވަޒީފާ ރިކުރޫޓްމަންޓްގެ ގޮތުގައި ބޭނުންވާނެ ސިޔާސަތު ތަރައްޤީ ނަގަންނަނީ ކިޔެވިއަސާ، ވަޒީފާގެ މާރުކެޓުގައި ބޭނުންވާ ނިސްބަތުން ބޭރުގެ ރާއްޖޭގެ ނިސްބަތުން ވެސް އެބަޖެހޭ ދިރާސާކުރެވެން. އެހެންވީމާ، މިކަން، މި ހަރަކާތްތަކުގައިވާ ގަޑިތަކަކީ އަޅުގަނޑު ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް ތާއީދުކުރާ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، މިކަން ސަރުކާރުކަމުން ގެނެސްދެއްވި ކަމަށް ބަލައި އެ މެމްބަރަށް ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރު ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ކާށިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރަށް.

ކާށިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޖާބިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ހިތްއަރަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ވާހަކަ ދައްކާއިރު ކުރިން ވެސް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރި ފަދައިން، މިހާރު ރާއްޖެ އޯވަރރިއެކްޓްވަމުން މި ދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ފެށިން އިންފޯސްމަންޓް ވަރަށް ހަރުކަށި ގޮތަކަށް. އަޅުގަނޑުމެން ފެށިން އިންފޯސްމަންޓާ ނުލައި ހަމައެކަނި އެޑްވައިޒަރީ ނުކުރާނެ. ދެންމެ ވާހަކަފުޅުދެއްކެވި ވިލިނގިލީ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކޮށްދެއްވި ވަރަށް ރަނގަޅު ވާހަކައެއް. އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ފާހަގަކުރައްވާފައިވާ ވާހަކައާ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. ރާއްޖޭގައި ކިޔަވައިގެން ތިބި ޖުވާނުންނަށް ވުރެ މީހުން އެބަތިބި. އެއްވެސް އެއްޗެއް ނޭނގޭ، ބަލިވާހަކަ ނެތި ސިޔާސީ ޓާރގެޓް އެކިއެކި ކަންކަމުގައި އަޅުވާލާފައި ތިބި މީހުންނާއި، އެކަށީގެންވާ ކުރިމަގެއް މީހުން ސަރުކާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތާއި، ދައުލަތުގެ ވަޒީފާތަކާއި، ކުންފުނިތަކުގެ މެނޭޖިން ބޯޑުތަކާއި، ތަފާތު ކޮމިޓީތަކުގައި، ބޭނުމެއް ނޫން. ހާއިރު ކިޔަވައިގެން ތިބި މީހުން ރިޒަލްޓެއް ދޭނެ ފުރުސަތު ކޮށްގެން ނުދެވޭ ޒަމާނެއް ގެއްލިގެން ދަނީ. ސިޔާސީ ޓާގެޓަށް މިކަމުގައި މި ވަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަން ފެށިއްޔާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ އެންމެން ޖާގަދީ. އަދި އަނެއްކާ ކޯޓުތަކަށް ކަނަޑައެޅޭ މީހުން، މުޅި ކަރަޓަ ޖަހާފައި، ސަރުކާރުގެ ކަންތައްތަކަށް ރަނގަޅަށް ސާފުކޮށް ނުކުރެވޭ ކަމަށް. ރަނގަޅު ޒާތު މީހުން ދޭތެރޭ މެންބަރުންގެ ގާތް މީހުންނާއި، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ ގާތް މީހުންނާއި އެކަކު މީހުން ފަހަތުން ނުކުމެ މިކަން ނުވެއްޖެ މި އުޅެނީ. ސިޔާސީ ނުފޫޒުގެ ސަބަބުން މީހުން ހޮވަނީ. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ވާހަކަދައްކަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސެންޓްރަލް ބޭންކުން ކުރަނީ ކަނޑައަޅާ ރަނގަޅު ކަމުގެ ގަވާއިދު. ކަނޑައެޅޭ ގަވާއިދުގެ މަޤްޞަދުތަކުގެ ތެރެއިން އެކަކު؛ އިޤްތިޞާދީ ގޮތުން މާލީ ގޮތުން ބައިވަރު ސިޔާސަތު ޖެހޭތީ ކަނޑައަޅާ ސިޔާސަތެއް ބެލޭގޮތަށް އަޅާލަނީ. ގަވާއިދު ޖެހުނީ ކަނޑައެޅުމުގެ ފަރާތުން ބެލޭގޮތް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ކަންކަން ޖެހުނީ މިނިވަންކަން ދިނުން، އިޤްތިޞާދުގެ މިނިވަންކަންދިނުން. މި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދުކަން މިހާރުވެސް ބަދަލު ހަމަޖެހޭގޮތަށް ސަރުކާރުތަކުން ބޭނުންވާ ގަރާރު. އިޤްތިޞާދީ ކަމުގެ ސަރުކާރުގެ ތަރުތީބު ހަރަކާތް. ދެން މިހާރު ސަރުކާރުން އެހެން ނުނި ވާހަކައިން އަޅުގަނޑު ނިންމާލަން. އެހެންނަމަވެސް، އިޤްތިޞާދީ ދަށުވެފައި ތިބޭ ސަރުކާރުގެ މިނިވަން ސަރުކާރާން

ނޫޅެމަށް މިސާލެއްގެ ގޮތުން ހަރީސާ ދެއްކީ، އެއީ ބޭރު ބަޔަކަށް ވިޔާ. ޤަރަރުއްޖެއި ވެލާނާ އެކަން ކުރެއްވި ބޭފުޅުންނަށް އަންޖެހިކަވެއް ދިވެހިކަމަނާ. އަޅުގަނޑު ތުހުމަތުކުރަން. އަންޖެހިކަވެލި އެއީ ބޭބޭފު ދަރުން އެއްކޮށް ކިބައިގަނޑުން ސާފުކޮށް ފަތްސާރާ މިދިޔަން ޗެލަރު ޕިއްލިގަނޑު ދަރި ފަޅުގެން ނޫޅެމަށް ދާނީވީ އާ މިހުރިހާ ބައެއްދުން އެއްކޮށް ކުޑައަމުޒުގެއް ވެސް ނުލިބޭތޯ؟ ދައުލަތުގެ ފައިސާ. މިނިސްޓަރަށް އެއްކޮށް ނުލިބުނުކަން ނޫނުތޯ އެވެ ކަމެއް؟ ކޮބައިތޯ ލިބުނުސް މިނިސްޓަރު، ސާބިތުކޮށްދެއްކިދާނެ މިތާ. އެކަކަށް ފަނޑިޔާރު ކޮންޓްރެކްޓް އެސްޓޮމެޓިކް އެބަ ހުރިހާނޭ. އަޅުގަނޑުގެ ކުރިން ވާހަކަދެއްކި ބައެއް ގެންގޮސް ވިޔަފާރި ފަރާތްން، އަޅުގަނޑުމެން ސިޔާސީ ގޮތުން ޖަލުތަކުގެ ބަދަލު ހިނގާ ވިއްޔާފާރިކުރުމުގެ މަސްލަހަތު ކުރަން މި ބަލާނީ. ކުރަން ދިނުމަ ކަމަށް ދެކޭ މަސްލަހަތު ތިރީސްމިލިއަނެއް މި ބަލާ ކުރަން އެއީ ހުރިހާ މަސްލަހަތު ނުހިނގާ އިޤުތިޞާދީ ހަރަކާތް. އެހެންވީމާ، ވިޔަފާރިތަކަށް ކުރެޖުނީ މި ހުރިހަމަ އަ ގޮތުން ވެސް ވިދާ ބިޔަރުގެ ޒަރީޢާ ކޮށްދެއްވި މިހިރީ ކުރެޖުނު. އެހެންވީމާ، ރެޖެއިން ދި ވަގުތު ބޯނޑަރީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބޮޑުއިން ރަނގަޅު ގޮތުގައި ސިޔާސީ ބައެއް ޖަލުތަކުގެ ސަރުކާރުތަކާއި ޢަދާލަތު އިޤުތިޞާދު އަދި ސަރުކާރު ދަލީލު. ރަސްމީ ހުރިހާ ޤަވާއިދުތަކުގެ ބަޔާނެއް ދިނުމުގެ ކުރަނަޅާ ވިޔަފާރިތަކުގެ ސިޔާސަތު ހިންގުން. ރެޖެއިން ނިކުމެގެން، އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑު ވެސް ގެއްލުނުކަން ބަޔަކަށް ޖެހުނީ ކުރަހާ ހަރަކާތްތައް ބޮޑެތި ބޮޑުކަރު، ބަޔަކު ފަރާތެއް ބޮޑުބަޔަކު ވަނީ ބޮޑުކުރުމަށް. މިޔަދު ފަރާތެއް ދެއްކީ ބޮޑުބަޔަކު ވިޔަފާރިތަކުގެ ވިޔަފާރި ކުރިއަރުވާލުމުގެ ދެއްކުން ކުރިއެރުން. އެ ކޮންމެ ސޮއެ، އެމް.ޑީ.ޕީން ނަގާ ރެކްސަރުން ވިޔަކަށް ބޮޑެ އެއާ ކުރުވެނީ ސަރުކާރު ބޭނުން. ފުރި ސިޔާސަތު ކުރުވެނީ ޚަރަދު. އެމް.ޑީ.ޕީން އެހާ ބޮޑެ ނުން އަދި މި ދައުލަތުގެ ހަރަކާތްތެރި ގޮވާ. އެމް.ޑީ.ޕީ މިހުން ވަރަށް ގަދައަށް މަޖިލީހުން ނިކުމެ ފާހަގަ ކުރުނު ސިޔާސީ ބަލައިލިން ރަނގަޅު ބޮލީ. ރިޕޯޓް ކުރެވުނު މަޢުލޫމާތު ވެސް ވަގުތު ކޮށްފާނެ. އިޤުތިޞާދީ ހަރަކާތް؛ ރިޕޯޓު އިއްވެނީ މި ވާހަކަ ދެއްކި. ބޮޑުބަޔަކު ވިޔަފާރިތަކުގެ ދުވަހު ފުރިހަމަކުރުމަށް، އެ މިހުން ސުވާލު ކުރި ޙައްޤުތަކާއި ބެހޭގޮތުން ނަޒާހަތްތެރިކަމާ ހަމަހަމަ ބޮޑުބަޔަކަށް، މި ސިޔާސަތު ފަރާތުން އަދި ބޮޑު އިދާރީ ތަފާތު. އެމް.ޑީ.ޕީން ރައްޔިތުން ފުރާރިކުރި. ސިޔާސީ ރަށްތަކުގެ ގެއްލުމުގެ ދުވަހެއް ބަލާ މިހާރު ހަރަކާތް ހުސްކުރުމަށް ފާގަތިކޮށް ހިތްހަމަ ކަމުގައި އިޖުތިމާޢީ ގޮތުން ހަރަކާތްތެރިވެގެން އަދި ކަރަންޓު ޢަދުލުއިންސާފު، ރައްޔިތުން ދެކޭ ދިވެހިން ގޮތް، ވިޔަފާރިތައް ބަޔަކު ހުދު ޙާލަތަށް ކުރެވުނު. ރައްޔިތުން ކުރެވިދާނެ ވެސް. އަދި ރެކްސަރުން ބޮޑު ބޮޑުކުރުމަށް ޢާއިލީގެ ދިރިއުޅުމަށް އަދި ފުރުޞަތު ރަނގަޅު. ސިޔާސަތު ކުރުވެއްޖެނަމަ އެކި ފަރާތްތަކުން ބޮޑު ހުރިހާ ބައިވެރިވެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ބުނަނީ ކުރެއްވުމުގެ އިޢުލާން، އަޅުގަނޑުމެން ގާނޫނީ ކަރަދާސް ކޮންމެ ބޭފުޅަކު އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައްޔިތުން ފިޔަވަޅު، ބޮޑުމިނުން ކުރެވިދާނެ ގޮތަށް ރަސްމީ ކަޔޮ. ކުރުވެން ބަލަހައްޓާ ހަރަކާތްތަކާއި ރަނގަޅު ހަމަ ޚަރަދު ކުރެއްވުން، ހަރަކާތްތަކާއި ހިންގުމަށް ގެނެސްދިނީ، ވަރަށް ޖަވާބުދާރީ ކުރުމަށް ތަފާތު ބޮޑުކުރެވޭނެ ކަމަށް

ވެސް އުޅުއްވާތީ. މި ރާއްޖޭގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ މަޤާމުގައި މިހާރު ހުންނަން ބޭނުންނުވާކަން. ފަސޭހާރުގައާ ހަވާލުކުރީމާ ފަސޭހާރުގެއިންނޭ މި ޤައުމު ހިންގަނީ. އެއްވެސް ޒިންމާ ނަގާނެ މީހަކު ނެތީ. އެމް.އެމް.އޭގެ ގަވަރުނަރު ޒިންމާއެއް ނުނަގައޭ. އެއްވެސް މީހަކު ޒިންމާއެއް ނުނަގައޭ. އެއްވެސް މިނިސްޓަރަކު ޒިންމާއެއް ނުނަގައޭ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މަރަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް.

މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު؛ މި މަޖްލިސްގައިގެ ސަރުކާރުން އަޅުގަނޑު ދެވަނަ ފުރުޞަތަކަށް ވެސް މި އުޅެނީ. އާދެ! ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް އެބައޮތް. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޤައުމަކީ މަސްވެރިކަމާއި ޓޫރިޒަމަށް ބަރޯސާވާ ޤައުމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ބޭރު ފައިސާ ވެސް މި ލިބެނީ މަސްވެރިކަމާއި ޓޫރިޒަމުން. ޓޫރިޒަމް ރިސޯޓުތައް ހިންގުމާއި، އިންވެސްޓުކުރުމާއި، އުފެއްދުންތެރިކަން އިތުރުކުރުމަށް ނޫން ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ލިބޭ ބޭރު ފައިސާއެއް އިތުރެއް ނުވާނެ. ބޭރު ފައިސާ އިތުރުނުވާހާ ހިނދަކު ދިވެހި ފައިސާގެ އަގު އަޅުގަނޑުމެން އެދޭ މިންވަރަކަށްގައި ނުހިފެހެއްޓޭނެ ކަމަށް ގަބޫލުކުރަންޖެހޭނެ ރަނގަޅަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ 2019 ވަނަ އަހަރު ދިވެހިރާއްޖެއަށް 2753 މިލިއަން ޑޮލަރުގެ މުދަލާއި ޚިދުމަތް އެތެރެކުރެވިފައިވޭ. އަދި މިދިޔަ އަހަރު؛ 2020 ވަނަ އަހަރު އެ އަދަދު ވަނީ 1676 މިލިއަނަށް ކުޑަވެގެންގޮސްފަ. އެހެން އެ ވާން ޖުމްލީ ދިވެހިރާއްޖެއަށް ވީ އާމްދަނީ ދަށްވެ، ތަކެއްޗާއި މުދަލުގެ އަގު ގިނަވެ ކުރިއަރާ ސަރުކާރަށް. ފާއިތުވެދިޔަ އަހަރު ވެސް ރިސޯޓުތަކުން ބަނދުވި އަދި އާމްދަނީއާ އަގުބޮޑުވެފައިވޭ. ކަރަންޓު ބެލެންސް ޑެފިސިޓުގައި މި އޮންނަނީ. މި ގޮތުން މިދިޔަ އަހަރު 1099 މިލިއަން ޑޮލަރު ޑެފިސިޓުވެފައިވޭ. މާނައަކީ އަޅުގަނޑުމެން ލިބުނު ފައިސާއަށް ވުރެ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭރުން އެތެރެކުރި މުދަލުގެ އަގު މަތިކަން. އަދި މި އަހަރު، 2021 ވަނަ އަހަރަށް ލަފާ އެބަ ކުރެވޭ މިހާރު ޓޫރިޒަމް ދާ ކަމަށް ވާނަމަ، 1300އާއި 1400 މިލިއަން ޑޮލަރާ ދެމެދުގެ އަދަދެއް ޑެފިސިޓުވާނެ ކަމަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިކަންކަން މިހެން ހުންނައިރު އަޅުގަނޑުމެންގެ އިޤްތިޞާދު ފުޅާކޮށް، އުފެއްދުންތެރި ޕްރޮޖެކްޓުތަކާ ކަންކަމަށް ވަސީލަތްތަކެއް ގެއްލުވާލަމުން އިންވެސްޓްމަންޓް، އެ އިންވެސްޓްމަންޓް ބޭނުން ގެނެސްގެން ޓޫރިޒަމާ އަޅުގަނޑުމެންގެ ސޮވެރިންސްގައި ހުރި ފައިސާއަކުން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަމެއް ނުކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޒަރވަށް ބަލާއިރު ވީން މަސްދުވަހަށް ކުރިއާ އެކުލެވޭ މިންވަރަށް އެމް.އެމް.އޭގެ ރިޒަރވްގައި ހުރިކަން ފައިސާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފާހަގަކުރެވޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ބޭރުގެ ބަޔަކު އިންވެސްޓްކުރުން ނުކުރެވޭނެ، އެ މިހާރުގެ ޕްރޮޖެކްޓު ރިޓެއިލްސްޓްރިޔާޝަނަށް ގެންދާނެ ކޮޅަށް. ހަމަ

އެހެންވެ މި ޖަމާނުގެ ކޮމާސްގެ ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްގެން ނޫނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގްލޯބަލްސްޓްރެޓަޖީއާއި ޓޫރިސްޓް ވިޔަފާރިކުރުންތަކެވެ. އެކަންކަމަށް ހުރަސްއަޅައިދީ ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ، މި ކަންކަން ކުރެވޭ، އަޅުގަނޑުމެން މި އުއްމީދުކުރާ އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމާއި ތަރައްޤީ ނުހޯދޭނެ. ހާސިލެއް ނުކުރެވޭނެ. މިއީ ފުންކޮށް ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަމެއް. އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދެންނެވި ފަދައިން، ޓޫރިޒަމް ފަދަ ބޭސް ފޮނުވިތުން އެކްސްޕޯޓްކުރުމުގެ ޓޫރިޒަމް، ނޫނިއްޔާ ފިލްމްސްޓޫ އެކްސްޕޯޓްކުރިން ޓޫރިޒަމް މިހާރު ކޮބައިތޯ؟ މިއީ ކަމާ ބެހޭ ފަރާތްތަކުން ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ދިރާސާކުރުމަށް ފަހު ނިންމަންޖެހޭ ނިންމުމެއް. އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން މި މަޢްލޫމާތު ދެނެގަތުމަށް، މި މަސައްކަތް ފުރިހަމަކުރުމަށް، ވިސްނަން ފެށުން ބޭނުން. ކޮބާ ބާކީ ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ވަކިވަކި ވަޒީފާތަކާއި މަޝްވަރާ ހޯދައިގެން، ކުރަމުން އިޤްތިޞާދީ މާލިއްޔަތުގެ ބަޔަކު ކޮށްޕިއުޓަރ ބަހައިމި ބަރަބަރައިގެން، މިއާ ދާއިރާތަކުގައި ގޮތެއް ނިންމުން. އެހެންނަމަވެސް ހަމަ ވަނީ ވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން އެއް ކަމީ ފިނޭންޝަލް ސަރަހައްދުގެ ސަރަހައްދު ބަދަލު، ބަޔާންކުރެވޭ ސިޔާސަތު ދިރާސާކޮށް ހުރި އިސްކަން ދިނުމަށް ހޯދާއިން އަޅުގަނޑު ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން އިންސާފުވެރި ޤާނޫނީ ނިޒާމަކަށް. އިޤްތިޞާދީ ކުރިއެރުމުގެ ބައިވެރިން ބޭނުންވާ ތަނެއް ނުދެވޭނެ. ބޭރު ފައިސާ މި އަންނަނީ، ބޭރު ފައިސާ ވަދެވޭ ދިމާލަކަށް ނޫން. މިހާރުވެސް ސަރުކާރުން ގެނައުމަށް ކުރާ ކުރަމުން ދާ ސިޔާސަތުގެ ގޮތުގައި ތިބޭނީ މިތިބަ ބޭފުޅުންނަށް ފައިސާ ހަދަން ޖެހޭނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެކަމަށް ނުކުޅެދިގެން މި ބަޔަކު ހިމާޔަތް ކުރާ ބޭރު ފައިސާ. އެ.އެމް.އެލް އާއި ފައިނޭންސިއަލް ސެކްޓަރު ދަށުން ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ހުއްޓުވަން. ޕްރޮޓެކްޝަން ފަރާތް ތަފާތުތަކެއް؛ ދުނިޔޭގެ ބާޒާރުގައި ދެވަނަ ފަރާތް. ދައުލަތުން އަދި ގައުމަށް ބާރުވެރިކޮށް ގައިސްބެހެއް ވަނީ އެއްވެސް ކަމަކާ ހިނގާފައިނުވާއިރު، ބެލެވިގެންވާ ހިމާޔަތް. އޯޕަނިންގ އިކޮނޮމީ ހިފަހަށް ކޮށްފައިގެ ނުރަގަޅު އެއްޗެއް ހުރި ފަރާތްތަކުގެ ފުރުޞަތު، ފައިސާ ބޭނުމާ ހާލުގައިވާ، ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކުގެ ބެލުމާއި ދަށުގައި ބޮޑު ކަމުން އެއީ ރިސެޕްޝަން ބަދަލު ކަރަމް ބޭނުމަކީ ނުކެރޭ ރަނގަޅުކޮށް ކަމަށް ފަހަރެއް. ފަހު މިކަމަށް ބަލާ ގޮތުން ހިންގުމަށް ހުރި ހުށަހެޅުންތަކެވެ. ބޭރު ފައިސާގެ ހުރިހާ ކަމެއް ކަމަށް ވާއިރު، ފޯރުކޮށްދޭ އިޤްތިޞާދު ހިމާޔަތް ދިނުމަށް ބާރު ފައިސާ ދޭނެތީ؟ ބޭނުން ފެންވަރު އިތުރުކުރުމަށް ޤާނޫނީ ބާރުގެ ބޮޑުތަކަށް އެއްބަޔަކަށް ނުހިނގޭ ބޭރު ފައިސާ ފަދަ ރީތި ކުރެވޭ. އަޅުގަނޑުމެން އެކަކު ބޭރު ފައިސާގެ ދިރާސާ ކޮބައިތޯ ބޮލަށް ފުރިހަމަ ވިޔަފާރިތަކުގެ ދައުލަތުގެ ފައިދާ ދިމާވާނެ ކަމެއް. އެއީ މި ދަނޑިވަޅުން ހުރަސްއަޅާ ކަމެއް. ދެން ފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ފައިސާއަކީ ތަރައްޤީއަށް ވެސް ގުޅިފައިވާ ބާރެއްގެ ގޮތުގައި ވެސް އޯގާތެރި ބޭރު ފައިސާ، އިތުރު ދެމެހެއްޓެނިވި ފައިސާއާ ބެހޭ ކަންކަން ވެގެންދާނީ. ކަމީ ވިޔަފާރިއެއް އިންގޮތް. އެކަމުގެ ސަރަހައްދު ދައުލަތުގެ އާމްދަނީ ބޭރު ފައިސާ ހިފާނެ ދާއިރާ ދަށުގެ ސަރުކާރުތަކަށް ބޭރު ފައިސާ ދީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޙައްޤު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދައުލަތުގެ ކާރިސާ ދިވެހިން ދައުލަތް

ދައުލަތުގެ ބިމުގެ ޖޫރިސްޓާއި ޖޫރިސްޑިކްޝަން ސިޔާދަތު ގެންނަންޖެހޭ ބަދަލަކީ ކާބަފައިންގެ ބަލައިގެން އެ ސިޔާދަތު ގެންނަ ބަދަލުކޮށް. އެ ސިޔާދަތު ބަދަލުގެންނެވުން ހަކަތަ ދިވެހި އިޤްތިޞާދުގައި ނުހުރި ކަމަށް ވަނީ ވިއްޔާ، އެކަން ވެސް ސަރުކާރުގެ އިދާރާތަކަށް އެނގޭނީ. މިސާލަކަށް އިހަށްދުވަހު ރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގައި އަގެއް ބަދަލުގެނައި. އަޅުގަނޑު އަޑުއަހާ ދެ ޖެހެރަން ހުރި. ޕާކިސްތާނާ؟ މިހާރުވެސް އަޅުގަނޑު އަޑުއިވޭތީ އޮތީ ދެ ހިއްސާ ބަނޑުނުކުރެވި. ނަމަވެސް އަހަރެން ވަނީ އެކަމަށް ބަހައިގެ ވަޒީފާ ގެއްލުން. އަޅުގަނޑު އަޅުގަނޑު މިހެން ވަރަށް ކަނޑައެޅިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތު އެއީ، އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. މިކޮޅުގެއްޖާއި ގޯތިތެރި ހިސާބަށް ބަދަނެއް. އެހެންވީމާ، އެ ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، މިއީ ކޮންމެ ކަމެއް ކުރާއިރު ވަރަށް ފުރާ ދާއިރާއެއްގައި މިސްރާއި، މީގެ ނިޔާޒަގަ ކޮބައިތޯއާއި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މިކަމުން ކުރާނީ ފައިދާތޯއާއި ގެއްލުންތޯ ވިސްނަން އެބަޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ މިހާ ބޮޑު ފައިސާ ލިބޭ ވަސީލަތެއް ބޮޑުނަގާ ބޮލިސްޓާއި ފިޔާވަޅު، ކާޑަރު، ވިސްނުންތެރި ބޮޑު ރިސާޗްކޮށް އިތުރުކުރުން، ރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ހެދުމަށް ޖޭއަރޕީ، ފޭގޮނު، އިޖުތިމާޢީ ދައުލަތުގެ ޖާގަދޭ ބިޔަ ޓެކް، ބޮޑު ފައިސާއިން ހަރަކާތް. ދުނިޔޭގެ ވިޔަފާރިވެރިން ހުރަސްއަޅާ ބަނޑުހައިރު ކޮންމެ ފައިސާގެ އިޤްތިޞާދު އިންތިޒާރުކުރާ ކަމަށް މިހިރަ ގޮތުންގައި ފެންނަން އޮތީ ރަނގަޅެއް. ހިފެހެއްޓި ކޮންމެ ފައިސާގެ އެ ތާރީޚަށް. ވިޔަފާރި ހުރިގޮތުގައި ވިޔަފާރިގެ ފުރުޞަތު ފަސޭހަކަން؛ އިޙްތިރާމްކުރާ ރައީސް، ނިންމާލަން ފުރުޞަތުދެއްވާ! އެ ވިޔަފާރި ފަސޭހަކަން، ފުދޭ ދާއިރާއެއްގައި އިންވެސްޓްމަންޓްގެ ގޮތް ކޮންމެ ފައިދާ ފައިދާ އިޖުތިމާޢީ ރައްޔިތުންނަށް ލިބޭ ފައިސާ ޖަމާ ބަދަލުކުރުން ނުހި އަޅުގަނޑުމެން ހުށަހެޅުނު މި އާ ގަވާއިދު ހުށަހަޅުއްވާފައި. އަދި ވަރަށް ކޮންމެވެސް މައްސަލައެއް ވީމާ ވަރަށް ފުދޭ ދާއިރާއެއްގައި މިކަން ދިރާސާކޮށްގެން މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީ އެކަން ޢަމަލުކުރަން ކޮމިޓީގައި ކަމުގައި ދެކޭތީ އެ ވާހަކަ ހުށަހަޅަން. ފުރުޞަތަށް ޝުކުރު ޝުކުރިއްޔާ.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރު. އާދެ! އިޙްތިރާމްކުރާ މެންބަރުން މި ގަވާއިދުގައި ވާ ކަންތައްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން އެ ބިލުގައި ފާހަގަކުރެއްވި ވާހަކަފުޅުތަކާ ދޭތެރޭގައި ދާއިރާތަކުން ގެނެވުނު. އަދި އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ގޮތެއް ނިންމާލުމަށްޓަކައި ކަމާ ބެހޭ ނިޒާމަށް ވަރަށް ރަނގަޅު ކަމަކަށް ނިންމުނީ ކަމަކަށް އަޅުގަނޑު ތަޖުރިބާކުރެން، އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީއަކަށް ގެނައިނަމަވެސް. ހަމައެކަނި ދައުލަތުގެ މުޅި ރައްޔިތުންނަށް ދޭން، ވިޔަފާރިވެރިންނާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޖަލްސާ މި މަޖިލީހުގައި މަޝްވަރާކުރުން. އެހެންވީމާ، އެ ހުށަހެޅި

މަޝްވަރާތަކާއި ޕްރޮސެސް ހިނގަމުންދާނެ ކަމަށް އަޅުގަނޑު އުއްމީދުކުރަން. އާދެ! ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 22 ފެބްރުއަރީ 2021 ހޯމަ ދުވަހު ހެނދުނު 9 ޖަހާއިރު.

والحمد لله ربّ العالمين. މަޖިލިސް ނިމުނީ.